

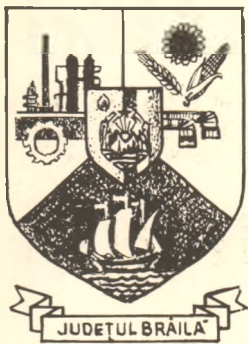
revista economică

18 ^{20V}
1975

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE
Institutul Central de Cercetări Economice

România înfloreste cu fiecare primăvară

Județele țării pe traiectoria progresului

BRĂILA

DIN PRIMELE momente ale industrializării socialiste a țării, județul Brăila a cunoscut o dezvoltare impetuoasă, reprezentând o unitate administrativ-teritorială cu o economie complexă și dinamică.

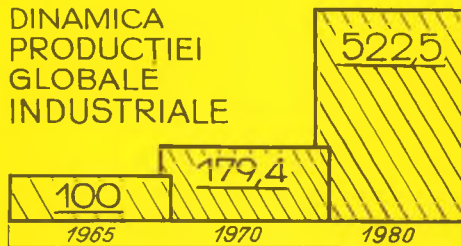
În trecut economia județului se caracteriza, în special, prin producția agricolă, cultivarea plantelor și creșterea animalelor, industria fiind reprezentată, preponderent, de ramurile alimentară și textilă și prin câteva unități relativ mici de industrie grea, cu o dotare tehnică înapoiată.

Anii socialismului au schimbat din temelii înfațișarea județului, industria reprezentând în prezent ramura principală. Fondurile mari de investiții alocate de stat, au permis ca în afara dotării și modernizării unităților vechi să fie construite 18 întreprinderi de industrie republicană, o întreprindere de construcții-montaj, două fabrici de nutrețuri combinate. Printre acestea se numără: Combinatul de fibre artificiale și Combinatul de celuloză și hârtie de la Chișcani, Complexul pentru industrializarea lemnului, Întreprinderea de confecții, cea de conserve de legume și fructe Zagna-Vădeni; totodată, a fost mult extinsă și reprofilită întreprinderea „Progresul” și modernizate întreprinderea „Laminorul”, Șantierul naval ș.a. Excavatoarele realizate la „Progresul” se bucură nu numai de aprecierea beneficiarilor interni, ci și de aceea a partenerilor străini care le-au cunoscut în primul rând la târgurile internaționale de la Tripoli și Milano, Poznań și Budapesta, Dar es Salaam și Sidney, Bogota și Alger, Paris, München, Salonic etc.

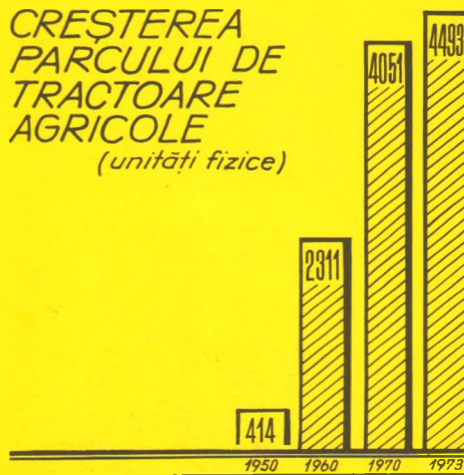
Producția industrială globală a județului a fost în 1973 de 2,4 ori mai mare decât în 1965 și de aproape 20 de ori superioară anului 1950. Județul

realiza în 1974 întreaga producție de excavatoare a țării, 23,6% din cea de celuloză și hârtie. Semnificativ pentru ritmul de industrializare este și faptul că dacă în 1950 producția glo-

DINAMICA
PRODUCȚIEI
GLOBALE
INDUSTRIALE

CREȘTEREA
PARCULUI DE
TRACTOARE
AGRICOLE
(unități fizice)

bală industrială pe locuitor era de numai 1593 lei, acest indicator a sporit în 1973 la 23 800 lei, în condițiile creșterii populației la 368 117 locuitori. Ca urmare directă a profundelor transformări social-economice ce au avut loc în anii construcției socialiste, s-a modificat structura populației ocupate, marcând o deplasare a forței

de muncă din agricultură spre industrie și celelalte ramuri neagricole

Paralel cu industria s-a dezvoltat mult agricultura, s-a întărit baza sa tehnico-materială. Una din principalele realizări o constituie includerea în circuitul agricol a unor noi suprafețe, prin valorificarea fostei Bălți a Brăilei, cu cele peste 70 000 ha ale sale și cu peste 150 km de dig protector.

Ca urmare a transformărilor și mutațiilor petrecute în industrie și agricultură, ca și în celelalte domenii de activitate, a crescut continuu nivelul de trai, material și spiritual, al celor ce muncesc. Între anii 1961—1973 au fost construite 15 638 apartamente, iar între 1966—1973 aproape 8 400 case noi. Însemnate realizări au fost dobândite și în domeniul dezvoltării rețelei comerciale, ocrotirii sănătății publice, învățămîntului, culturii.

Județul va cunoaște în perioada 1976—1980 o nouă și puternică dezvoltare pe toate planurile. Ritmul mediu anual de creștere a producției globale industriale va fi de 12,30%, în 1980 urmînd să se realizeze o producție de aproape 19 miliarde lei, depășind de peste 32 de ori nivelul anului 1950. Pe baza investițiilor alocate, se vor pune în funcțiune 35 de obiective industriale și agrozotehnice noi, iar alte 25 de capacități vor fi dezvoltate.

În agricultură, prin extinderea mecanizării, folosirea a 282 kg îngrășămintă chimice substanță activă la ha., atingerea suprafeței irigate de 238 000 ha, se preconizează sporirea producției agricole globale pe întreaga perioadă cu 6,7 miliarde lei față de 1971—1975. Toate acestea vor contribui la dezvoltarea economică și socială a județului, la ridicarea, în continuare, a nivelului de trai al celor ce muncesc.

CONTRIBUȚIA ROMÂNIEI LA MAREA VICTORIE ASUPRA FASCISMULUI

SARBATORIM în curind împlinirea a treizeci de ani de când fascismul a fost îngenunchiat, de când forțele militare naziste au fost zdrobite și steagul victoriei a fost înălțat în numele întregii umanități, al progresului și civilizației.

La 9 Mai 1945 s-a consfințit salvarea omenirii de cel mai groaznic dușman pe care l-a avut vreodată: fascismul — produsul celor mai reacționare cercuri imperialiste, promotorul cel mai înverșunat al practicilor politicii de dominație, asupra și agresiune. Hitlerismul și aliații săi, Italia mussoliniană și Japonia militaristă au constituit o primejdie de moarte pentru existența independentă a statelor, pentru ființa națională a popoarelor și civilizația omenirii. Cel de al doilea război mondial demonstrează că popoarele sînt de neînvins cînd sînt hotărîte să-și apere libertatea, ființa națională, dreptul de a fi stăpîne pe destinele lor. Pe această aspirație comună a popoarelor s-a întemeiat coaliția antihitleristă din care au făcut parte U.R.S.S., S.U.A., Anglia, Franța liberă și alte țări ajungîndu-se la sfîrșitul războiului la 50 de state. În cadrul coaliției antifasciste, rolul hotărîtor, forța fundamentală a constituit-o Uniunea Sovietică, a cărei contribuție a avut o însemnătate esențială în dobîndirea victoriei asupra fascismului.

Frontul germano-sovietic prin întinderea, durata luptelor și intensitatea acestora a constituit principala înfruntare cu fascismul. Acest front a mobilizat în înclăstare circa 70% din efectivele hitleriste, și pe acest front au fost nimicite principalele forțe ale Germaniei naziste și ale aliaților ei. Poporul sovietic a pierdut în lupta cu fascismul 20 de milioane de vieți omenești — militari și civili — au fost distruse 1700 orașe, peste 70 000 de comune și sate, 32 de mii de întreprinderi și alte obiective economice.

În epopeea luptelor antihitleriste și-au înscris contribuția și celelalte state aliate. Forțele armate engleze și americane au înfrînt trupele fasciste în Africa de Nord, au debarcat în Sicilia și sudul Italiei, au debarcat în Normandia și au deschis al doilea front. Au participat la lupte forțele armate ale Franței libere. În rîndul popoarelor ale căror state au

fost cîmpite de naziști s-au constituit forțe armate regulate — iugoslavă, poloneză, cehoslovacă, albaneză, greacă, italiană, bulgară — care împreună cu detașamentele de partizani au contribuit la victoria împotriva nazismului. Lupta împotriva nazismului a fost sprijinită și de armatele unor țări îndepărtate de Europa care s-au alăturat coaliției antihitleriste: Canada, India, Australia, Noua Zeelandă, Africa de sud.

În epopeea antihitleristă au înscris pagini zguduitoare de eroism și spirit de sacrificiu acțiunile partizanilor din țările cîmpite.

Evocînd victoria împotriva fascismului trebuie să relevăm și contribuția însemnată adusă de poporul chinez — prin războiul de eliberare a Chinei care a constituit o parte integrantă a luptei popoarelor împotriva fascismului. Alături de tributul greu de sînge dat de poporul chinez (de circa 8 milioane de oameni), popoarele coreean, vietnamez, celelalte popoare din Indochina, din Filipine, din întreaga Asie au dat lovituri grele Japoniei militariste — principalul aliat al Germaniei hitleriste.

Prin efectivele angajate în lupta antihitleristă România s-a situat pe locul al patrulea între țările coaliției antifasciste.

Poporul nostru nutrește o profundă recunoștință față de Uniunea Sovietică, de glorioasele sale armate care au contribuit la eliberarea României și au adus aportul hotărîtor la victoria din 9 mai 1945, el cinstește memoria ostașilor celorlalte țări din coaliția antifascistă, a tuturor celor ce prin eforturile și jertfa lor au contribuit la salvarea omenirii de fascism.

Unitatea de acțiune a statelor și popoarelor în lupta pentru a da riposta convenită fascismului reprezintă unul din principalele învățăminte ale istoriei celui de al doilea război mondial. Și dacă în timpul războiului și-au putut da mîna în cadrul coaliției antihitleriste țări cu orînduiri sociale diferite și care se călăuzesc de ideologii diferite, cu atît mai necesară și mai realizabilă apare astăzi conlucrarea statelor în condiții de pace pentru cauza progresului economico-social general și pentru realizarea unei păci trainice.

În noaptea de 8 spre 9 mai 1945, reprezentanții Înaltului comandament al forțelor germane au semnat la Berlin capitularea necondiționată a Reichului, în fața împuterniciților comandamentelor supreme ale Uniunii Sovietice, Statelor Unite ale Americii, Marii Britanii și Franței. Se prăbușea astfel definitiv tentativa imperialismului german de a robi popoarele, lua sfîrșit cortegiul de crime și monstruoșitățile cu care hitlerismul și-a însoțit existența. Prăbușirea Reichului nazist sub loviturile concentrice ale forțelor antihitleriste a pus capăt celei mai crîncene confruntări militare a secolului al XX-lea, care cuprinsese în vîltoarea sa, într-un fel sau altul aproximativ 80% din populația planetei, provocase imense pierderi civilizației umane și curmase zeci de milioane de vieți omenești. Coaliția antihitleristă a obținut astfel o strălucită biruință militară. Zdrobirea fascismului s-a realizat de fapt prin acțiunea hotărîită a masei populare, a milioaneilor de oameni care au luptat cu arma în mîna ca militari ori partizani, ori au asigurat în spatele frontului baza materială necesară bătăliilor împotriva forțelor fasciste.

Eveniment crucial în istoria poporului român, insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă din August 1944, a încununat o îndelungată luptă a forțelor populare în frunte cu clasa mun-

citoare împotriva fascismului și a dominației hitleriste, a fost rodul activității neobosite, pătrunsă de un adînc patriotism și de grijă pentru soarta națiunii, desfășurată de Partidul Comunist Român.

Încă din primele momente ale manifestării agresivității fascismului în Europa, partidul comunist a adoptat o poziție fermă, chemînd masele muncitoare la rezistență, la acțiune hotărîită împotriva politicii de dominație și dictat promovate de Germania nazistă. „Noi, comuniștii, care iubim fierbînt poporul nostru — se arată într-un manifest al Partidului Comunist Român difuzat în anul 1935 —, pentru a cărui pîine, pentru a cărui libertate luptăm fără preget și pentru care știm să dăm jertfele cele mai grele, noi, comuniștii știm să stăm în fruntea mișcării pentru apărarea neatrîrnării poporului nostru“. Este meritul nepieritor al Partidului Comunist Român că, în pofida greutăților, a terorii fasciste a reușit să unească în jurul său cele mai largi forțe democratice, patriotice, să organizeze și să conducă înfăptuirea marelui act istoric de la 23 August 1944.

Încă în seara zilei de 23 August 1944, după arestarea căpeteniilor regimului dictaturii antonesciene, unitățile române au realizat dispozitivul de luptă și au blocat prin foc obiectivele militare hitleriste din București începînd astfel ostilitățile împotriva Germaniei naziste.

Între 23 și 31 august 1944, armata română, care avea un efectiv de peste 460 000 de oameni, cu sprijinul formațiilor patriotice de luptă, al populației, a reușit să înfrîngă și să captureze trupele inamice din întreaga parte centrală, de sud—est, sud și sud—vest a țării, adică Muntenia, Dobrogea, Oltenia, Banatul, sudul Transilvaniei și Crișana. Peste 56 000 de militari germani, printre care 14 generali și mai mult de 1400 de ofițeri au fost luați prizonieri. A fost scos definitiv din acțiune efectivul a circa 6 divizii germane.

Insurecția s-a desfășurat în timp ce pe frontul dintre Carpații Orientali și Marea Neagră ofensiva sovietică declanșată la 20 august 1944 continua cu succes. Armatele Fronturilor 2 și 3 ucrainene, dînd bătălia pentru încercuirea grupării germane, au reușit la 25 august 1944 să închidă definitiv cercul în jurul acesteia. După 26—27 august, această parte a trupelor depășind spațiul dintre cotul Carpaților și Dunăre, a început să străbată partea de sud a țării noastre, zone eliberate de forțele insurecționale române, îndreptîndu-se spre frontierele României cu Bulgaria, Iugoslavia și Ungaria, spre noul front creat de armata română în podișul Transilvaniei și la granița de vest a țării.

La 30—31 august mari unități din această grupare au trecut prin Bucureștiul eliberat de insurecția română. Ostașilor

U.R.S.S. li s-a făcut o primire oficială din partea autorităților statale și au fost aclamați sărbătorește de mari manifestații populare.

Referindu-se la însemnătatea internațională a actului istoric de la 23 August 1944, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Prin întoarcerea armelor și angajarea României cu întregul ei potențial, alături de Uniunea Sovietică și aliați, în războiul antifascist, s-a dat o puternică lovitură planurilor strategice ale Germaniei hitleriste. Aceasta a dus la prăbușirea întregului front din sud, a deschis calea înaintării rapide a trupelor sovietice, a accelerat zdrobirea dispozitivului militar al Germaniei în această parte a Europei”.

Toate forțele pentru eliberarea întregului teritoriu național!

De la victoria în surecției până la 25 octombrie 1944, elementul esențial al cursului evenimentelor militare a constat în lupta armatei române și armatei sovietice, pentru desăvârșirea eliberării întregului teritoriu al României de sub ocupația hitleristă.

Între 5 și 18 septembrie 1944, armata română a stăvilit o puternică ofensivă germană-maghiară în centrul podișului Transilvaniei, în Banat și Crișana. Prin aceasta a fost zădărnicit planul comandamentului german de a ocupa vastul cap de pod obținut de trupele române la nord și la vest de lanțul Carpaților Meridionali și Occidentali, împiedicându-l să-și organizeze, așa cum preconiza, o apărare continuă pe munți, din Slovacia până în Iugoslavia și Bulgaria.

În acest interval de timp, armatele sovietice au trecut fără lupte prin trecătorile Carpaților Meridionali, care erau controlate de forțele române, și s-au concentrat în zona de operații din sud-vestul Transilvaniei. Potrivit cerințelor Comandamentului suprem sovietic, la 7 septembrie 1944 s-a hotărât ca forțele armate române să treacă în comunerea operativă a Frontului 2 ucrainean. Cooperând strâns în lupte și acționând cu eroism, forțele armate sovietice și române, au zdrobit rezistența trupelor germano-ungare din Banat și Transilvania, eliberând, până la 6 octombrie, o parte însemnată a teritoriului românesc, iar în unele sectoare au alungat inamicul peste graniță. La 6 octombrie 1944, Comandamentul sovietic a trecut la o nouă operație de amploare, care avea să capete denumirea de „De-

brețin”. Această operația avea drept scop ca forțele sovietice și române să încheie eliberarea României și, trecând pe teritoriul Ungariei, să atingă riul Tisa.

La 25 octombrie 1944, au fost eliberate orașele Carei și Satu Mare. În aceeași zi, trupele române și sovietice au trecut prin lupte, pe teritoriul Ungariei. Cu acest eveniment — zdrobirea rezistenței inamice în zona Carei și Satu Mare — se realizează eliberarea întregului teritoriu al României de sub ocupația fascistă. Ziua de 25 octombrie a devenit o zi de sărbătoare, de cinstire a trecutului de luptă al armatei române pentru libertate și independență națională, pentru eliberarea de sub dominația fascistă, Ziua forțelor noastre armate.

Pe fronturile din Ungaria, Cehoslovacia și Austria

O parte importantă a contribuției țării noastre la înfrângerea Germaniei hitleriste o constituie participarea activă a armatei române la eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei. Începând de la 8 octombrie 1944 unitățile armatei române, în cooperare cu cele ale armatei sovietice, au luptat pe teritoriul Ungariei, străbătând-o de la o graniță la alta.

Începând de la 18 decembrie, în timp ce o parte din trupele sovietice și române mai duceau lupte pe teritoriul Ungariei, forțele de la aripa dreaptă a Frontului 2 Ucrainean, au depășit frontiera ungaro-cehoslovacă. Pe teritoriul Cehoslovaciei, armata română a acționat în cadrul marii ofensive din iarna anului 1945, și în continuare, și-a adus contribuția la realizarea operațiilor „Viena” și „Praga”. Deși se aflau departe de hotare, în față cu un adversar înverșunat și în condiții de teren și anotimp deosebit de grele, ostașii români s-au ridicat deasupra tuturor dificultăților, îndeplinindu-și cu eroism misiunile încredințate.

Pe meleagurile Cehoslovaciei, armata română a avut angajate în operații 16 divizii de infanterie, cavalerie și munte; corpul aerian, cu unitățile sale zburătoare și cele de protecție și de servire de la sol; artileria antiaeriană — o divizie; trupele speciale — brigada de căi ferate, subunități de drumuri, pontonieri, aprovizionări etc. Efectivele însumate ale tuturor acestor forțe s-au apropiat de 250 000. Ziua Victoriei din mai 1945 a găsit armata ro-

mână angajată în lupta cu trupele fasciste în apropiere de Praga.

Luptele duse pe teritoriile Ungariei și Cehoslovaciei au reprezentat o strălucită încununare a contribuției României la înfrângerea Germaniei naziste și la eliberarea popoarelor de sub jugul fascist, au reprezentat, în același timp, o vie manifestare a solidarității internaționale a clasei muncitoare și a poporului român. Ca și în luptele pentru alungarea cotropitorilor de pe pământul patriei, soldații, ofițerii și generalii români au dat în timpul acțiunilor din Ungaria și Cehoslovacia pilde înalte de virtuți ostășești, de dârzenie, eroism și spirit de sacrificiu.

O luminoasă pagină de internaționalism au înscris românii care au luptat în cadrul detașamentelor de partizani, ale rezistenței antihitleriste pe teritoriul Uniunii Sovietice, Iugoslaviei, Cehoslovaciei, Franței și altor țări. Antifasciștii români au participat activ la lupta împotriva cotropitorilor hitleriști, văzând în aceasta forma cea mai potrivită de a contribui la eliberarea României. Activitatea lor a fost, astfel, strâns legată de lupta forțelor democratice din țară, și în același timp, de cea a popoarelor, în a căror mișcare de rezistență s-au înrolat. În fruntea luptei antifasciste duse de patrioții români peste hotare s-au aflat membri ai Partidului Comunist Român, care din diferite motive se găseau în străinătate; ei au desfășurat activitate revoluționară fie în cadrul partidelor comuniste, în rîndul forțelor de rezistență din țările în care se găseau, ori au sprijinit în mod direct lupta antifascistă a poporului român.

Trupele române ale căror efective însumate au fost de 540 000 de combatanți, au luptat împotriva Reichului fascist timp de aproape 9 luni, din august 1944 până în mai 1945, străbătând circa 1 800 de kilometri. Ostașii români, de toate armele, au luat piepțiș în bătălii 20 de masivi munți mai importanți, au forțat 12 cursuri de apă mai mari, au eliberat peste 3 800 de localități, din care mai mult de 53 de orașe importante cotropite de armatele germane.

Un considerabil efort economic

Lupta pentru eliberarea patriei de sub dominația fascistă, ca și participarea armatei române la eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei, s-au bucurat de sprijinul larg, multilateral al cetățenilor, al tuturor

Înaltă apreciere dată contribuției României la victoria asupra Germaniei hitleriste

(Din declarații și documente oficiale, presă, lucrări istorice)

„Românii au luptat alături de noi cu aceeași dârzenie, cucerind cu vitejie fiecare metru de pământ, fiecare nod de cale ferată, fiecare sat”. („Pravda” din 17 septembrie 1944)

„Istoria războiului pentru distrugerea fascismului va pomeni la locul cuvenit contribuția armatei române la această operă grea, dar salutară pentru popoarele iubitoare de libertate”. („Graiul Nou” organ al Direcției politice de front a Armatei sovietice din 15 ianuarie 1945)

„Permiteți-mi să vă felicit pentru succesele armatelor române și să le urez continuarea acestor succese în luptele duse împreună cu Armata Roșie”. (Telegrama adresată de I. V. Stalin la 5 aprilie 1945 dr. Petru Groza, președintele Consiliului de Miniștri)

„Armatele române sunt foarte bune și sunt foarte mulțumit de comandanți, de statele majore și de trupe, care sunt brave și gata de orice sacrificiu”. (Din declarația Comandantului Frontului II ucrainean, mareșalul Uniunii Sovietice R. I. Malinovski, făcută ministrului de război român, generalului C. Vasiliu-Răscănu la 13 aprilie 1945)

„Deosebit de pierderea pozițiilor din Carpați, pierderea grăunului și petrolului românesc constituie o altă mare și grea lovitură, în urma căreia armatele ruse vor putea ajunge în câteva săptămâni, în fața Budapestei”. (Din raportul prezentat de generalii Keitel și Guderian adresat lui Hitler)

„Pierderea României înseamnă probabil dispariția rapidă a tuturor vestigiilor dominației Axei în Balcani. Războiul se apropie rapid de punctul său culminant”. („The Cristian Science Monitor” din 24 august 1944)

România „contribuie la războiul împotriva Germaniei cu o armată de o importanță de rangul al patrulea, printre cei care luptă împotriva Germaniei”. („Unita” din 7 februarie 1945)

„Reichul primește la est o lovitură teribilă. Trecerea României primejduiește toate forțele germane din Grecia, Iugoslavia, Bulgaria, Ungaria și Sudul Poloniei”. („The Evening Star” din 24 august 1944)

„Acțiunea de la 23 august 1944 a fost unul din evenimentele decisive ale celui de-al doilea război mondial”. („The East European Revolution”, noiembrie 1961, pag. 90)

forțelor politice naționale. Partidul Comunist Român s-a dovedit a fi cel mai consecvent îndrumător și susținător al frontului antihitlerist. Atât în cadrul guvernului, cât și în activitatea practică de organizare și dezvoltare a producției de război, de mobilizare a populației la acțiuni de sprijinire a frontului, comuniștii nu au preocupat nimic, au fost tot timpul la datorie. Prin apelurile și manifestele adresate armatei și populației, prin organizațiile și membrii săi, prin presă, partidul comunist a explicat obiectivele patriotice ale războiului purtat împotriva Germaniei hitleriste, a însuflețit unitățile militare de pe front și întregul popor în eforturile de susținere a războiului.

Răspunzând chemării lansate de partidul comunist. „Totul pentru front, totul pentru victorie!”, masele populare, în frunte cu clasa muncitoare, au muncit cu eroism și abnegație pentru refacerea în termen cât mai scurt a economiei și susținerea frontului antihitlerist. Economia noastră națională a pus la dispoziția frontului român și sovietic toate rezervele de petrol și cărbune, întreaga capacitate a industriei, precum și o imensă cantitate de produse agroalimentare.

„Totul pentru front, totul pentru victorie!” a însemnat practic, pentru România angajarea tuturor ramurilor sale economice în slujba războiului antihitlerist, mobilizarea tuturor bogățiilor materiale ale țării, a tuturor resurselor sale umane, a întregului său potențial științific. Cu toate greutatețile rezultate din nivelul relativ scăzut al industriei, înfrângând greutatețile provocate de jaful hitlerist și de distrugerile de război, prin eforturi supraomenești, poporul român a asigurat îndeplinirea și chiar depășirea în unele domenii a îndatoririlor ce și le asumase.

De importanță primordială au fost eforturile făcute de muncitori, ingineri, tehnicieni și oamenii de știință pentru a se asigura o cât mai bună organizare a armatei române cu tehnică necesară, îndeosebi armament și muniții. În acest domeniu a fost pusă la punct producția și efectiv se produceau pentru armată pistoale și puștilmitraliere, muniția necesară armamentului portativ, aruncătoare de mine, tunuri antitanc, muniție de artilerie, o parte din aparatul de tragere, de recunoaștere și observare. De la 23 August 1944 până la 9 Mai 1945, armatele române ce luptau împotriva Germaniei hitleriste au fost aprovizionate cu 33 374 tone de muniții și

cu cantități însemnate de mine și materiale explozive.

O ramură economică ce a trebuit să facă maximum de efort a fost aceea a transporturilor, îndeosebi căile ferate.

Rețeaua de căi ferate, întregul parc de material rulant existent la începutul lunii septembrie 1944, toate aerodroamele militare și civile, împreună cu instalațiile aferente, stațiile meteo și radio, ca și transporturile rutiere au fost folosite aproape în întregime pentru necesitățile frontului. Din numărul total de circa 53 820 de trenuri care au circulat din septembrie 1944 până în februarie 1945, 50 526 au fost trenuri militare. O parte importantă a materialului rulant românesc — 23 000 de vagoane, 322 de locomotive, 8 automotoare — a fost utilizată pentru transporturi militare în afara granițelor țării, în Ungaria și Cehoslovacia.

Transporturile erau solicitate să facă față în același timp unor sarcini mari privind aprovizionarea cu materii prime, transportul produselor finite ale întreprinderilor, readucerea și reinstalarea fabricilor din zonele unde au fost dispersate, a instituțiilor și persoanelor evacuate.

Subliniind caracterul integral al participării transporturilor maritime și fluviale, este necesar să arătăm că România a pus la dispoziția frontului antihitlerist toate navele flotei sale de război și de comerț, atât ale statului cât și ale particularilor. De la 1 septembrie 1944, Comandamentul suprem sovietic a folosit aproximativ 92% din vasele aparținând statului român — 31 unități de luptă, 93 de vase auxiliare, (navele flotei militare române de la Dunăre și Mare), 603 vase de comerț la Dunăre și 5 unități la mare, toate acestea alături de porturi și instalațiile lor și o parte considerabilă a șantierelor navale.

De asemenea, rețeaua telefonică și telegrafia de care dispunea România, în jur de 20 000 de km a fost utilizată în război în proporție de 70%, permițând Comandamentului suprem sovietic să cîștige timp necesar instalării propriei rețele și să economisească în același timp propriul său material.

Clasa muncitoare, țărănimea, toate forțele patriotice din România, vital interesate în înfrângerea definitivă a Germaniei fasciste, văzând în aceasta o condiție primordială pentru eliberarea întregului teritoriu național, cucerirea independenței țării și înfăptuirea unor adânci prefaceri sociale, începute prin actul istoric de la 23

August 1944, nu numai că au apărat cu prețul a numeroase sacrificii fondurile de producție ale țării, dar, mai mult, au acceptat în mod conștient privațiuni de lungă durată, și-au încordat toate puterile pentru sprijinirea războiului eliberator.

Împreună cu petroliștii, o contribuție însemnată la efortul de război au adus-o minierii din industria carboniferă, îndeosebi cei din Valea Jiului.

S-au manifestat forme impresionante de avînt patriotic al minerilor pentru ridicarea producției, Minerii de la Aninoasa, Petrița, Lupeni avînd de multe ori drept hrană cartofi fierți, cu puterea de muncă slăbită, au prestat în tot timpul războiului antihitlerist câte două schimburi, dintre care unul voluntar fără plată.

În bazinul carbonifer din Valea Trotușului, muncitorii minierii, aproape complet lipsiți de aprovizionare, cu salariile neplătite luni de-a rîndul au ridicat producția de la 100 de tone cărbune zilnic în septembrie 1944, la 600 tone zilnic în martie 1945. La Comănești pentru a înlocui vagonetele și mijloacele de tracțiune de care duceau lipsă, minierii au folosit pentru transportul cărbunelui lăzi trase de ei cu frînghii.

În lupta pentru redresarea economiei naționale și creșterea producției necesare frontului antihitlerist a luat naștere și s-a dezvoltat întrecerea patriotică în cele mai diverse ramuri ale industriei. În industria petroliferă, obiectivele întrecerii au constat în reducerea timpului necesar pentru repararea și punerea în funcțiune a utilajelor și instalațiilor de extracție și de prelucrare a țițeiului care suferiseră distrugerii. Ca rezultat al eforturilor eroice ale muncitorilor petroliști, în perioada septembrie 1944 — aprilie 1945, producția lunară de țiței prelucrat în rafinăriile din județul Prahova a crescut cu 304%. Miliioane de tone de benzină, ulei, petrol, motorină au luat drumul frontului român și sovietic. Extracția de petrol a țării noastre a totalizat, în 1945, 4 680 000 de tone.

Dificultățile care au trebuit învinse în efortul economic pentru continuarea războiului alături de Națiunile Unite până la înfrîngerea deplină a Germaniei naziste, au fost amplificate de reducerea substanțială a posibilităților participării României la schimburi comerciale internaționale. Ținînd seamă de faptul că cea mai mare parte a exportului României îl constituiau petrolul, cerealele, animalele și

„Din România vin știri bune în multe direcții. Nu vom insista astăzi asupra ajutorului militar atât de însemnat și cu rezultatele atât de excelente date de cele 14 divizii românești pe cîmpul de luptă din est. Vom spune numai ceea ce este evident și anume că acțiunea armatei române a contribuit serios la cucerirea Budapestei și la înaintarea în regiunea Cehoslovacă, tot astfel cum, prin actul de la 23 august 1944, România a contribuit într-o bună măsură la schimbarea situației de pe întregul front răsăritean (...) (Postul de Radio New-York, comunicare din 21 februarie 1945)

„Românii au contribuit cu hrană și cu mari pierderi de oameni la înfrîngerea finală a Germaniei”. („Eastern Europe in the socialist World”, 1955 pag. 100)

„România a fost prima care a încercat să pună capăt subordonării sale față de Germania” (pag. 193) „Pentru a înțelege just evenimentele ulterioare, trebuie subliniat că după 23 august unități și mari unități, iar apoi întreaga armată română, au luptat alături de trupele sovietice împotriva trupelor germano-ungare” (pag. 281) „Eroismul diviziilor române a fost menționat de șapte ori în ordinea Comandamentului Suprem al Armatei Roșii, iar divizia de voluntari «Tudor Vladimirescu» a fost decorat cu Ordinul «Drapelul Roșu». (Henri Michel; „Le seconde guerre mondiale”. Tome II, Paris 1969, (pag. 285)

„Intrînd pe teritoriul României, Armata Roșie a găsit în poporul acestei țări nu un dușman de năfrînt, ci un aliat și un prieten. Poporul român a început să lupte împreună cu Armata Roșie pentru eliberarea definitivă a patriei sale... (pag. 292) (din «Istoria Marelui Război al Uniunii Sovietice pentru Apărarea Patriei» (1941-1945) Vol. IV, Ed. militară a Ministerului Apărării al U.R.S.S., Moscova 1962).

„(...) Leșirea României din război și trecerea ei de partea coaliției antihitleriste a înrăutățit situația politică, militară și economică a Germaniei fasciste. Aceasta a dus la schimbarea caracterului războiului pe care îl dusese pînă atunci România. Războiul just pentru distrugerea fascismului a provocat în sinul poporului român un uriaș avînt patriotic. Participarea activă a armatei române din primele zile ale insurecției armate a poporului la lupta împotriva trupelor germano-fasciste a grăbit sfîrșitul războiului, a contribuit la îndeplinirea cu succes de către armata sovietică a marelui misiuni eliberatoare în Europa de sud-est”. (Din lucrarea „România în anii celui de-al doilea război mondial” de N. I. Lebedev, Moscova 1961, pag. 242)

„Luptînd pentru o cauză dreaptă, pentru interese cu adevărat naționale, pentru libertatea și independența patriei lor, unitățile militare și detașamentele patriotice de luptă românești au dat dovadă de un eroism și abnegație cu caracter de masă”. (Din lucrarea: „Lupta poporului român pentru instaurarea și întărirea orînduirii democrat-populare 1944-1947 de M. G. Sazino — Editura Academiei de științe a U.R.S.S., Moscova, 1963, pag. 174)

lemnul, iar în perioada de care ne ocupăm existau cantități neînsemnate de asemenea produse disponibile pentru export, deoarece erau destinate frontului sau satisfacerii obligațiilor Armistițiului, efectuarea unor importuri de materii prime sau semifabricate era aproape imposibilă. La aceasta s-a adăugat blocarea devizelor în clearing, care se cifrau, la sfârșitul lunii august 1944, la peste 56 de miliarde de lei. La 31 decembrie 1944, soldul activ în favoarea României al clearingului român-german era de 52 606 miliarde lei, căruia i se adăugau 5 347 miliarde lei reprezentând soldul în favoarea noastră al clearingului pe baza căruia se efectuaseră schimburile dintre România și țările ocupate de trupele germane.

În condițiile unei economii de război, cum continua să fie cea a României până la sfârșitul războiului, caracterizată prin îndrumarea întregii industrii spre satisfacerea nevoilor frontului și deci reducerea producției bunurilor de consum destinate maselor cu mult sub nivelul minim, lipsa tot mai mare de asemenea bunuri constituia o „cerere aminată”. Consecințele grave ale acestei situații aveau să iasă la iveală, pe măsura consumării stocurilor și a rezervelor existente la sfârșitul războiului și în primii ani de după război.

Sacrificiile cele mai mari în luptă împotriva acestor dificultăți le-a făcut clasa muncitoare, forța socială care și-a manifestat în modul cel mai hotărât, voința neștrămutată, energia și puterea ei de muncă, slujirii cauzei nobile a zdrobirii fascismului. În acest sens, o expresie concludentă o constituie munca voluntară, care a luat o mare extindere în acel timp.

Srijinul multilateral dat luptătorilor de pe front de clasa muncitoare, țărănime, intelectualitate, micii meseriași și alte forțe sociale interesate în zdrobirea hitlerismului, dragostea fierbinte cu care oamenii muncii au înconjurat armata au constituit izvorul principal al eroismului ostașilor români, al victoriilor repurtate de ei pe fronturile de luptă până la deplina înfrângere a Germaniei naziste.

Armata română a fost aprovizionată tot timpul în exclusivitate din țară; concomitent au fost achitate obligațiile scadente prevăzute de Convenția de Armistițiu încheiată cu Națiunile Unite la 12 septembrie 1944.

În ansamblu, efortul economic al României în războiul antihitlerist, în perioada de la 23 August 1944 până la 1 septembrie 1945, când unitățile operative au revenit complet în țară, se ridică după o evaluare aproximativă, la 770 de milioane de dolari valută 1938. Dacă la acestea se adaugă valoarea pagubelor și distrugerilor provocate de trupele fasciste în retragere — aproximativ 350 de milioane de dolari, valuta aceluiași an — efortul economic depășește un miliard de dolari, echivalând cu de peste 4 ori totalul cheltuielilor bugetare ale statului român în anul financiar 1937—1938.

Aprecierea justă a contribuției economice a României la victoria asupra fascismului necesită sublinierea că efortul amintit a fost făcut într-o perioadă relativ scurtă — mai puțin de un an — și având o situație economică grea. În ultimele luni ale anului 1944, datorită jafului hitlerist și războiului, producția industrială reprezenta numai 50% din volumul anului 1938, aproximativ în aceeași proporție scăzând și venitul național al țării. Din cauza războiului, a desfășurării operațiilor militare pe teritoriul României situația din agricultură era și ea grea. Moldova, partea de nord a Transilvaniei, Dobrogea nu numai că nu au putut contribui la efortul economic, dar a trebuit în mare măsură să fie ajutate de celelalte regiuni ale țării.

Țărănimea din județele Dolj, Gorj, Mehedinți și Romanați a contribuit la efortul de război al țării cu cantitatea de 284 917 kg de carne, cu 6 807 vagoane de grâu, aproape 1 200 tone furaje și alte produse agricole de mare însemnătate pentru aprovizionarea frontului. La fel, în cursul lunilor ianuarie-martie 1945 județul Sălaj a contribuit la aprovizionarea ostașilor ce luptau împotriva Germaniei hitleriste cu 8 120 tone cereale, 10 500 vite pentru tăiere, 5 000 de porci, 260 tone ulei de floarea-soarelui. Până la 11 mai 1945, țărâni muncitori din județul Arad au dat pentru aprovizionarea armatei peste 100 de vagoane de grâu. Cu cantități însemnate a contribuit la sprijinirea frontului și țărănimea din alte județe ale țării.

Efortul economic al României la obținerea victoriei asupra fascismului a afectat în asemenea măsură forțele și resursele interne, încât ani de-a rândul după terminarea războiului poporul român a trebuit să desfășoare o muncă susținută, plină de abnegație pentru refacerea economică a țării.

Contribuția economică, adăugată contribuției militare, a situat țara și poporul nostru în rindurile participanților activi la lupta pentru obținerea victoriei asupra Germaniei naziste. Participarea României la lupta împotriva fascismului a grăbit sfârșitul războiului în Europa.

După cum se știe, potrivit Convenției de armistițiu dintre guvernul român și guvernele Națiunilor Unite semnată la Moscova la 12 septembrie 1944, România a fost obligată să pună la dispoziția forțelor armate sovietice și ale celorlalți aliați mijloacele de întreținere, căile de comunicație și obiectivele industriale necesare desfășurării operațiilor de război pe teritoriul României, de a preda, ca trofee, materialele de război ale Germaniei și sateliților săi, de a plăti despăgubiri de război Uniunii Sovietice și celorlalte state aliate. Totalul despăgubirilor ce trebuiau plătite guvernului sovietic a fost fixat la suma de 300 000 000 dolari (în valuta 1944).

În afară de aceasta, România a fost obligată să plătească și despăgubiri pentru pierderile pricinuite proprietarilor statelor aliate și cetățenilor lor, pe timpul războiului, inclusiv cele pricinuite de forțele armate ale puterilor aliate pe teritoriul nostru.

O amplă recunoaștere internațională

s-a bucurat de o binemerită apreciere pe plan internațional. La 29 septembrie 1944, ministrul de externe al Marii Britanii, A. Eden, declara în Camera Comunelor că „România a dat deja un ajutor substanțial cauzei aliaților”. Iar la 7 ianuarie 1945, radio Londra arăta că: „Dintre națiunile care luptă împotriva Germaniei hitleriste România se situează azi în al patrulea rind în ce privește numărul de ostași care participă la bătălia de distrugere a nazismului”. La rîndul său radio New York, sublinia la 18 septembrie 1944: „Dezastrul german din România a pecetluit soarta armatelor Reichului în Balcani. Prin trecerea României de partea aliaților, drumul de sud-est, care duce la Budapesta, Praga și Viena, este deschis. Este deci legitim ca poporul român să aibă în momentul de față un sentiment de satisfacție căci România are o contribuție însemnată la grăbirea sfârșitului. Este o

contribuție de care poporul român poate să se felicite”.

La conferința de pace de la Paris din 1946 locțiitorul șefului delegației sovietice, A. I. Vișinski, remarca: „La 23 august 1944, când încă nu se conturaseră perspectivele evoluției ulterioare a evenimentelor și când soarta Germaniei hitleriste încă nu se vedea cu suficientă claritate, România a făcut o cotitură hotărâtoare în politica ei externă... Prin acest act România a acordat ajutorul său Națiunilor Unite și în primul rînd Uniunii Sovietice, care a suportat într-o măsură mai mare decît alte țări greutățile atacurilor militare ale Germaniei și sateliților ei. Desfășurarea ulterioară a evenimentelor a confirmat importanța pasului făcut de poporul român”.

Cu același prilej, generalul cehoslovac H. Pika, spunea: „Cred că noi, militarii, vom da ce se cuvine României noi și democratice care, din prima zi a rușerii cu Germania, a aruncat în luptă contra Axei tot potențialul său, atît uman cît și material și economic”.

Deosebit de semnificativă este caracterizarea făcută de ziarul argentinian „La prensa” din 25 august 1944: „România nu se limitează la ruperea relațiilor cu Germania. Ea se declară aliata Națiunilor Unite... Consecințele care se pot aprecia, în mod evident, cu harța în față, sînt următoarele:

1. Prăbușirea ocupației germane în Balcani. Bariera dificilă a Carpaților dispăre în mod practic, iar rușilor le este deschisă cîmpia vastă a Dunării care duce la Belgrad, Budapesta și Viena și chiar spre Germania. La sud-vest de România se întinde Iugoslavia împințită de partizanii care țin continuu în șah garnizoanle germane. Mai departe se află Adriatica dominată de către adversarii lor. În mod virtual, este creată o astfel de barieră continuă în nordul Balcanilor care va implica pierderea tuturor forțelor germane din Grecia, Marea Egee și Creta: evacuarea acestora este de pe acum aproape imposibilă datorită dificultăților în fața cărora se află comunicațiile. Bulgaria, care este înconjurată de România, Iugoslavia și Turcia, desigur că va imita în scurt timp exemplul celui dintîi.

2. Petrolul de la Ploiești rămîne pe de-a-ntregul pierdut pentru Germania, care pe viitor este redusă la precara și costisitoare producție sintetică, producție care de ani de zile constituie obiectivul preferat al cvadrimotoarelor aliate...”

O victorie a libertății

Victoria finală obținută de coaliția Națiunilor Unite asupra Reichului german, pe lângă strălucitele rezultate militare dobîndite pe cîmpurile de bătălie, a însemnat deopotrivă și o victorie a libertății, a dreptului inalienabil al popoarelor de a-și făuri singure destinul.

Victoria istorică dobîndită asupra fascismului în cel de-al doilea război mondial a avut consecințe multiple și profunde pentru dezvoltarea social-politică a întregii omeniri. Triumful și consolidarea socialismului în 14 state, însumînd peste 1/3 din populația globului, avîntul mișcării de eliberare națională și prăbușirea colonialismului care au favorizat apariția de noi state independente, amploarea luptei clasei muncitoare, creșterea rolului partidelor comuniste și muncitorești, apariția și manifestarea crescîndă a noi forțe sociale progresiste, democratice și antiimperialiste sînt doar cîteva din trăsăturile definitorii ale evoluției postbelice a societății contemporane.

FĂURIREA SOCIETĂȚII SOCIALISTE MULTILATERAL DEZVOLTATE — EXPRESIE A MARXISMULUI CREATOR

ÎN LUMINA viziunii realiste, de dezvoltare creatoare a marxism-leninismului la condițiile concrete ale țării noastre și ale etapei actuale, P.C.R. confruntă înfăptuirile economice, sociale, politice, culturale ale noii orînduiri cu sensurile fundamentale și telurile finale ale revoluției și construcției socialiste. Problema de importanță cardinală a teoriei și practicii socialismului științific, stabilirea direcțiilor dezvoltării noii orînduiri este strîns legată de formularea cît mai precisă și cuprinzătoare a obiectivului strategic urmărit.

„Întreaga activitate a Partidului Comunist Român pornește de la studierea temeinică a realităților economico-sociale din țara noastră, are în vedere aplicarea creatoare a adevărilor universale valabile la condițiile concrete din România. Tocmai datorită acestui fapt, partidul nostru a știut să-și elaboreze linia politică generală, strategia și tactica, corespunzătoare fiecărei etape de dezvoltare a țării noastre, să asigure mersul ferm înainte al poporului pe calea făuririi societății socialiste” 1).

În acest sens, prin prisma experienței de aproape trei decenii ca partid de guvernămînt, apare cu o deosebită claritate valoarea eforturilor și atitudinilor creatoare îndreptată spre determinarea științifică a liniilor de maturizare a societății socialiste, în strînsă legătură cu practica socială concretă. Partidul consideră astfel că noua orînduire are o logică internă proprie de dezvoltare, că ea parcurge etape și faze distincte de înaintare dialectică spre stadii superioare pentru a ajunge la afirmarea atotcuprinzătoare a socialismului, la înfăptuirea deplină a principiilor sale în toate domeniile vieții sociale.

Fiecare dintre aceste stadii constituie momentul calitativ în formarea, maturizarea și dezvoltarea noii orînduiri, în reconstruirea societății în lumina principiilor socialismului. În cadrul acestor stadii organic legate între ele au loc transformări radicale în toate domeniile vieții sociale, atît în condițiile obiective ale vieții umane cît și în cele subiective. Socialismul tinde să realizeze, așa cum spunea Marx, „coincidența între schimbarea împrejurărilor și schimbarea activității omenești sau propria schimbare” 2).

Pînă în momentul de față, în țara noastră, se disting trei stadii de dezvoltare a societății socialiste și anume: a) cucerirea puterii politice și desființarea burgheziei de la orașe; b) victoria deplină a socialismului; c) trecerea la construirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Fiecărui stadiu în dezvoltarea socialismului îi sînt proprii probleme și sarcini specifice, în sensul diversificării progresive a vieții economice, științifice și culturale, al creșterii complexității vieții sociale. Criteriile de delimitare a acestor stadii sînt determinate de condițiile istorice concrete, adică de nivelul concret al dezvoltării relațiilor și structurilor sociale, de nivelul forțelor de producție, de caracterul contradicțiilor sociale și dispoziția acestora, de obiectivele ce decurg în mod necesar din această situație pentru realizarea cerințelor progresului social ș.a.m.d. Definirea stadiilor construcției și dezvoltării societății socialiste, a conținutului fiecărui stadiu are o deosebită însemnătate teoretică și practică deoarece numai plecînd de la o apreciere lucidă a stadiului dezvoltării relațiilor sociale, de la cunoașterea cît mai temeinică a cerințelor și contradicțiilor ce trebuie rezolvate, de la înțelegerea intereselor generale și a celor specifice diferitelor categorii sociale, se poate elabora o linie politică realistă, o strategie și tactică adecvate, o conducere științifică eficientă a vieții sociale. Politica P.C.R., expresie a îmbinării dialectice a cerințelor generale a înaintării spre socialism cu exigențele impuse de condițiile concrete ale țării și ale stadiilor parcurse, a orientat pas cu pas dezvoltarea patriei spre realizarea unor structuri care să corespundă nevoilor țării, progreselor contemporane ale științei și tehnicii.

O fizionomie și trăsături distinctivă, într-un conținut propriu

SOCIETATEA socialistă multilateral dezvoltată, stadiul superior al noii orînduiri reprezintă o continuare firească a prefațurilor caracteristice perioadei de trecere de la capitalism la socialism, a procesului de generalizare a relațiilor socialiste în toate domeniile vieții sociale, totodată ea se caracterizează prin-

tr-o fizionomie și trăsături distinctivă, printr-un conținut propriu. Concepția teoretică și politică a P.C.R. despre noua etapă a construcției socialiste în România, concepție fundamentată în Programul partidului, este larg cuprinzătoare, multilaterală și unitară, izvorînd dintr-o viziune sistemică asupra procesului dialectic al edificării formațiunii sociale a comunismului. În această perspectivă, făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate conturează un stadiu superior de maturizare a socialismului în toate compartimentele, de perfecționare a întregii societăți. Direcțiile fundamentale ale edificării societății socialiste multilateral dezvoltate urmăresc realizarea simultană și în mod unitar a unor multiple sarcini: creșterea puternică a forțelor de producție, crearea unei economii avansate: amplasarea rațională a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării; creșterea productivității muncii sociale; ridicarea eficienței întregii economii; dezvoltarea armonioasă, proporțională a tuturor ramurilor economiei naționale; dezvoltarea intensivă a agriculturii; înflorirea științei, învățămîntului și culturii; ridicarea bunăstării materiale și spirituale a tuturor oamenilor muncii; perfecționarea repartiției bunurilor produse de societate în spiritul echității socialiste; perfecționarea continuă a relațiilor de producție și a organizării societății; dezvoltarea democrației socialiste; intensificarea activității politico-educative de formare a omului nou; crearea condițiilor optime în vederea manifestării tot mai active a fiecărui cetățean în toate sferile vieții social-politice. Procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate presupune, în același timp, satisfacerea mai cuprinzătoare de către societate a unor necesități comune tuturor cetățenilor, accentuarea condițiilor de apropiere dintre munca fizică și cea intelectuală, realizarea unui raport just, echitabil între condițiile de viață de la orașe și cele de la sate, întărirea coeziunii tuturor claselor și categoriilor sociale, ceea ce va determina în perspectivă omogenizarea socială. „În noua etapă de dezvoltare, partidul nostru va acționa, de asemenea, pentru creșterea rolului statului în conducerea unitară, pe baza planului național, a întregii activități economico-sociale. Așa cum se subliniază în Programul partidului, făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și a comunismului nu se pot realiza la întîmplare, la bunul plac; este necesară o temeinică planificare pentru dezvoltarea armonioasă a tuturor sectoarelor de activitate, a tuturor laturilor vieții economico-sociale. Întreaga activitate economico-socială trebuie să se desfășoare pe baza planului național unic, care să asigure unirea eforturilor materiale și umane într-o singură direcție, să asigure triumful — cu cît mai puține greutăți — a noii orînduiri, a comunismului” 3).

Edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate este condiționată de desfășurarea unei acțiuni conștiente pentru soluționarea contradicțiilor, înlăturarea vechiului și promovarea noului în toate sectoarele de activitate.

În cursul operii de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate are loc egalizarea nivelului de dezvoltare și a nivelului de trai ale României cu cele al țărilor socialiste avansate din punct de vedere economic, apropierea de țările industriale dezvoltate ale lumii, se vor lărgi și diversifica schimburile și cooperarea economică cu toate statele, asigurîndu-se participarea activă la diviziunea internațională a muncii, la circuitul universal de informare științifică, la revoluția științifică-contemporană. Societatea socialistă multilateral dezvoltată — așa cum se arată în Programul P.C.R. — va asigura afirmarea principiilor socialiste în toate sectoarele vieții economico-sociale, manifestarea tot mai deplină a personalității umane, îmbinarea armonioasă a intereselor personale cu aspirațiile generale ale întregii societăți. Aceasta va marca stadiul superior al socialismului, va deschide calea trecerii la faza superioară — societatea comunistă.

„Fără nici o îndoială că pentru realizarea acestei orînduiri sînt necesare nu numai mijloace materiale, ci, în primul rînd, transformarea omului. Pînă la urmă, omul este forța hotărîtoare a tuturor transformărilor revoluționare din societate, din lume. Omului trebuie să-i acordăm deci toată atenția, transformării lui. Trebuie să asigurăm crearea omului de tip nou, revoluționar, combativ, ferm, care să asigure făurirea noii orînduiri sociale” 4).

Din această schiță privind direcțiile fundamentale de acțiune, așa cum sînt ele formulate în Programul partidului, rezultă că acest document de înaltă valoare teoretică și practică — definind

strategia generală și direcțiile tactice ale dezvoltării României în viitor — pune problema noii formațiuni sociale — comunismul — nu ca scop abstract, ci ca mișcare reală a istoriei noastre naționale. În lumina Programului perspectiva înaintării spre comunism se prezintă ca sinteză teoretică și viziune sistemică aplicată creator condițiilor specifice ale genezei noii formațiuni sociale în țara noastră.

În definirea etapei actuale, partidul a pornit de la concepția marxist-leninistă despre formațiunea socială ca stadiu calitativ în dezvoltarea societății, ca ansamblu unitar al relațiilor și proceselor materiale și spirituale, în cadrul căruia rolul definitoriu îl au relațiile de producție specifice, determinate de un anumit nivel al forțelor de producție, și condiționând, la rândul lor, o anumită suprastructură.

Conceptul de societate socialistă multilateral dezvoltată este conceptul de bază de la care trebuie pornit în cercetarea vieții noastre sociale actuale și de perspectivă, el desemnează obiectul însuși al cercetării, ordonat și dialectic al dezvoltării României. În lumina acestui concept de bază, partidul, studiind profund condițiile dezvoltării țării noastre și generalizând o vastă și originală experiență revoluționară, a elaborat o teorie încheagată, unitară asupra societății socialiste multilateral dezvoltate. Programul P.C.R. ne oferă o imagine esențială a civilizației românești de azi, dar mai ales de mâine.

„O totalitate bogată cuprinzând o mulțime de determinări“

SE ȘTIE că socialismul și comunismul apar ca înfăptuire a unor programe concrete de acțiune, elaborate în funcție de condițiile istorice concrete din fiecare țară. Noua formațiune socială nu este și nu poate fi rezultatul unui decret, ci consecința unui proces social-obiectiv, conceput și dirijat conștient de factorii subiectivi, în primul rând de Partidul Comunist, subiectul principal al inițiativei istorice. Este important de reținut aici faptul că Engels, prezentând în mod sintetic concepția lui Marx asupra socialismului și comunismului, sublinia că aceasta este o orînduire care va da posibilitatea fiecărui membru al societății „să participe nu numai la producerea dar și la repartiția și administrarea avuției sociale și care, printr-o organizare planificată a întregii producții, să sporească într-atît forțele de producție sociale și produsele create de ele, încît, satisfacerea tuturor nevoilor raționale ale fiecărui om să fie asigurate într-o măsură mereu crescîndă“ 5).

În lumina doctrinei ce se degajă din Programul partidului nostru — care constituie marxism-leninismul aplicat la condițiile României — trecerea de la capitalism la comunism constituie un proces revoluționar complex, multilateral și de durată care nu se încheie cu generalizarea relațiilor de producție socialiste în întreaga economie. Dimpotrivă, acest proces de esență revoluționară continuă și se adîncește, parcurgînd diferite stadii de dezvoltare în cursul cărora au loc profunde transformări revoluționare în baza tehnico-materială, în structura socială, în natura relațiilor sociale, în modul de existență și gîndire a oamenilor, în comportamentul și conștiința acestora. Dacă în stadiile anterioare, în funcție de cerințele și sarcinile concrete ale revoluției și conștiinței socialiste și de situația moștenită, în programul transformărilor sociale s-au impus cu prioritate unele sau altele dintre laturile vieții sociale, acum, pe baza rezultatelor dobîndite în soluționarea sarcinilor stadiilor anterioare, partidul apreciază că a devenit posibilă și necesară dezvoltarea armonioasă, complexă și plenară a tuturor domeniilor vieții sociale, a funcționalității întregului sistem social socialist. Din acest punct de vedere concluzia ce se degajă este aceea că societatea socialistă multilateral dezvoltată constituie o etapă necesară a procesului istoric revoluționar de trecere la formațiunea socială comunistă. Valorile și principiile socialismului nu înving pe deplin ipso facto, în toate domeniile vieții sociale și umane prin cucerirea puterii politice și statornicirea noului tip de proprietate asupra mijloacelor de producție. Aceasta constituie doar începutul, premisa pentru un întreg proces istoric de așezare și perfecționare a principiilor socialismului în toate sectoarele vieții sociale, inclusiv în sectorul relațiilor de producție, care nu se nasc de la început pe deplin maturizate.

1) N. Ceaușescu — Cuvîntare la Adunarea consacrată aniversării Academiei „Ștefan Gheorghiu“, 28 martie 1975, Editura politică, 1975, pag. 7—8.

2) K. Marx-Fr. Engels, Opere, vol. 3, București, Editura politică 1962, ed. a II-a, pag. 576.

3) Nicolae Ceaușescu — Cuvîntare la adunarea consacrată aniversării Academiei „Ștefan Gheorghiu“, 28 martie 1975, Editura politică, 1975, pag. 11.

4) Nicolae Ceaușescu — Cuvîntare la adunarea consacrată aniversării Academiei „Ștefan Gheorghiu“, Editura politică, 1975, pag. 12.

5) K. Marx-Fr. Engels „Opere aselecte“, ed. a III-a, Editura politică, 1960, vol. 2, pag. 148.

6) K. Marx-Fr. Engels, Opere, vol. 13, Editura politică, 1972, pag. 10.

7) Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, București, Editura politică, 1975, pag. 167.

Concretizînd concepția marxist-leninistă asupra socialismului și comunismului, Programul evidențiază direcțiile în care se va acționa pentru progresul multilateral al noii orînduirii. Așa cum se înfățișează această concepție în Programul partidului ea apare în fapt ca „sinteză a unei serii de determinări“, cum se exprima Marx, ca o „unitate a diversității“, „o totalitate bogată cuprinzînd o mulțime de determinări“ 6).

Programul partidului reprezintă chintesența viziunii politice și teoretice a partidului nostru privind coordonatele edificării și perfecționării orînduirii socialiste în perspectiva trecerii la comunism.

Așa cum se arată în Program „Trecerea de la socialism la comunism va constitui o perioadă istorică mai scurtă sau mai lungă, în raport cu condițiile concrete din fiecare țară, precum și de situația existentă pe plan internațional. Potrivit concepției marxiste, socialismul reprezintă prima fază a comunismului, treapta lui inferioară; între treapta inferioară și treapta superioară a comunismului nu există însă un zid despărțitor și nici contradicții antagoniste. Între aceste două faze ale comunismului există o strînsă unitate dialectică. Aceasta înseamnă că încă în prima fază, în socialism, se înfăptuiesc unele principii fundamentale ale comunismului. În condițiile făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate se accentuează realizarea unor principii ale treptei superioare, comuniste. Va avea loc astfel o împletire tot mai strînsă a caracteristicilor celor două trepte în procesul trecerii de la faza inferioară la cea superioară, spre comunism“ 7).

Din această caracterizare, conținînd elementele concepției Partidului Comunist Român, referitoare la actuala etapă strategică a construcției socialiste, se degajă o viziune integratoare, multilaterală și unitară, prin excelență sistemică, opusă spiritului reductionist, abordărilor unilaterale, simplificatoare. Programul partidului are în vedere totalitatea diverselor fenomene, relații, tendințe și procese fundamentale ale vieții sociale, înfățișînd societatea socialistă multilateral dezvoltată ca un tot structurat intern, tinzînd spre continua armonizare a subsistemelor componente. Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, așa cum apare în viziunea partidului nostru, îmbină în cel mai înalt grad factorul economic, politic și uman, îmbrățișează în mod unitar totalitatea laturilor vieții sociale, tinzînd seama de rolul specific al fiecăruia în determinismul evoluției noii orînduirii. Societatea socialistă multilateral dezvoltată se constituie și evoluează ca un sistem dinamic cu un înalt grad de organizare, complexitate și capacitate de autoreglare. În această mișcare ascendentă se evidențiază ca o coordonată esențială definitorie, a noului tip de progres social, rolul conducător al Partidului Comunist Român. Partidul, prin întreaga sa activitate, structurează și sudează societatea, reprezintă liantul ce integrează întreg ansamblul relațiilor și structurilor sociale, el direcționează atît progresul societății în ansamblu, cît și dinamica principalelor componente ale acesteia.

În altă ordine de idei — dar în încheierea acestor scurte considerații — se impune observația că Programul, supunînd unei analize laborioase o arie largă de probleme dă expresie concepției dialectice a P.C.R. asupra corelației dintre general și particular, național și internațional, dintre factorul social de clasă și cel național, dintre viața materială și cea spirituală, dintre existența și conștiința socială, dintre obiectiv și subiectiv, spontan și conștient, dintre acțiunea legilor obiective și activitatea oamenilor, dintre continuitate și discontinuitate în dezvoltarea societății noastre, dintre centralism și autonomie în conducerea societății, dintre individ și societate, dintre libertatea individului și libertatea colectivității ș.a.m.d., dezvoltînd dialectica socială într-o gamă largă de analize teoretice și practic-politice ale evoluției acestor raporturi în procesul împlinirii multilaterale a socialismului și înaintării spre comunism.

Orice referire, cit de succintă, la contribuțiile teoretice originale ale comuniștilor români în ce privește dezbateră și clarificarea problemelor actuale, ale construcției socialiste, ale vieții internaționale pune în evidență idei de o deosebită semnificație privind rolul activ, dinamic al națiunii ca o categorie care, departe de a fi istoricește depășită, reprezintă pentru o perspectivă îndelungată, în condițiile dezvoltării sale libere, un puternic factor al edificării noii orînduirii, în genere al progresului social, pe baza conlucrării egale între toate națiunile.

„După cum se știe, arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea sa la Adunarea consacrată aniversării Academiei „Ștefan Gheorghiu“, partidul nostru pornește în mod ferm de la concepția că în actuala etapă, cît și în întreaga epocă de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de trecere spre comunism, inclusiv multă vreme în societatea comunistă însăși, națiunea va avea de jucat un rol important“.

Concepția și politica P.C.R. asupra societății multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism, constituie o sinteză a spiritului creator al gîndirii teoretice a partidului, reprezintă o expresie grăitoare a dialecticii marxiste aplicată la analiza drumului istoric parcurs de poporul nostru și a direcțiilor dezvoltării societății românești în perspectivă, în contextul lumii contemporane.

ÎN FIECARE ÎNTREPRINDERE, LA FIECARE PRODUS CONSUMURI DE MATERIALE CÎT MAI REDUSE

POLITICA ECONOMICĂ A PARTIDULUI nostru are, ca una din trăsăturile definitorii, preocuparea permanentă pentru reducerea cheltuielilor materiale de producție — condiție hotărâtoare a sporirii rapide a venitului național, dezvoltării accelerate a economiei naționale, creșterii nivelului de viață a poporului. În acest context se înscrie de altfel și analiza concretă, multilaterală, efectuată în ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 19 martie a. c. cu privire la modul în care se îndeplinesc sarcinile privitoare la reducerea continuă a consumurilor materiale.

Importanța reducerii cheltuielilor materiale de producție poate fi ilustrată prin aceea că, dacă la nivelul anului 1970 reducerea cu un procent a ponderii acestor cheltuieli în produsul social reprezenta, pe ansamblul economiei, circa 5 mld. lei, în 1975 această valoare atinge aproximativ 9 mld. lei, iar pînă în 1990 ajunge la 30 mld. lei. Reducerea cu 10% a ponderii cheltuielilor materiale în 1990 față de 1970 va însemna un plus de venit național de aproximativ 300 mld. lei.

La aceste argumente economice majore se adaugă apoi faptul, deloc neglijabil, că pe plan mondial se manifestă fenomene de penurie, determinate de o creștere exagerată a consumului, de o politică de risipă, dar în același timp și de restrîngere relativă a resurselor de materii prime în raport cu creșterea economică generală, concomitent cu o sporire substanțială a prețurilor acestora, și că în întreaga lume, inclusiv în țările bogate în resurse naturale și cu un puternic grad de industrializare, este tot mai mult prezentă preocuparea pentru luarea unor măsuri drastice de economisire a re-

surselor materiale și de energie, pentru diminuarea consumurilor. Experții au ajuns la concluzia cvasiunanimă că, fie că vor sau nu, oamenii se află în fața unui viitor în care spiritul de economie a resurselor va deveni un concept general de viață.

Cu atît mai mult pentru o țară ca a noastră, aflată în curs de dezvoltare, și care și-a propus un program foarte dinamic de creștere economică complexă, problema valorificării la maximum a fiecărui gram de materie primă, a fiecărui kilowatt oră, a economisirii cu cea mai mare rigurozitate a acestora, constituie o cerință obiectivă a creșterii economice, a făuririi bunăstării poporului.

Așa cum sublinia recent tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru ca situația grea din lume să influențeze cît mai puțin asupra dezvoltării economiei naționale, toate resursele interne de materii prime și materiale, de combustibili și energie, și, îndeosebi, cele din import, trebuie să fie gospodărite ca aurul, încît să se asigure atît buna aprovizionare materială a întreprinderilor, cît și stabilitatea prețurilor. Toate acestea impun ca problema economisirii materiilor prime, materialelor, combustibililor și energiei să fie abordată în fiecare unitate economică în toată complexitatea ei, sub toate aspectele, atît prin ridicarea nivelului tehnic al produselor, modernizarea celor din fabricație curentă și, mai ales, asimilarea de produse noi, cu parametri tehnici și economici superiori, cît și prin ridicarea gradului de prelucrare a materiei prime, folosirea de materiale cu caracteristici superioare și de materiale înlocuitoare, perfecționarea continuă a tehnologiilor, înlăturarea rebuturilor, diminuarea costurilor privind ambalarea, transportul și depozitarea materialelor.

Cum să valorificăm mai eficient resursele materiale

SUBLINIEM unității dialectice între diferitele căi care influențează favorabil cheltuielile materiale ni se pare cu atît mai importantă cu cît există uneori tendința de a se orienta eforturile în mod deosebit spre o anumită latură a problemei și anume aceea a reducerii consumului specific la un anumit material, pentru un anumit produs dat. Desigur, această cale, reflectată în indicatorii de plan prin dinamica descrescătoare a normelor de consum, prezintă o deosebită însemnătate. Nu trebuie pierdut din vedere faptul că rezultatele ce se pot obține în acest mod sînt limitate și adeseori modeste.

În etapa actuală, cînd în întreprinderi, centrale, ministere, se desfășoară ample acțiuni de mobilizare largă a întregului potențial în vederea realizării cincinalului înainte de termen, reducerea consumurilor specifice și obținerea unui volum sporit de valori de întrebunțare, în cadrul resurselor materiale planificate, constituie una din principalele căi de ridicare a eficienței întregii activități economice. În acest context, este important de subliniat că trebuie acordată, în egală măsură, atenția cuvenită tuturor factorilor prin care se poate obține o valorificare mai bună a resurselor materiale :

● obținerea unui produs aflat în fabricație, cu consumuri specifice de materiale mai mici prin reproiectarea diferitelor repere sau chiar a produsului ;

● ridicarea parametrilor funcționali ai unui produs, astfel încît consumurile materiale raportate la caracteristicile funcționale ale acestuia să fie mai mici decît în situația inițială ;

● înlocuirea unui produs cu un altul complet nou, cu parametri superiori și care acoperă, de regulă, o arie mai largă de necesități de întrebunțare ;

● înlocuirea unor materiale cu altele avînd caracteristici fizico-mecanice superioare, cu efecte favorabile asupra mărimii consumurilor materiale ;

● perfecționarea tehnologiilor de fabricație sau înlocuirea lor cu altele superioare, care asigură reducerea pierderilor de prelucrare, ridicarea gradului de utilizare a materiei prime, eliminarea rebuturilor etc.

Înnoirea producției, asimilarea de noi produse, ritmul și proprietățile acestui proces au o influență hotărâtoare asupra reducerii ponderii cheltuielilor materiale, diminuării consumurilor de materii prime și materiale, valorificării superioare a acestora, ieftinirii continue a producției. În construcția de mașini, de pildă, se apreciază că reducerea consumurilor materiale se obține în proporție de 70—75% în faza de concepție a produsului și numai 25—30% prin perfecționări aduse pe parcursul produsului sau tehnologiilor.

Nu poate fi ignorată legătura directă care există între procesul rapid de înnoire a producției și nivelul înalt de dezvoltare atins de țările puternic industrializate. Ciclul de înlocuire a produselor industriale se reduce în mod constant, ca urmare a unui uriaș efort concentrat în cercetarea științifică și aplicativă. Excluzînd materiile prime de bază, la care în mod firesc viața produsului este mai lungă, se estimează că în prezent durata medie de existență a produselor industriale se situează între 5—10 ani. În domeniul mașinilor și utilajelor, durata medie de viață a acestora prezintă pe plan mondial o tendință accentuată de scădere, determinată de apariția unor produse mai eficiente. Figura nr. 1 evidențiază această tendință pentru grupa totală a mașinilor-

unelte la care, față de o durată medie de folosire de 30—40 ani la începutul acestui secol, s-a ajuns în prezent într-o serie de țări dezvoltate industrial la aproape 7 ani.

În industria chimică a țărilor dezvoltate, într-un interval de numai 5 ani, 60% din produsele de bază sînt reprezentate de produse noi, asimilate în cadrul acestei perioade și numai 40% sînt mai „vechi“ de 5 ani.

Industria noastră socialistă și-a dovedit forța de asimilare, vitalitatea tehnică și economică printr-o sporire puternică a gamei sortimentale, extinsă mereu, an de an, fapt evident atît în ce privește produsele destinate consumului productiv sau echipării industriei, cît și bunurile de consum. În această direcție, este semnificativă pătrunderea tot mai largă a produselor românești cu grad ridicat de industrializare pe piețele externe, ponderea acestora reprezentînd în prezent aproape 70% din volumul exportului, comparativ cu numai 48% în anul 1965.

Prin crearea și dezvoltarea în ritmuri înalte a unor ramuri și subramuri prelucrătoare care valorifică superior materiile prime și materialele, prin introducerea în practică a unor tehnologii avansate, cu consumuri specifice minime, prin măsuri consecvente de organizare superioară a producției și a muncii în unitățile productive, a crescut constant și în mod sensibil gradul de prelucrare a materiilor prime. Un indice caracteristic, de ansamblu, în această direcție îl reprezintă valoarea produselor industriale obținute prin prelucrarea unității de materie primă supusă prelucrării (minereuri și alte substanțe minerale, combustibili, lemn brut, produse agricole destinate industriei), indice care a evoluat astfel, după unele calcule estimative :

Cincinalul — înainte de termen!

DIN CRONICA ÎNTRECERII

PRODUSE PESTE PLAN

● Unitățile Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini Grele au realizat de la începutul anului și până la 25 aprilie o producție suplimentară evaluată la 2,7 miliarde lei. Această importantă realizare a constructorilor de mașini grele ridică valoarea producției obținute peste plan, de la începutul actualului cincinal, la aproape 12 miliarde lei, spor concretizat în mari cantități de produse solicitate, atât de economia noastră, cât și la export, ca: tractoare, locomotive Dieseldi-hidraulice, instalații de foraj, unități de pompare, combine pentru recoltarea cerealelor, poduri rulante, auto-turisme etc.

● Acționind sub deviza „Șantierelor patriei mai multe materiale de construcții”, cimentistii din Bicaz au livrat, peste prevederi, 3 400 tone ciment, 6 000 tone var și 6 000 m tuburi din azbociment, depășindu-și cu mult angajamentele inițiale asumate pe acest an în întrecerea socialistă.

● Luerătorii din cadrul exploatărilor de sare și produse nemetalifere au depășit substanțial sarcinile de plan aferente perioadei care a trecut de la începutul anului și până acum. Ei au extras în plus aproape 50 000 tone sare și circa 70 000 tone substanțe minerale nemetalifere — nisipuri metalurgice, cretă măcinată, argile caolinoase, feldspat glazurat, bentonite și barită.

● Intreprinderile de materiale refractare au livrat industriei metalurgice și constructoare de mașini, peste prevederile curente, mai mult de 1 200 tone produse cu însușiri tehnice și calitative superioare. Importante cantități de cărămizi au fost puse la dispoziția constructorilor de pe șantierele noilor agregate — furnalul nr. 4 de 1 700 mc. a doua oțelărie și baterie de cocsificare de la Galați — precum și celor ce ridică noi obiective pe platformele industriale de la Hunedoara, Reșița, Tirgovște și Oțelul Roșu.

RAPORTEAZĂ INDEPLINIREA CINCINALULUI

● Colectivul Intreprinderii de vagoane din Caracal — unitate intrată parțial în circuitul productiv cu doi ani în urmă — a raportat îndeplinirea sarcinilor de plan ce i-au revenit în actualul cincinal. Avansul obținut, experiența acumulată de acest harnic colectiv într-un timp relativ scurt, constituie premisele obținerii, până la finele lui 1975, a unei producții suplimentare evaluate la peste 1 miliard lei.

● Intreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă-Buzău are un avans de 200 zile în îndeplinirea cincinalului înainte de termen, realizînd, peste prevederile la zi, un volum de producție evaluat la 650 milioane lei. La indicatorul export, planul actualului cincinal a fost îndeplinit în mai puțin de patru ani, unitatea buzoiană livrînd beneficiarilor externi produse a căror valoare depășește 80 milioane lei valută.

	Lei producție industrială/1 000 lei materie primă	Dinamica în %
1965	3 500	100
1970	4 000	114,5
1975 prevederi	5 100	141,5

Ce valori poate căpăta metalul atunci cînd este bine gospodărit

INTRE resursele materiale principale folosite în industrie, metalul deține un rol preponderent, ilustrat pe deplin prin aceea că aproape o treime din producția noastră industrială se bazează pe prelucrarea, în diferite forme, a metalului. Avînd în vedere rolul de bază al acestei materii prime în dezvoltarea noastră economică, măsurile de sporire a eficienței, a gradului de valorificare, sînt orientate atît spre creșterea calitativă și diversificarea producției de metal, în funcție de nevoile de consum, cât și spre utilizarea cu maximă eficiență a lui în ramurile consumatoare.

În prezent industria noastră siderurgică produce peste 450 mărci de oțel, care se prelucurează într-o gamă largă, de peste 100.000 sortotipodimensiuni, acoperînd peste 90% din necesitățile economiei naționale. Cerința de prim-ordin care se impune în prezent este gospodărirea rațională a metalului, acțiune care trebuie să precepe în cel mai înalt grad întreprinderile, centralele industriale și ministerele.

Există rezerve de mai bună valorificare a metalului chiar în cadrul proceselor de producție siderurgică. Dacă avem în vedere faptul că în țara noastră indicele de scoatere a laminatelor finite dintr-o tonă de oțel brut este cu 5—10% mai scăzut decît în alte țări, în condițiile unei dotări a întreprinderilor noastre siderurgice cu tehnică din cea mai avansată, rezultat care este dimensiunea resurselor ce pot fi puse în valoare. Chiar în acest an, ca urmare a analizelor efectuate, a rezultat că este posibil ca prin măsurile de reducere a ștațajelor, capetelor, decașatelor, respectarea strictă și îmbunătățirea unor tehnologii de turnare, să se majoreze cu 1,5% indicele de scoatere, respectiv să se economisească circa 120.000 tone oțel lingou, cu influențe nemijlocite asupra consumului de materie prime siderurgice, cocs, combustibil, energie.

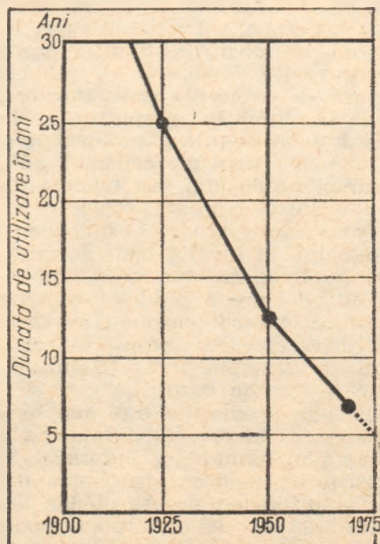

Fig.nr.1. TENDINȚE DE MODIFICARE A DURATEI MEDII DE UTILIZARE A MAȘINILOR-UNELTE

În același timp, industria siderurgică poate contribui mai intens la economisirea metalului în consum, prin mularea structurii producției cit mai aproape de profilul consumului, producînd sortimentele și dimensiunile care se cer în economie, livrînd profile, țevi, table și alte produse cu un grad de prelucrare mai avansat, cu rezistențe mecanice superioare, la lungimi fixe și multiple, căci aceștia sînt factori hotărîtori de reducere a pierderilor de metal prin prelucrare. Posibilitățile existente în această direcție sînt ilustrate și prin aceea că raportul dintre valoarea tonei de laminate importate și cea a tonei exportate a fost în ultimii ani de 2-2, fapt ce arată că gradul de valorificare a oțelului în laminate finite este încă scăzut. Eficiența economică a asimilării în fabricație a unor oțeluri de rezistențe superioare este ilustrată în figura nr. 2.

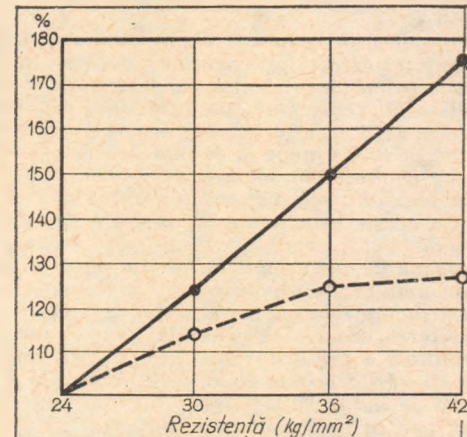

Fig.nr.2. CORELAȚIA DINTRE CREȘTEREA PROCENTUALĂ A REZISTENȚEI MECANICE A OTELURILOR SLAB ALIATE ȘI COSTUL PRODUCȚIEI ACESTORA

Corelația dintre sporul de cheltuieli la producător (determinată de creșterea calității) și reducerile de consumuri la utilizatori, prezintă un aspect favorabil în special la oțelurile aliate. În figura nr. 2 este redată tocmai această corelație din care reiese o creștere mult mai accentuată a rezistenței mecanice (cu care consumul specific este invers proporțional) decît a costurilor de producție. De aici rezultă că pentru economia națională este avantajoasă folosirea unor oțeluri ceva mai scumpe, dar cu proprietăți care reduc consumul în proporție mai mare decît creșterea cheltuielilor de producție. Astfel, o prezentă în proporție de 10% în plus a unor oțeluri cu rezistențe superioare în totalul consumului intern ar echivala cu economii de metal de ordinul a 20—30 mii tone anual. De asemenea, influența livrării laminatelor la dimensiunile necesare, eliminarea numărului mare de deșeurii dimensionale și calitative care se dau în întreprinderile prelucrătoare datorită lipsei sortimentelor necesare reprezintă, după unele estimări, economii potențiale de 3—5% din consumul anual de metal.

Desigur, rezultatele obținute în anii din urmă în industria metalurgică au creat condițiile pentru folosirea mai rațională în condiții optime, a metalului destinat fabricării de mașini, utilaje și instalații precum și a celui utilizat în construcții metalice și în alte domenii. În ultimul deceniu valoarea producției realizată în industria constructoare de mașini dintr-
tonă de metal a crescut continuu. Astfel, dacă în 1965 dintr-o tonă de laminate s realizau produse în valoare de 26 mii lei și în 1970 de 35 mii lei, în 1975 valoarea produselor ce urmează a se obține dintr-
tonă de laminate va fi de peste 45 mii lei

Denumirea produsului nou asimilat	U M	Consumul specific de metal raportat la principalele caracteristici funcționale		Coeficientul de utilizare a metalului	
		la produsul nou	la produsul înlocuit	la produsul nou	la produsul înlocuit
Cazan apă fierbinte de 25 Geal. (cu pereți membrană)	t Geal. apă fierbinte	4,08	4,82	0,90	0,80
Excavator hidraulic pe pneuri P 601	t m ³ capacitate cupă	31,0	40,2	0,80	0,80
Autocamion cu motor Diesel	kg. t. încărcătură maximă	620	780	0,72	0,70
Autobuz cu motor Diesel	kg. loc pasager	59,3	77,7	0,84	0,83
Frigider electric cu compresor 140 l.	kg. litru capacitate	0,24	0,34	0,85	0,84

Preocupările pentru utilizarea rațională a metalului în construcția de mașini au urmărit în aceeași măsură asigurarea valorificării superioare a acestuia prin îmbunătățirea parametrilor funcționali și a tehnologiilor de fabricație la produsele mai vechi menținute în fabricație, cu efecte atît în ce privește scăderea greutateii finite a produsului, cît și a consumurilor specifice și implicit, creșterea coeficientului de utilizare. În această direcție sînt de amintit unele tipuri de cazane, autocamioanele și autobuzele, unele tipuri de locomotive, de mașini-unelte și mașini agricole, frigidere etc., la care, prin re proiectarea unor repere și subansamble, prin extinderea înlocuitorilor și pe scama măsurilor de perfecționare a tehnologiilor s-au obținut numai în perioada 1965 pînă în 1974, reduceri ale consumurilor specifice de metal raportate la caracteristicile funcționale respective, în medie cu 10—20%, iar la unele tipuri de produse chiar cu 35—40%, concomitent cu creșterea coeficientului de utilizare a metalului. Pentru cîteva produse principale, îmbunătățirile sînt pregnant reflectate în cifrele tabelului.

O rezervă importantă - îmbunătățirea structurii producției

EXISTĂ încă suficiente resurse potențiale de reducere în continuare a consumului, de creștere a gradului de valorificare a tonei de materie primă sau material supus prelucrării.

În primul rînd rînd, în domeniul structurii producției, care influențează hotărîtor, în toate sectoarele industriei, asupra consumurilor materiale, sînt posibile îmbunătățiri substanțiale. În cadrul diferitelor ministere, sau chiar în cadrul întreprinderilor din același minister, la produse similare se obțin grade de valorificare foarte diferite, determinate de menținerea în fabricație a unor produse depășite, de supradimensionarea unor produse aplicarea unor tehnologii diferite, de pierderile tehnologice mai mari sau mai mici, de procentul diferit de rebuturi. Cîteva exemple sînt concludente: la mașini și utilaje miniere, întreprinderile M.I.C.M.G. obțin dintr-o tonă de metal valori cu 23% mai mari decît unitățile din cadrul M.M.P.G.; la utilajul tehnologic metalurgic, diferențele sînt și mai mari, gradul de valorificare fiind de 2,7 ori mai ridicat la M.I.C.M.G. decît la M.I.M. Asemenea diferențe sînt și la utilajele destinate industriei lemnului, industriei ușoa-

re, la mașini-unelte prin așchiere: piese de schimb și altele.

Există și alte domenii care, în ce privește gradul de valorificare a combustibililor, evidențiază posibilitățile largi de economisire existente în numeroase întreprinderi. La fabricarea varului, de pildă, în timp ce în industria republicană consumul specific este de 0,163 tone combustibil convențional tona de var, în instalațiile învechite din industria locală se consumă 0,463 t tonă. De aceea este imperios necesar să se aplice măsurile stabilite de a se sista producția în cuptoarele vechi de tip roman și de a se concentra întreaga fabricație în instalații moderne, adecvate. O asemenea situație poate fi consemnată și la fabricarea cărămizilor, unde diferențele de consum între industria republicană și cea locală sînt de aproape 15%, ceea ce echivalență cu pierderi anuale de ordinul zecilor de mii de tone de combustibil.

Se impune, de asemenea, aplicarea unor soluții constructive, de concepție și a unor tehnologii adecvate, precum și extinderea masivă a înlocuitorilor — PAL și PFL — în industria mobilei, care să conducă la o mai accentuată economisire a materialului lemnos. Este suficient să arătăm că la cheresteaua de rășinoase, de pildă, industria republicană a mobilei obține o valorificare de 130.000 lei m³ față de 31.000 lei m³ în industria locală, iar la cherestea de fag, indicele de valorificare este de 33.000 lei m³ și respectiv 20.000 lei m³.

O cale importantă de economisire a resurselor materiale o constituie și creșterea gradului de utilizare a materialelor, ridicarea cît mai mult spre valoarea unitară a raportului dintre cantitatea de materiale ce se regăsește încorporată în produsele finite și respectiv cea introdusă în fabricație. Concentrarea eforturilor de concepție a produselor și, îndeosebi, a tehnologiilor, de modernizare continuă a acestora (prin trecerea pe scară mai largă la turnare și forjare de precizie), extinderea utilizării pieselor presate, a folosirii pulberilor presate, înlocuirii pieselor turnate cu piese sudate și în laminate feroase, poate aduce un aport însemnat la reducerea consumurilor și, respectiv, a cheltuielilor materiale. Utilizarea metalului în construcția de mașini poate fi îmbunătățită în continuare. Astfel, coeficientul de utilizare a laminatelor este în medie de 0,75—0,8, iar la unele produse chiar 0,5, ceea ce face ca la totalul metalului folosit pierderile anuale în această ramură să depășească 1 mil. tone.

Asemenea posibilități sînt și în celelalte ramuri industriale și, în primul rînd, în industria lemnului, în chimie, textile, pielărie și altele, unde consumurile materiale sînt încă ridicate în comparație cu nivelul tehnic al dotării, cu realizările pe plan mondial.

Norme și normative de consumuri specifice, mobilizatoare

INSTRUMENTUL puternic de direcționare și de control a consumurilor materiale pe care îl reprezintă normele și normativele de consum trebuie să-și aducă în măsură mai mare contribuția la diminuarea consumurilor specifice de materie prime, materiale, combustibili, energie. În fond normele înscrise în plan au un dublu caracter, în care fiecare componentă are un rol deosebit de important:

- pe de o parte, norma sintetizează ansamblul de perfecționări ce trebuie aduse în structura producției și în realizarea fiecărui produs în direcția reducerii consumurilor materiale;

- pe de altă parte, norma de consum constituie inelul de legătură dintre planul de producție și asigurarea bazei materiale a acestuia, deci un element de însemnătate primordială în realizarea construcției planului.

Din păcate, se mai înregistrează situații în care normele planificate sînt depășite în unele unități, cu efecte nefavorabile asupra echilibrului material al planului. În anul 1974, de pildă, au fost depășite un număr de circa 460 norme de consum principale, care au însumat pierderi în valoare de peste 900 mil. lei, diminuîndu-se prin aceasta efortul altor unități, care au obținut economii la consumuri de aproape 1,2 mld. lei. Astfel, au fost depășite consumurile normate de către unele unități cu 27 mii t metal, 13 mii t coes de turnătorie, 1 300 t azbest, 1 100 t electrozi, peste 10 000 t amoniac, 2 600 t fire bumbac și altele, îndeosebi în întreprinderi ale MICMG, MICH, MEFMC, MIU.

Îndeplinirea prevederilor de plan privitoare la reducerea normelor și normativele de consum impune la nivelul fiecărei centrale și întreprinderi stabilirea de atribuții și sarcini precise pentru a asigura corelarea concretă, de detaliu, pînă la secție, atelier și echipă, între prevederile planului de norme și programele de re proiectare a produselor și tehnologiilor, între planurile de măsuri referitoare la reducerile de consum specifice.

CELE CÎTEVA DIRECTII PRINCIPALE RELEVATE cu privire la posibilitatea reducerii consumurilor de materiale, a stabilirii pe baze științifice a normelor de consum, a economisirii în proporție mai mare a resurselor materiale, schițează doar contururile unei vaste problematice, ale cărei trăsături concrete pot și trebuie să fie localizate în fiecare unitate economică.

Disponem de potențialul tehnic și uman necesar pentru a înfăptui în acest cîcinal un substanțial progres în valorificarea resurselor materiale și de a înfăptui producția cu consumuri specifice de materiale la nivelul mondial. Pentru atingerea acestui obiectiv major este necesar, însă, să se acorde toată atenția re proiectării, perfecționării produselor și tehnologiilor, introducerii de înlocuitori în toate ramurile industriale, cît și întăririi spiritului de răspundere pe întreaga filieră de producție, pentru gospodărirea și valorificarea judicioasă a resurselor de materie prime, combustibili și energie, cale principală de ridicare a eficienței economice în toate ramurile de producție.

MASELE PLASTICE

produse ale prezentului și viitorului în economia românească

Tendențe pe plan mondial...

DEȘI producția industrială a maselor plastice în lume este relativ recentă, ea datînd din anii de după cel de-al doilea război mondial, totuși aceste materiale sintetice, produse de vîrf ale industriei petrochimice moderne, au căpătat o importanță așa de mare, încît viața de toate zilele nu mai poate fi concepută fără ele. Masele plastice sînt folosite într-un ritm din ce în ce mai susținut în locul materialelor feroase și neferoase, al lemnului, hîrtiei, al pielii, precum și pentru confecționarea de instalații, conducte, materiale de construcții, diverse piese și accesorii în domeniul construcțiilor industriale și civile, în industria chimică și chimico-farmaceutică, în industria mijloacelor de transport, în industria ușoară, industria constructoare de mașini, ca bunuri de larg consum, mobilă, ambalaje etc.

Rolul materialelor plastice în economia modernă este ilustrat de faptul că în ultimele două decenii volumul producției mondiale s-a dublat la fiecare cinci ani, crescînd de la 1,5 milioane tone în anul 1950 la 7 milioane tone în 1960 și la 27 milioane tone în 1970, creșterile medii anuale fiind superioare ritmurilor de creștere ale industriei chimice în general, ceea ce atestă caracterul dinamic al acestei subramuri.

Studiile de prognoză prevăd că această tendință se va menține și în anii următori și că, în ciuda dificultăților datorate prețului ridicat al țițeiului, producția acestor materiale va cunoaște în continuare o dezvoltare susținută (tabelul nr. 1).

...și în România

ACEASTĂ tendință pe plan mondial și-a găsit o puternică reflectare și în dezvoltarea industriei petrochimice din țara noastră și implicit în sectorul de mase plastice și rășini sintetice, producția acestora crescînd în mod exploziv, de la 12,4 mii tone în 1960, la circa 206 mii tone în 1970, fiind prevăzute a se realiza aproape 500 mii tone în 1975 și 1000—1100 mii tone în anul 1980 (graficul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Protecția mondială de mase plastice și rășini sintetice (mii tone)

	1960	1965	1970	1975 (previziuni)	1980 (previziuni)
Total mondial	6770	14300	28900	45-55000	90-105000
Țările membre:					
G.A.R.				6500-7500	13-14750
Piața Comună	4084	9060	12-14000	20-25000	
S.U.A.	5300	8500	13-16000	21-26000	
Japonia	1609	4950	9-11000	14-16000	
Anglia	957	1500	2-3000	4-5000	

Nivelele absolute de producție la mase plastice și rășini sintetice, prevăzute în Directivele Congresului al XI-lea al partidului, înseamnă realizarea în anul 1980 a circa 50—60 kg pe locuitor, ceea ce va situa România, în acest domeniu, în rîndul țărilor dezvoltate din Europa (tabelul nr. 2), asigurîndu-se atît nevoile interne, cît și importante resurse pentru export.

Dezvoltarea producției de mase plastice din țara noastră se caracterizează nu numai printr-o dinamică ascendentă, ci și printr-o diversificare pronunțată a acesteia, avîndu-se în vedere atît dezvoltarea prioritară a polimerilor de mare tonaj (polietilene, PVC, polistiren), cît și realizarea altor polimeri de strictă specialitate, cum sînt rășinile pentru lacuri, cleiuri adezive, rășini sintetice ureo-formaldehidice ș.a.

Evoluția producției de mase plastice și rășini sintetice în cincinalul următor se bazează pe o opțiune prioritară, care prevede creșteri diferențiate între diversele tipuri de mase plastice, corespunzător tendințelor de pe plan mondial, bazate pe tehnologii moderne și consumuri minime de energie, precum și necesității de satisfacere în măsură crescîndă a nevoilor interne și creării unor disponibilități sporite pentru export, ca urmare a integrării din ce în ce mai active a industriei noastre chimice în diviziunea internațională a muncii.

Comparînd structura producției de mase plastice și rășini sintetice ce se va realiza în țara noastră, pe tipuri de produse, la nivelul anului 1975 și mai ales la sfîrșitul acestui deceniu, cu cea din unele țări capitaliste dezvoltate, rezultă că prin prevederile de dezvoltare care stau la baza Directivei Congresului al XI-lea, această structură se va apropia simțitor de tendința modernă prevalentă pe plan mondial (tabelul nr. 3 — pag. 32). Ponderea principală în producția polimerilor va reveni și în anii următori produselor de mare tonaj, fabricate și în prezent, cu deosebire că va crește mai mult ponderea poliolefinelor (polietilene și polipropilene), în defavoarea policlorurii de vinil (PVC), fapt pe deplin justificat datorită proprietăților superioare și gamei mai largi a acestor polimeri, atît în consumul intern, cît și cererilor de pe piața mondială.

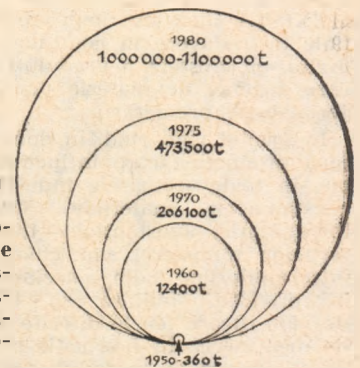
Trebuie subliniat, totodată, că pe linia ridicării eficienței întregii activități economice, cincinalul viitor va marca o preocupare și mai susținută pentru transformarea acestor materiale importante în produse cu un grad superior de prelucrare. În acest sens se prevede realizarea unor importante capacități prelucrătoare de mase plastice în județele Vrancea, Vîlcea, Vaslui, Tulcea, Zalău, ceea ce, alături de dezvoltarea industrială a acestor județe, va avea ca urmare și o creștere importantă a producției de ansamblu a acestor materiale prelucrate, de la circa 270 mii tone în anul 1975, la peste 430 mii tone în anul 1980, simultan cu o diversificare pronunțată a sortimentelor și profilelor realizate de această subramură și prelucrătoare a industriei chimice.

Materialele plastice în economia națională

ACEASTĂ orientare de ridicare a producției chimice spre orbite de prelucrare superioare coincide cu necesitățile crescînde de astfel de materiale ale diferitelor ramuri.

În **construcția de mașini**, masele plastice și-au găsit o largă aplicabilitate, înlocuind cu succes numeroase piese și subansamble metalice. Deosebit de apreciate s-au dovedit a fi, de exemplu, în industria de automobile, unde consumul pe plan mondial tinde spre 50—60 kg/autoturism. Ținînd seama că 1 kg de mase plastice înlocuiește circa 3 kg/metal aceasta are ca urmare reducerea greutății automobilelor și mărirea corespunzătoare a eficienței lor energetice. Și în țara noastră numărul de profile din mase plastice pentru mijloace auto a cunoscut o dezvoltare importantă, prevăzîndu-se o dublare a acestuia în 1980 față de 1975. În radioelectronică dimensiunile construcțiilor multor aparate au scăzut considerabil concomitent cu creșterea sensibilității lor și a gradului de automatizare, ceea ce a dus la miniaturizarea lor. Această tendință se va extinde în anii ce vin. În electrotehnică va crește gradul de folosire a maselor plastice prelucrate pentru producția de cabluri și conductori și pentru confecționarea unor sortimente diversificate de aparate moderne de uz casnic.

Graficul nr. 1 — Evoluția producției de mase plastice și rășini sintetice în România

Cu zece ani în urmă, utilizarea materialelor plastice în **construcția de locuințe** era limitată în mare măsură la acoperiri de podele. De atunci, datorită calităților lor, materialele plastice au pătruns puternic în acest domeniu, fiind întrebuințate tot mai mult pentru executarea panourilor prefabricate, pentru tuburi și țevi de construcții, conducte cu rezistență pînă la

MASELE PLASTICE IN CONSTRUCTII

Un număr mai mare de factori au contribuit la pătrunderea materialelor plastice în construcții, pe o piață dominată de materiale convenționale ca: lemnul, sticla, metalele, ghipsul, varul etc. Acești factori sînt în principal următorii:

— **greutatea redusă**; în medie, componentele din mase plastice cîntăresc aproape de trei ori mai puțin decît cele metalice și sînt ceva mai ușoare decît lemnul. Sub formă expandată, materialele plastice sînt mult mai ușoare decît oricare alt material convențional. Greutatea lor redusă micșorează costurile de transport, permite o instalare mai rapidă, reduce necesarul de echipamente și ieftinește costurile de manoperă pentru instalare;

— **posibilități mari de diversificare**; materialele plastice se pretează mai bine decît betonul și lemnul la producerea unor piese uniforme și dimensionale stabile, pot fi ușor formate într-o singură piesă cu canturi libere și mai ieftin de executat decît la alte materiale;

— **durabile**; materialele plastice sînt considerabil mai durabile decît lemnul, în multe domenii chiar și decît metalele. Sînt rezistente la ardere, ușor de curățat și întreținut, rezistente la zgîrieri, nu se deformează, nu mucegăiesc și nu se corodează. Deoarece colorantul este dispersat în materialul plastic, produsele nu necesită revopsiri și de aceea cheltuielile de întreținere sînt mult reduse.

15 atmosfere, pardoseli sub formă de covoare, tapete lavabile și semilavabile, profile pentru ferestre, pereți despărțitori, luminatoare, elemente sanitare, jgheaburi și burlane, izolații fonice etc.

În industria de prelucrare a lemnului, crește preocuparea pentru înlocuirea parțială a acestuia cu mase plastice. Conform datelor statistice, în S.U.A. s-au consumat în anul 1973 circa 400 mii tone materiale plastice în industria mobiliei. Tehnica de obținere a unor mobile întregi, gata finisate, printr-o singură operație, a fost recent adoptată și în Europa, iar în țara noastră este prevăzută, în lucrările de fundamentare a Directivelor Congresului al XI-lea, să intre în funcțiune, în anii 1978—1979, prima fabrică de acest gen, cu o capacitate de 10 mii tone/an.

Materialele plastice sînt utilizate la fabricarea mobiliei în mai multe funcțiuni fundamentale, și anume: de structură, de construcție, tapițerie, perne, stratificații de pat și ca laminat decorative. Din punctul de vedere al prețului ele sînt competitive cu metalele, dar sînt mai scumpe decît lemnul. Totuși, cheltuielile de fabricație sînt mai mici la materialele plastice decît la metal sau lemn, ultimul cerînd sculptori în lemn, finisori, alți muncitori calificați și montori pentru numeroase piese. **În general se poate aprecia că mobila din materiale plastice poate fi produsă la un cost mai mic decît cea din metal sau lemn.** Orice generalizare, însă, în ceea ce privește competitivitatea, ar putea fi greșită, ținînd seama de diverși factori de conjunctură, de volumul și gradul de automatizare a producției, de evoluția costurilor materiilor prime etc., urmînd ca, în fiecare caz în parte, să se facă analize atente de costuri, pentru că se dovedește uneori că „înlocuitorul” este mai scump decît produsul înlocuit.

Pentru viitorul cîncinal este prevăzută, de asemenea, realizarea în aceeași perioadă și a primei fabrici din țara noastră de hîrtie sintetică, pe bază de mase plastice, ceea ce deschide noi orizonturi în acest domeniu de mare importanță economică și culturală, ținînd seama și de lipsa din ce în ce mai pronunțată de celuloză pe plan mondial.

Pentru **agricultură** este caracteristică extinderea, atît pe plan mondial, cît și în țara noastră, a folosirii foliei de polietilenă simplă și armată pentru acoperirea serelor și solarilor, pentru căptușiri de bazine și canale pentru impermeabilizarea solurilor, pentru rețele și irigații fixe și mobile din conducte de polietilenă, echipamente pentru dotarea crescătoriilor de păsări și animale etc.

De pe acum, **ambalajele** și tehnica **transporturilor** aparțin domeniilor mari de utilizare ale materialelor plastice, conturate în patru mari grupe de utilizare: folii; corpuri cave (flacoane, pahare, canistre); butelii și cutii; containere mari pentru depozitare, transport și stivuire.

Dintre ambalajele cu dezvoltarea cea mai rapidă în țara noastră, sînt de menționat sacii din polietilenă (circa 38 mii tone în 1975 și circa 70 mii tone în 1980), folosiți în special la ambalarea îngrășămintelor, sării și unor produse chimice, cu importanțe economice realizate ca urmare a reducerii importului de iută. Butoaiele de diverse dimensiuni întrebuițate la ambalatul unor produse chimice și chiar alimentare, înlocuiesc cu succes pe cele din metal sau lemn. În tehnica transportului sînt în prezent foarte uzuale navele din materiale plastice pentru diverse produse alimentare, ale căror costuri, deși mai mari decît al celor din lemn, trebuie calculate ținînd seama și de faptul că au o durabilitate de circa 2,5 ori mai mare și greutate de 2 ori mai mică, ceea ce aduce avantaje evidente la cheltuielile de transport. Foliile și pungile din materiale plastice s-au afirmat în cele mai variate ramuri industriale ca materiale de ambalare, principalele avantaje constînd nu atît în costul lor, comparativ cu hîrtia, cît mai ales în durabilitate, rezistență la sfîșiere și impermeabilitate la umiditate, inerție față de agenții chimici, ceea ce le conferă o mare competitivitate.

Caracteristicile menționate fac ca masele plastice să se extindă continuu și în structura producției de ambalaje, de la 15,7% în anul 1970, la 27,1% în anul 1975 și la 28,8% în 1980 (graficul nr. 2), eliberînd cantități importante de materiale deficitare ca lemn, hîrtii și cartoane, metale feroase și neferoase etc. Se estimează că numai în perioada 1971—1975 se vor înlocui, pe această cale, circa 800 mii tone metal, 700 mii metri cubi cherestea, 35 mii tone piele naturală ș.a.

Alături de calitățile lor multiple și larga lor aplicabilitate, practic în toate dome-

MASELE PLASTICE IN FABRICAREA AUTOMOBILELOR

Multe dintre dispozitivele suplimentare de siguranță ale automobilelor sînt confecționate în prezent din materialele plastice: acoperiri ale parbrizului (pentru absorbția șocurilor) și rezemătoarelor de braț, ansambluri mai sigure ale volanului, semnale luminoase suplimentare. Acestea nu sînt costisitoare, prezintă o construcție sigură, realizată din materiale plastice expandate, ceea ce facilitează utilizarea lor în proporții sporite. Consumul de rășini stirenice pentru automobile sau mașini de uz casnic a crescut considerabil în ultimii ani. Deoarece rășinile ABS (copolimeri acril-butadien-stirenici) sînt ușoare, lesne de format, ușor de tras în plăci, rezistente și necorosive, au înlocuit cu succes unele utilizări ale metalelor în producția de automobile (garnituri, grătare, conducte și carcase). Consumul de ABS crește de asemenea rapid în producția frîgiderelor și altor mașini de uz casnic.

Consumul de polipropilenă în construcția automobilelor va crește rapid în viitorii ani, prin utilizarea acesteia la fabricarea cutiilor pentru baterii, a căptușelilor pentru apărătoare, extinzîndu-se și utilizarea intensă, în locul metalelor, la producerea diverselor componente pentru mașini de spălat vase, aparate de condiționat aer, mașini de spălat rufe etc.

Polietilena de mare densitate va fi mai larg utilizată în industria de automobile pentru confecționarea rezervoarelor de benzină, ca umplutură pentru aripi, plăci de legătură, precum și alte componente ale automobilului. O creștere însemnată a consumului o cunoșc poliuretanii folosiți pe larg pentru tapișerii și capitonări ale mijloacelor de transport auto.

niile de activitate, se constată că mai există și tendințe de folosire nerățională sau excesivă a maselor plastice. Costul încă relativ ridicat al acestora, ca urmare a scumpirii materiei prime și a consumului important de energie în fabricarea lor, face necesară o selecție foarte atentă a gamei lor de utilizare și numai un calcul economic selectiv poate da răspunsul dacă substituirea unui material convențional este sau nu eficientă.

O atenție deosebită trebuie acordată recirculării produselor din mase plastice (folii pentru sere, nave, butoaie), și mai ales refolosirii materiei prime din care au fost confecționate (polietilenă în cazul sacilor). Este evident că numai datorită unei insuficiente preocupări organizatorice pentru predarea sacilor uzați, capacitatea de 3000 t/an polietilenă recuperată de la Buzău nu este decît în mică măsură folosită.

Cercetarea științifică deschide noi perspective

UN ROL important în dezvoltarea calitativă a producției de mase plastice în anii ce vin îl va avea cercetarea științifică proprie, care se preocupă în mod susținut de îmbunătățirea continuă a acestor produse. Vor fi realizate, astfel, sortimente cu calități îmbunătățite, pe baza unor noi copolimeri, cu însușiri superioare, cum

dr. Radu COMȘA
C.S.P.

(Continuare în pagina 32)

Tabelul nr. 2
Productia de mase plastice pe locuitor

	1965	1970	1975	1980
Anglia	20,8	25,0	47,7	66-76
Danemarca	26,7	34-40
Elveția	16,9	22-25
Franta	18,1	25,5	49,0	60-75
R.F. Germania	45,1	64,7	108,7	139-150
Italia	23,6	27,9	58,2	75-82
Iugoslavia	2,9	4,6	10,5	23-25
România	4,0	9,8	25,9	50-60

Investigație „R.E.” în 36 unități agricole pe tema : Cum se îndeplinește programul național de dezvoltare a zootehniei ?

RESURSELE DE SPORIRE, A RANDAMENTELOR ȘI EFECTIVELOR DE OVINE

PROGRAMUL național de dezvoltare a zootehniei în perioada 1970—1980, adoptat la Plenara C.C. al P.C.R. din 17—19 martie 1970 cuprinde sarcini de mare importanță nu numai pentru această subramură, ci pentru întreaga economie.

După cinci ani de îndeplinire, actualitatea previziunilor științifice, realiste luate în considerare în momentul fundamentării direcțiilor de dezvoltare a creșterii animalelor în actualul deceniu, a fost accentuată de evoluția cererii față de materiile prime, de orice natură, ceea ce justifică pe deplin întrebările de genul : ● CUM SE ÎNDEPLINESC SARCINILE PREVĂZUTE ÎN ACEST PROGRAM ? ● CARE SÎNT FACTORII

Problema decalajelor și a evoluției randamentelor

DE LA 14,3 mil. ovine (1974) efectivul trebuie să ajungă la 18—20 mil. în 1980, ceea ce corespunde unei creșteri medii anuale de aproape 1 mil. capete.

Pentru 1974 și 1975 sarcina de sporire a efectivului a fost întrucâtva amplificată de nerealizările înregistrate în 1973, de peste 150 mii ovine. Așadar, pentru etapa actuală și în perspectiva anului 1980 problema realizării efectivului planificat rămâne una dintre cele mai importante cu atât mai mult cu cât într-o perioadă anterioară de 12 ani (1962—1974) efectivul total de ovine a sporit cu numai 2 mil. În investigația noastră am urmărit însă cauzele care au stat la baza succesului unor unități agricole sub aspectul exploatării eficiente a unor loturi mari de ovine. De aceea, nu insistăm asupra problemei realizării efectivului în perspectivă.

Înainte de a prezenta indicatorii de eficiență și experiențele propriu-zise considerăm utilă analiza, la nivelul țării, pe județe și sectoare social-economice (I.A.S. și C.A.P.), a situației și evoluției randamentelor pe cap de ovină la principalele produse. Din graficul nr. 1 rezultă clar că în perioada 1950—1973 s-au manifestat două tendințe : una constă în sporirea producției de lână, iar a doua în micșorarea producției de lapte pe cap de ovină. Din punct de vedere biologic specialiștii consideră că este normal ca odată cu sporirea producției de lână să se diminueze producția de lapte (mulș și marfă). Pe respectarea acestei corelații este pusă și posibilitatea intensificării procesului de ameliorare a raselor cu lână fină și semifi-

nă, de intensificare a selecției. Pe plan mondial, de altfel, de la rasele de mare randament la lână sau cu prolificitate ridicată nici nu se urmărește producția de lapte. De altfel și unele cooperative de la noi — C.A.P. Cîmpulung Muscel, jud. Argeș — propune ca la ovine să se urmărească numai producția de lână și carne.

În aceste condiții se pune deci întrebarea : ar fi economic ca la actualul nivel al producției medii de lână pe cap de oaie să se renunțe la producția de lapte ? Răspunsul nu poate fi decât negativ și din graficul nr. 1 rezultă temeiul pe care se bazează : producția medie de lapte pe cap de oaie s-a diminuat continuu, în timp ce producția medie de lână a sporit lent. Dar, chiar și fără acest raționament este evident că evoluția producției medii de lână pe cap de oaie în perioada analizată este prea lentă.

Sarcina de a ameliora rasele de ovine așa încât să asigure o producție de lână de 8—10 kg, de a se crea rase de oi de talie mare pentru a produce o cantitate sporită de lână este cu adevărat mobilizatoare, atât pentru unitățile agricole, cât și pentru cercetarea științifică agricolă dacă se are în vedere nivelul actual al producției medii de lână de la o oaie, de circa 2,2 kg***) (pe total agricultură) și faptul că în perioada 1950—1973 nivelul acestui indicator a sporit cu numai 0,600 gr : de la 1,600 la 2,200 kg.

Din graficul nr. 2 rezultă diferențe mari între județe în ce privește producția medie de lână și lapte obținute de la o ovină. (Dacă se analizează atent se distinge o oarecare simetrie între cei doi indicatori : virfurile care reprezintă producții mai mari de lână corespund, în cele mai multe cazuri, cu limitele joase de la producția de lapte, ceea ce confirmă, în parte, corelația prezentată mai sus).

Unități investigate : caracteristici, reprezentare, scopuri

ÎN INVESTIGAȚIA noastră am acționat pe două căi. În primul rând, am identificat cu sprijinul Centralei de preindustrializare și achiziții 26 cooperative agricole din 14 județe cu efective reprezentative și cu rezultate economice, în general, bune. Din analiza principalilor indicatori în 1974 înregistrați în aceste unități — producția totală de lână, randamentele pe cap de ovină, cantitate de lână livrată total și pe calități etc. — rezultă că unele cooperative, în aceleași condiții de pro-

CARE FAVORIZEAZĂ SAU ÎMPIETEAZĂ ASUPRA REALIZĂRII PREVEDERILOR CUPRINSE ÎN ACEST DOCUMENT ? ● CE RESURSE SUPLIMENTARE POT FI ATRASE LA ÎNDEPLINIREA LOR ?

Revista noastră a inițiat în acest an o acțiune amplă, de interes mai larg, privind stadiul și modalitățile de îndeplinire a prevederilor programului. În sinteza investigației de față, prin care continuăm acțiunea inițiată în nr. 9 al revistei noastre*) punem în evidență realizările unor unități agricole, măsurile și metodele utilizate, ca și opiniile specialiștilor în legătură cu direcțiile în care trebuie acționat pentru sporirea producției de lână și carne de oaie**).

ducție și valorificare, obțin rezultate diferite.

Pe cea de a doua cale am investigat opiniile unor cadre de conducere din unitățile agricole și fermele de exploatare a ovinelor (7 I.A.S. și 3 C.A.P.) privind :

● principalii 3 factori cu care au reușit să se impună în activitatea de creștere a oilor ;

Cauzele care au stat la baza succesului și frecvența cu care au fost menționate

Nr. crt.	Cauza	Frecvența cu care a fost menționată
1.	Furajarea	8
2.	Selecția	6
3.	Exploatarea rațională	2
4.	Valorificarea tradițiilor locale	2
5.	Importanța ca sursă de venituri	2
6.	Livrarea unei cantități mari de lână la cal. I-a	2
7.	Cointeresarea materială a lucrătorilor din sector	1
8.	Creșterea tineretului pentru prăsilă	1
9.	Valorificarea pajștilor	1
10.	Ameliorarea raselor locale	1
11.	Măsurile luate pentru îngrășarea mieilor	1
12.	Concentrarea efectivelor în ferme specializate	1
13.	Mecanizarea unor operații	1

● principalele 3 direcții în care urmează să acționeze în sectorul de creștere a oilor ;

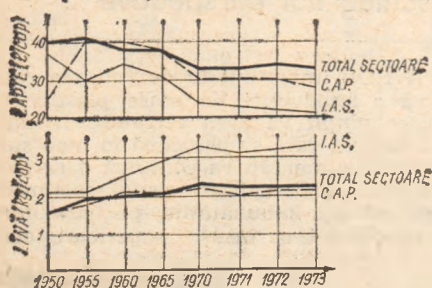
*) Oile : efective, randamente, eficiență — Revista economică nr. 9, 1975.

**) Opțiunea revistei de a deschide această acțiune cu creșterea oilor are la bază sarcina de a se asigura, în cel mai scurt timp din producția internă, cantități sporite de lână și carne, necesare unor importante surse ramuri ale industriei ușoare și alimentare.

***) În calculul producției medii de lână pe cap de ovină, pe total agricultură, se ia în considerare și gospodăriile populației (persoane și individuale) ceea ce diminuează nivelul acestui indicator ; aceste unități livrează la fondul de stat, prin sistemul contractărilor și achizițiilor numai o parte din producția de lână obținută.

Graficul nr. 1

EVOLUȚIA PRODUCȚIEI MEDII DE LAPTE ȘI DE LÂNĂ, PE CATEGORII DE UNITĂȚI

Sursa: Anuarul Statistic al R.S. România - 1974

● principalele trei propuneri care să sprijine progresul important și rapid ce se cere de la această specie.

În cele ce urmează prezentăm o sinteză a concluziilor desprinse, grupate pe cele două căi de investigare.

● De ce randamente diferite în condiții similare ?

CELE 26 C.A.P. dețin 2,6% din efectivul deținut de cooperativele agricole. De la acest efectiv unitățile investigate obțin și livrează 4,5% din producția de lână livrată de cooperativele agricole. Deci, o primă concluzie : în cele 26 cooperative agricole, creșterea oilor are un caracter mai intens decât pe ansamblul sectorului cooperatist.

Efectivele în cele 26 cooperative agricole sînt cuprinse între 2150 — C.A.P. Chilad (Timiș) și 20 000 ovine C.A.P. Salonta (Bihor) ; producția medie de lână pe cap de ovină variază, de asemenea, în limite foarte largi, cuprinse între 1,93 kg — C.A.P. Mărășu (Brăila) și 7,37 kg — C.A.P. Șimand (Arad). Este locul să precizăm că unele I.A.S. și C.A.P. obțin producții mult mai mari și menționăm doar unitățile cărora li s-au decernat recent înalte distincții pentru rezultatele obținute în 1974 în creșterea oilor : C.A.P. Salonta (Bihor) — titlul de „Erou al Muncii Socialiste” pentru că a realizat 71 000 kg sfeclă de zahăr la hectar în terenuri irigate, 265 ouă de la ficcare pasăre, 8,1 kg lână de la ficcare oaie tunsă și a livrat statului 815 tone carne de oaie și unitățile distinse cu „Ordinul Muncii” clasa I : C.A.P. Comana (7 kg. lână de la ficcare oaie tunsă) ; I.A.S. Mihail Kogălniceanu (10,2 kg) ; I.A.S. Medgidia (8,92 kg) ; Stațiunea de cercetări pentru creșterea ovinelor Palas (10,2 kg) toate din județul Constanța, I.A.S. Cotnari — 10,24 kg (Iași) și I.A.S. Tășnad — 7,2 kg (Satu Mare).

În cooperativele investigate producția medie de lână de la o oaie diferă nu numai de la o unitate la alta (chiar cînd sînt situate în același județ) și de la o rasă la alta ci și în cazul în care există aceeași rasă preponderentă.

Din cele 26 de cooperative, în 18 rasa Merinos a fost preponderentă. În această situație este dificil de explicat de ce unele cooperative obțin peste 7 kg de lână de la oaie : C.A.P. Șimand (Arad), iar altele circa 2,5 kg, adică de aproape trei ori mai puțin : C.A.P. Rimnic (Constanța) 2,53 kg, C.A.P. Rahmanu (Tulcea) — 2,66, C.A.P. Bobota (Sălaj) — 2,43 kg. Cooperativele agricole în care rasa preponderentă a fost alta decît Merinos obțin, de asemenea, randamente diferențiate, chiar superioare randamentelor obținute de unele C.A.P. la rasa Merinos : C.A.P. Chilad (Timiș) a obținut 7,14 kg lână de la o oaie tunsă din rasa Spancă în timp ce C.A.P. Mărășu (Brăila) a obținut, de la aceeași rasă, numai 1,93 kg și C.A.P. Salcia (Mehedinți) — 2,63

Rasa. casă. masă — un triptic al zootehniei moderne

kg. Aceeași situație se întîlnește și în cazul cînd rasa Țigaie este preponderentă. C.A.P. Roșiori de Vede (Telcorman) a obținut 5,05 kg lână de la o oaie, iar C.A.P. Alămor (Sibiu) numai 2,61 kg și C.A.P. Săcele (Brașov) — 2,32 kg.

Diferențele de randament sînt atît de mari încît nu pot fi explicate prin argumente de ordin biologic. Ele sînt determinate de condițiile interne de exploatare și administrare a acestei avuții, de spiritul gospodăresc și de răspundere instaurat în întreprindere. Această concluzie este confirmată pe deplin în cazul celor 26 C.A.P. de modul de valorificare, pe calitate, a producției de lână.

Semnificațiile economice ale calității

ESTE EVIDENT că atunci cînd condițiile de valorificare sînt aceleași pentru toate unitățile agricole cooperatiste, ca preț, calitate, perioadă, livrarea producției de lână la o calitate mai bună sau mai slabă depinde, în cea mai mare măsură, de unitate. Structura pe calitate a producției de lână depinde în cea mai mare măsură de unitate.

Structura pe calitate a producției de lână livrată de cooperativele agricole investigate reflectă în mod sintetic grija, răspunderea și importanța ce se acordă unei importante surse de venit. În măsura în care se cunosc din timp condițiile de valorificare a unui produs (și trebuie subliniat că stabilitatea prețurilor a favorizat cunoașterea acestor condiții) se pot adopta

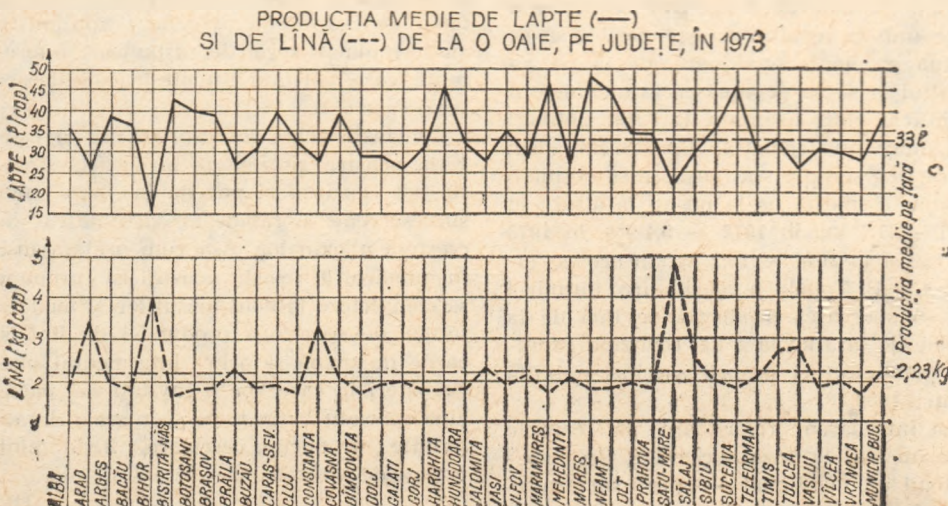
asemenea tehnologii de producere și pre-industrializare încît procentul linii de calitate I-a să fie cît mai ridicat.

Din cele 18 cooperative agricole ale căror efective sînt constituite — preponderent — din rasa Merinos numai trei livrează lână conform unei structuri de calitate considerată corespunzătoare (peste 60% lână de calitate I-a) : C.A.P. Pădureni (Arad) — 63,2% ; C.A.P. Valca lui Mihai (Bihor) — 74,3% și C.A.P. Dăieni (Tulcea) — 64,5%. Alte cooperative, care dețin efective din aceeași rasă, livrează lână de calitate I-a în proporție de numai 30—40% : C.A.P. Chieșd (30,1%) și C.A.P. Bobota (34,5%) (Sălaj), C.A.P. Sinoe (Constanța) — 38,7%, C.A.P. Cefa (38,3%) și C.A.P. Mădăraș (38,8%) județul Bihor. (În programul național privind dezvoltarea creșterii ovinelor se prevede să se îmbunătățească calitatea lînii, așa încît ponderea lînii la calitate comercială a I-a să ajungă la 70% din totalul producției. În prezent, ponderea acestei calități este de 55—65%.)

Ce implicații are pentru economia cooperativei livrarea în proporție cît mai ridicată a lînii la calitatea I-a ? În primul rînd, prețurile de contractare sînt diferențiate pe calități și rase și cointeresează producătorii să livreze lîna la calități cît mai bune. Dar să luăm un exemplu. Cooperativa agricolă Bobota — județul Sălaj, a livrat 8797 kg lână în 1974 pe următoarea structură de calitate :

- calitatea I-a — 34,5%
- calitatea II-a — 18,4%
- calitatea III-a — 47,1%

Graficul nr. 2

Sursa: Anuarul statistic al R.S. România - 1974

Principalele direcții în care specialiștii din unitățile anchetate își propun să acționeze în viitor

Nr. crt.	Direcția	Frecvența cu care a fost menționată
1.	Furajarea	7
2.	Ameliorarea efectivelor existente cu reproducători de mare valoare biologică	5
3.	Mecanizarea unor operații (în saivane, la recoltarea și transportul furajelor de volum etc.)	4
4.	Ameliorarea pașiiștilor	3
5.	Selecția în direcția măririi taliei	2
6.	Recondiționarea oilor tarate	2
7.	Organizarea transhumantei	1
8.	Modernizarea saivanelor	1
9.	Îngrășarea mieilor	1
10.	Înființarea de îngrășătorii proprii pentru berbecuți	1

La prețel mediu de contractare rezultat din structura menționată cooperativa a obținut venituri în valoare de aproape 410 milioane lei. Dacă cooperativa ar fi livrat aceeași cantitate de lână în urmă-

20 DE PROPUNERI IN ATENTIA CELORLALTI SPECIALISTI SI A ORGANELOR IERARHICE PRIVIND DEZVOLTAREA CRESTERII OVINELOE IN TARA NOASTRA

1. Asigurarea cu reproducători de mare valoare biologică cu care să se acționeze asupra efectivelor existente;
2. Asigurarea cu furaje de bună calitate și în cantități suficiente;
3. Extinderea mecanizării lucrărilor (s-a apreciat că mecanizarea este rămasă în urmă în cazul exploatării ovinelor);
4. Urgentarea activității de zonare a ovinelor (s-a propus ca la șes să nu se admită producții de lână mai mici de 5 kg de la o oaie tunsă);
5. Furajarea ovinelor în funcție de potențialul de producție;
6. Coînteresarea lucrătorilor din sectorul ovin în raport cu efortul, preocuparea, vechimea și condițiile de muncă;
7. Îmbunătățirea prețurilor de valorificare la lână și la carnea de ovină;
8. Ridicarea potențialului biologic al raselor existente (prin însămintări artificiale, selecție, redistribuirea tineretului ovin cu valoare biologică ridicată între unități în loc să fie sacrificat);
9. Creșterea efectivelor de ovine în zona deal-munte și reducerea acestora în zona de șes (după opinia autorului propunerii, acest fapt ar sprijini îmbunătățirea radicală a însușirilor productive ale raselor de ovine);
10. Creșterea în sistem gospodăresc a unor efective mici, care să valorifice toate resursele furajere secundare;
11. Gruparea fătărilor în perioada ianuarie-februarie pentru a se obține miei timpurii;
12. Creșterea în cele mai bune condiții a tineretului ovin pentru a înlocui cu succes efectivele tarate;
13. Valorificarea mai completă a calității de reproducător a berbecilor de mare valoare biologică;
14. Corelarea corespunzătoare — prin plan — a efectivelor de ovine cu suprafața de bază furajeră;
15. Importul unui nucleu de ovine din rasa Polwarth pentru ameliorarea efectivelor din zona submontană;
16. Concentrarea efectivelor în ferme specializate;
17. Elaborarea de programe de ameliorare cu precădere pentru lână și carne;
18. Asigurarea de utilaje de mare randament pentru recoltarea și transportul furajelor de volum;
19. Reinființarea centrelor județene de difuzare a materialului seminal;
20. Ameliorarea paștilor.

toarea structură de calitate posibilă: 70%₀ — cal. I; 18,4%₀ — cal. a II-a și 11,6%₀ cal. a III-a, ea ar fi obținut cu aproape 113 mii lei mai mult.

În al doilea rând, abaterile favorabile de la calitatea Stas, constatate după determinarea randamentului lînii la spălare, aduc cooperativelor agricole producătoare un spor de cantitate față de cea predată. Cu alte cuvinte, cantitatea de lână înregistrată poate fi mai mare sau mai mică decît cantitatea fizică predată dacă randamentul la spălare este mai mare sau mai redus față de cel prevăzut de

Stas. (Din tabelul alăturat rezultă cantitatea de lână cîștigată sau pierdută de 5 cooperative numai din diferența de calitate).

Din cele 26 cooperative, 10 au livrat lână în așa-zisul mod organoleptic (așa cum este tunsă se predă la punctele de colectare; în cooperativa agricolă nu se depune nici un efort în perioada de exploa-

oricărei unități în care se cresc ovine (vezi caseta 1). În cadrul acestora, acțiunile întreprinse în domeniul furajării și selecției sînt preponderante. Or, tocmai aceste condiții depind de ceea ce se întreprinde pe plan intern, local, în fiecare unitate agricolă. Cu alte cuvinte, nu trebuie să se înțeleagă că la baza succesului unor întreprinderi în creșterea oilor a-

Denumirea C.A.P.	Cant. de lână predată (kg)	Rasa preponderentă	Structura de calitate (0/0)			Diferența rezultată (diferența randament spălare (kg))
			I	a II-a	a III-a	
Pădureni (Arad)	19 612	Merinos	68,2	9,8	22,0	+ 1 265
Rimnic (Const.)	17 632	Merinos	49,9	32,9	18,2	+ 1 796
Săcele (Brașov)	11 171	Țigaie	62,6	20,6	16,8	+ 3 504
Bobota (Sălaj)	8 797	Merinos	34,5	18,4	47,1	- 524
Chieșd (Sălaj)	8 083	Merinos	30,1	28,7	41,2	- 312

tare, pentru evitarea impurificării lînii). Aceste unități nici nu pierd nici nu cîștigă cantități de lână, însă obțin prețuri scăzute la valorificare. Este sugestiv exemplul cooperativei agricole din Fărcașele, județul Olt, care din 11 567 kg de lână a livrat — organoleptic — 9,4%₀ la calitatea I-a și diferența, de 90,6%₀, la calitatea a II-a.

Din aspectele analizate rezultă că unitățile agricole cooperatiste trebuie să întreprindă în mod individual sau în cadrul intercooperatist acțiuni mai energice pentru sporirea randamentului de lână pe cap de ovină tunsă și pentru livrarea producției în condiții cit mai avantajoase pentru economia cooperativei și pentru economia națională.

Condițiile succesului

CADRELE de conducere chestionate susțin că în condițiile actuale de producție și valorificare se poate realiza rapid o dezvoltare și intensificare a creșterii oilor. Desigur, unele perfecționări pot fi aduse sistemului actual de valorificare a producției, menționate de altfel de specialiștii chestionați.

Măsurile luate acum în unitățile agricole trebuie să aibă un corespondent precis în 1980: obținerea unei producții medii de lână pe oaie de 5 kg. Din experiența unor unități rezultă că este posibil să se obțină producții superioare, de la un an la altul și să se depășească randamentul planificat. Spre exemplu, la I.A.S. Mihail Kogălniceanu (județul Constanța) prin măsuri de selecție s-a reușit să se obțină o producție sporită de la un an la altul: în 1971 — 7,7 kg, în 1972 — 9,4 kg, în 1973 9,8 kg, și în 1974 — 10,2 kg. În același județ, C.A.P. Topalu a reușit în ultimii 4 ani să sporească producția de lână de la o oaie de la 3 kg la 5 kg, realizînd exclusiv prin eforturi proprii sarcina stabilită pentru 1980.

La întrebarea referitoare la cauzele care au stat la baza succesului lor, specialiștii au menționat — spre surprinderea altor specialiști poate — măsuri extrem de simple și practice, accesibile

stat factori exteriori acestora. Mai mult în legătură cu furajarea animalelor, la Plenara C.C. al P.C.R. din 17—19 martie 1970, care a aprobat programul național de dezvoltare a zootehniei, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că: „Una din obligațiile de cea mai mare răspundere ale cooperativei este aceea de a lua toate măsurile ce se impun pentru a-și asigura necesarul de furaje pentru hrana animalelor prin forțele lor proprii sau prin dezvoltarea largă în acest domeniu a cooperării intercooperatiste.”

Este cit se poate de semnificativ că și la a doua întrebare (la care specialiștii trebuiau să indice direcțiile în care își propun să acționeze în viitor în sectorul de creștere a oilor) furajarea ocupă primul loc (vezi caseta 2). De aici se desprinde și concluzia că modul de planificare a suprafețelor cultivate cu furaje, de valorificare a pășunilor și fînețelor trebuie îmbunătățite în mod serios și rapid și aceasta de pînă — ca și în cazul selecției — de calitate muncii desfășurate în fiecare întreprindere.

La cea de a treia întrebare, privind condițiile ce trebuie asigurate, atît în cadrul întreprinderii cît și pe planul mai larg al activității organelor ierarhice, al condițiilor de valorificare etc., pentru realizarea unui progres important și rapid în activitatea de creștere a ovinelor, specialiștii au formulat o serie de răspunsuri interesante, care merită a fi luate în considerare (vezi caseta 3).

Concluziile care se desprind din investigația noastră, prezentate în această sinteză, pot sprijini și pot sta la baza unor succese reale și rapide în activitatea de creștere a ovinelor. Așa cum arătam în numărul 9, revista noastră își propune să completeze tabloul măsurilor și modalităților de sporire a producției de lână carne de ovină și prin intermediul unor dezbateri la care vor fi invitați să participe specialiștii din toate sectoarele de activitate: producție, cercetare, învățămînt organe de sinteză.

Investigație realizată
Ion MANE

1) Nicolae Ceaușescu: România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate. Editura politică, vol. 4, pag. 691.

CONDUCERE ORGANIZARE

Coordonate ale organizării unui sistem informațional decizional integrat pentru activitatea de comerț interior

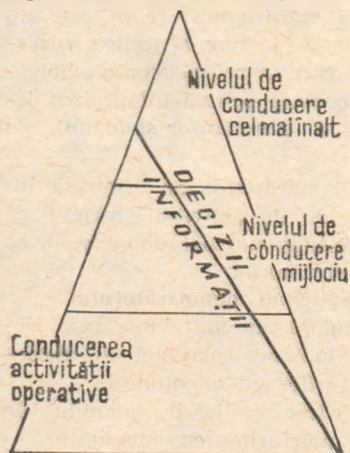
COMPLEXITATEA, volumul, dinamismul și importanța economică și socială deosebită a comerțului interior impune, ca de altfel în toate domeniile, o conducere științifică adecvată, în concordanță cu obiectivele ce trebuie realizate. Aplicarea conducerii științifice nu este o problemă de opțiune, ci o evidentă cerință obiectivă a conducerii oricăror procese și fenomene, cu atât mai imperios necesară, cu cât economia socialiste îi este specifică coordonarea conștientă, rațională a activităților economice și sociale.

Una din direcțiile principale ale îmbunătățirii conducerii comerțului interior este perfecționarea sistemului informațional.

Ciclul informație — decizie — informație

DUPĂ CUM CUNOAȘTEM, un sistem informațional economic nu se organizează și nu funcționează pentru sine, ci el

Fig. 1 Piramida informațional-decizională

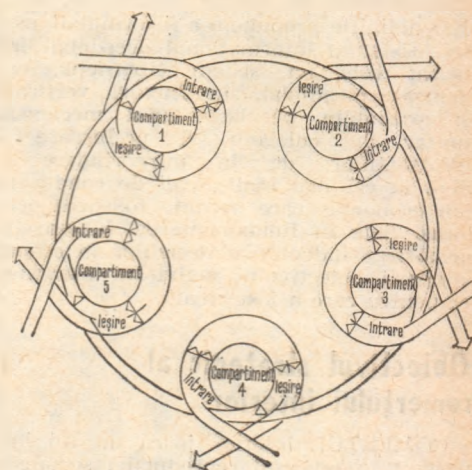
trebuie să reprezinte baza pregătirii și fundamentării deciziei. Acest proces se realizează cu ajutorul informației, în cazul unei întreprinderi, de exemplu. Începând de la nivelul cel mai de jos, respectiv al activității operative. Ca atare, informația și decizia coexistă, se condiționează reciproc din punct de vedere calitativ în orice activitate, inclusiv în cea de comerț interior. (vezi fig. nr. 1).

Practica arată că pentru obținerea unor performanțe maxime în utilizare, pentru prevenirea redundanțelor, sistemul informațional trebuie conceput ca un sistem integrat. Prin integrare înțelegem că sistemul permite folosirea acelorași informații, de la intrarea lor în formă brută și pînă la ieșirea lor sub forma unor indicatori, pentru toate nevoile de informare și luare a deciziilor. Aceasta înseamnă că există un singur sistem informațional pentru toate compartimentele, astfel că ieșirile de date de la un compartiment sînt intrări de date pentru celelalte. Adaptînd schemele lui E. Reblin, un sistem informațional neintegrat și respec-

tiv integrat s-ar putea reprezenta ca în figura nr. 2 (a, b).

Sistemul informațional servește nu numai pentru fundamentarea deciziilor, stabilirea de variante și alegerea deciziei optime, ci și pentru urmărirea aplicării lor și a efectelor pe care le produc. În acest mod se înfăptuiește ciclul: informație — analiză — variante — decizie — acțiune — rezultat — informație, al procesului de conducere. Acest ciclu, care nu este altceva decît sistemul informațional decizional, se suprapune pe sistemul economic condus, care este cibernetic. În concluzie, sistemul informațional decizional este un sistem cibernetic.

Fig. 2 a Sistem informațional neintegrat

INFORMATICA IN LUME

„SUIS” — Sistemul unic de informare socială al R. P. Bulgaria

● 12 sisteme naționale de informare integrate într-un sistem unic de informare socială.

● Peste zece milioane leva pentru realizarea proiectului primei etape și 100-120 milioane leva preconizate a se cheltui în cincinalul următor (1976-1980) pentru dotarea cu tehnică electronică a Centrelor teritoriale de calcul.

CE ESTE, „SUIS” ?

Încă din anul 1971, odată cu crearea Consiliului de Stat al R.P. Bulgaria, ființează pe lângă acesta, un așa-numit „Consiliu al constructorilor principali ai sistemului unic pentru informare socială”. Principala sarcină a acestui Consiliu este să coordoneze activitatea colectivelor din diferite departamente care lucrează la elaborarea concepției privind realizarea în R.P. Bulgaria a unui „Sistem unic de informare socială” („SUIS”). Din componența lui fac parte conducători ai sistemelor separate (subsistemelor) de importanță națională care urmează a fi reunite (integrate) în „sistemul unic”: 1) sistemul de informare automatizat în domeniul planificării pe lângă C.S.P., 2) sistemul de informare automatizat în domeniul creditării

și finanțării al Ministerului Finanțelor și Băncii Naționale, 3) sistemul de informare automatizat în domeniul aprovizionării tehnico-materiale al Ministerului aprovizionării și rezervelor de stat, 4) sistemul de informare automatizat în domeniul muncii și ocrotirilor sociale al Ministerului muncii și prevederilor sociale, 5) sistemul de informare automatizat în domeniul conducerii științei și al Comitetului pentru știință, progres tehnic și învățămînt superior, 6) sistemul de informare automatizat în domeniul resurselor etc.

Așa cum este conceput, sistemul unic de informare urmărește să răspundă la două mari nevoi ale strategiei de dezvoltare a societății bulgare: în primul rînd, nevoii de informare și, apoi, celei de folosire eficientă, rațională a tehnicii electro-

nice de calcul în fundamentarea deciziilor.

Precedat de anumite modificări în structura organizatorică internă a verigilor care urmează a lucra în „sistem”, programul elaborat de introducere în Bulgaria a mașinilor electronice de calculat include măsuri de folosire a calculatoarelor existente, coordonării impulsurilor astfel încît să se elimine posibilitatea introducerii în sistem de calculatoare care nu au un „limbaj comun”. În virtutea prevederilor programului, Uniunea economică de stat „Izot” a și trecut la asimilarea în producția întreprinderilor sale a unui minicomputer denumit „Izot 310” care urmează a fi folosit ca „terminal intelectual” în rețeaua periferică a sistemului unic de informare socială.

Astăzi există în Bulgaria în fiecare din cele 28 de județe ale țării cite un centru teritorial de calcul, marea lor majoritate fiind dotate cu unul sau mai multe calculatoare electronice.

Încă din anul 1970, s-au stabilit anumite normative privind modul în care trebuie să se introducă tehnica de calcul în ministere și în întreprinderile subordonate lor în vederea creării premiselor necesare unificării, în viitor. În același timp, a început elaborarea proiectului

pentru construcția rețelei de transmitere a datelor. Aceasta înseamnă practic o adaptare a sistemului de comunicații sau a unei părți a acestuia la necesitățile sistemului unic de informare. Pentru elaborarea primei etape au fost alocate peste 10 milioane leva, iar pentru dotarea cu tehnică a centrelor teritoriale în cursul cincinalului viitor urmează a se prevedea 100-120 milioane leva.

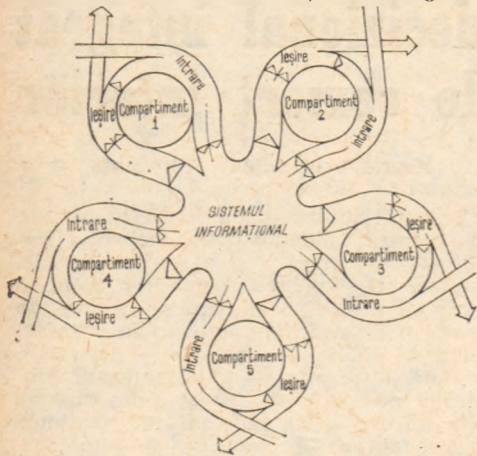
Ministerul informațiilor și comunicațiilor are ca sarcină în acest sens unificarea treptată a comunicațiilor, ca tehnologie și tehnică cu prelucrarea informației cu ajutorul tehnicii de calcul.

Însușindu-și experiența altor țări în acest domeniu care evidențiază faptul că mașinile de calcul nu se mai folosesc separat, tendința specialiștilor bulgari este de a crea un complex de calcul de mari dimensiuni, incluzînd în el un mare număr de mașini de calcul unite între ele prin rețeaua de transmitere a datelor (de comunicații).

În procesul de unificare, s-a avut în vedere asigurarea informării necesare legate de conducere (conducerea economiei și a altor sectoare ale vieții interne), ca și a celei legate de descrierea cetățeanului — individual sau în grup.

În sfârșit, intrucit sistemul informațional este subordonat procesului decizional, rezultă că hotărârea în organizarea lui este

Fig. 2 b Sistem informațional integrat

obiectivul activității pe care trebuie să o slujească. Așadar, este necesar ca sistemul informațional-decisional să fie conceput totdeauna pornind de la obiectivele ce se urmăresc.

O definiție propunem a fi formulată astfel: sistemul informațional decizional integrat este un sistem cibernetic, organizat piramidal, în fluxuri verticale și orizontale, pe baza unui mecanism unitar de culegere și prelucrare a informațiilor, de la întreprindere și până la cel mai înalt nivel de conducere din economie, care permite folosirea acestora și luarea și urmărirea îndeplinirii deciziilor în scopul atingerii obiectivului activității economice pentru care a fost creat.

Obiectivul strategic al comerțului interior

COMERȚUL interior joacă un rol important în procesul reproducției socialiste

lărgite fiind punctul final al procesului de producție, ce marchează trecerea mărfurilor în sfera consumului. Prin poziția sa în cadrul reproducției socialiste, comerțul interior are menirea de a contribui nemijlocit prin calitatea serviciilor oferite, la realizarea cerințelor legii economice fundamentale a socialismului, respectiv, satisfacerea nevoilor materiale și spirituale mereu crescînde ale tuturor membrilor societății. Prin activitatea de comerț interior se satisface majoritatea covârșitoare a nevoilor de ordin material ale societății. Se poate afirma că activitatea de comerț interior are ca obiectiv strategic contribuția sa cât mai substanțială la creșterea nivelului de trai al populației, fiind astfel în mod organic legată de țelul suprem al politicii Partidului Comunist Român.

În activitatea de conducere a comerțului interior este necesar să se ia în permanentă în considerare consumatorul și nevoile sale. Comerțul interior își poate îndeplini cu atât mai deplin rolul și funcțiile sale social-economice, cu cât consumatorul este mai bine satisfăcut cu bunuri și servicii, corespunzătoare calitativ, în cantități și sortimentele solicitate. De aceea, nevoile de consum ale populației, preferințele și gusturile consumatorilor trebuie să constituie un element de prim ordin în orientarea producției de bunuri de consum.

Toate acestea arată, după părerea noastră, că **decizia fundamentală în comerțul interior** — decizie care caracterizează obiectivul său strategic — este aceea care se referă la satisfacerea nevoilor de cumpărare ale consumatorilor. În afara ei, avem de-a face, totodată, cu **deciziile de organizare** a activității comerciale care se pot grupa astfel:

Decizii cu privire la fondul de marfă: Întreprinderea comercială trebuie să cunoască în detaliu toate elementele necesare pentru a lua decizii în ce privește fondul de marfă, astfel ca cerințele cumpărătorului să fie satisfăcute. Informații-

ile privind fondul de mărfuri sînt multiple. Ele privesc întreaga gamă de probleme ale producției de bunuri de consum care intră în sfera comerțului.

Decizii cu privire la baza tehnico-materială, necesară înlăturării legăturii dintre cumpărător și fondul de marfă: Pentru a pune în mișcare fondul de marfă astfel ca acesta să ajungă la cumpărător, este necesar un întreg ansamblu de condiții — personal, depozite, magazine, mijloace de transport etc. — care presupun o multitudine de decizii ce trebuie luate.

Determinarea subsistemelor

STABILIREA clară și precisă a obiectivului, a direcțiilor în care se iau deciziile determină, în ultimă instanță, modul de organizare a sistemului informațional decizional integrat al comerțului interior, pe subsisteme.

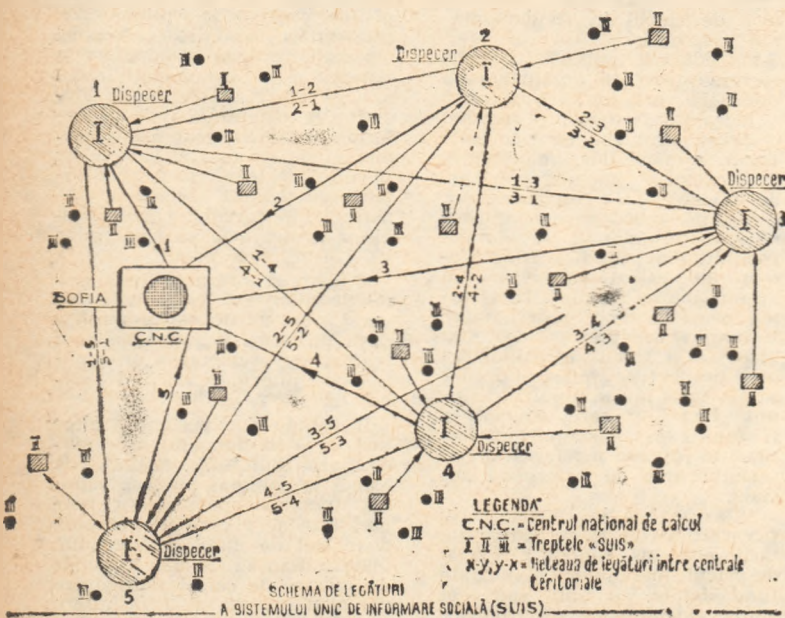
Dacă decizia fundamentală este aceea care se referă la satisfacerea nevoilor de cumpărare ale consumatorilor, atunci subsistemul de bază va fi acela care privește cumpărătorul. Imediat apoi urmează ca importanță decizia care privește fondul de marfă. De aceea, al doilea subsistem va fi subsistemul care privește fondul de marfă. În fine, al treilea subsistem este cel care se referă la baza tehnico-materială necesară pentru înlăturarea legăturii dintre cumpărător și fondul de marfă.

Aceste trei subsisteme ar urma să înglobeze o serie de activități, astfel că sistemul informațional decizional va avea următoarea structură:

A. — Subsistemul cumpărătorului

a. 1. Fundamentarea, elaborarea, desfășurarea și lansarea planului de desfășurare a mărfurilor cu amănuntul.

a. 2. Urmărirea realizării planului de desfășurare a mărfurilor cu amănuntul.

Nevoile de informare a cetățenilor dețin în «SUIS» o pondere însemnată. Nu este vorba de informațiile ce i se asigură cetățeanului (unilateral), de mijloacele de informare în masă, ci de cele de care are ne-

voie în anumite momente ale vieții: certificat privind starea lui materială, economiile realizate, obligațiile bănești față de stat etc. În acest scop în cadrul Ministerului informațiilor și comunicațiilor s-au unificat ser-

viciile pentru informații clasice (telefon, telegraf, radio, poștă) cu Direcția centrală de statistică sub forma unei Uniuni economice de stat „Prelucrarea cu mașini a informației sociale“. În afara ei a rămas doar Organizația pentru informații tehnico-stiințifice din cadrul Comitetului pentru știință, progres tehnic și învățămînt superior (CSPTIS).

CE PREVEDE PROGRAMUL DE CREARE A „SUIS“ ?

În perioada septembrie 1971 — mai 1972, Ministerul informațiilor și comunicațiilor a elaborat împreună cu alte ministere și centrale, programul de construire a sistemului unic de informare socială.

Sistemele informaționale departamentale, din care multe nu contează pe tehnica proprie de calcul, ci pe cea existentă în centrele teritoriale, trebuie să se unească, treptat — în sensul de a putea face schimb de informații — în Sistemul unic național.

De aceea una din sarcinile „SUIS“ este de a clabora „clasificatoarele“ necesare creării și funcționării „băncilor de date“, către care se poate adresa un număr cât mai mare de beneficiari (sistem unic de codificare),

O a doua sarcină: crearea unui limbaj informațional de „discuție“ între mașini.

De asemenea prin elaborarea unui sistem unic de păstrare a informațiilor se vor elimina paralelismele în culegerea datelor, prin existența unei evidențe precise și clare, privind: datele ce s-au cules, unde și cum se păstrează.

Rezolvarea tuturor acestor probleme va asigura o unitate informațională a sistemului.

Pentru a nu se culege informații de prisos, a trebuit, mai întâi, să se clarifice ce informații sînt necesare la diverse niveluri de conducere. Aceasta a dat posibilitatea de a se crea în Bulgaria o „schemă de curente reale de informare“.

Cel de al treilea mare grup de probleme pe care și le propune spre rezolvare „SUIS“ este legat de crearea bazei tehnice de construcție a sistemului unic, adică de pregătire a centrelor teritoriale și stabilirea rețelei de legături (fig. 1).

Atunci cînd au fost construite, centrele teritoriale de calcul n-au fost concepute să lucreze într-un sistem unic și, prin urmare, nu a fost foarte clar locul pe care ar trebui să-l ocupe în acesta. Inițial, fiecare centru a fost gândit să poată

- B. — **Subsistemul fondului de marfă**
 b. 1. Fundamentarea, stabilirea și contractarea fondului de marfă necesar.
 b. 2. Fundamentarea, elaborarea și urmărirea planului stocurilor de marfă.
 b. 3. Aprovizionarea cu mărfuri. Urmărirea executării contractelor.

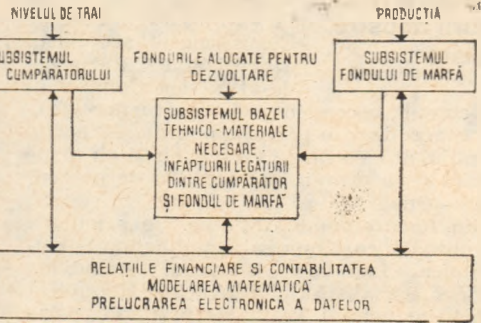
C. — **Subsistemul bazei tehnico-materiale necesare pentru înfăptuirea legăturii între cumpărător și fondul de marfă.**

- c. 1. Fundamentarea, elaborarea și urmărirea planului forței de muncă și a fondului de retribuire a muncii.
 c. 2. Fundamentarea, elaborarea și urmărirea planului de dezvoltare a rețelei.
 c. 3. Fundamentarea, elaborarea și urmărirea planului de transporturi.
 c. 4. Fundamentarea, elaborarea și urmărirea planului de aprovizionare tehnico-materială.

În cadrul sistemului urmează să funcționeze, în strânsă conlucrare cu cele trei subsisteme, următoarele activități: relațiile financiare și contabilitatea, modelarea matematică și prelucrarea electronică a datelor.

Schematic, sistemul informațional decizional integrat al comerțului interior,

Fig. nr. 3

propunem să fie reprezentat ca în figura nr. 3.

Cele trei subsisteme și activitățile din cadrul lor au următoarele caracteristici:

- răspund celor trei direcții în care se iau deciziile în comerțul interior;
- în fiecare dintre ele se înlanțuie logic toate etapele care se parcurg în desfășurarea fenomenelor ce se petrec în cadrul activității de comerț interior. În acest sens se poate observa că fazele: fundamentare, elaborare, urmărire și raportare se regăsesc reunite. Subliniem în mod expres că urmărirea o înțelegem nu static, ca o culegere de informații, ci dinamic, în sensul de a controla permanent modul în care se înfăptuiesc deciziile luate, intervenindu-se cu măsuri, pe baza datelor culese, pentru realizarea întocmai a deciziilor respective. În această construcție planificarea și statistica constituie părți componente integrate subsistemelor, ceea ce permite ca „cel ce elaborează planul să-l și urmărească”.

Subsistemele așa cum au fost formulate mai sus răspund, după părerea noastră, obiectivului comerțului interior care, așa cum arătam, constituie principiul fundamental în organizarea unui sistem informațional.

Aa construi subsistemele aproximativ corespunzător compartimentelor de muncă existente astăzi, cum ar fi subsistemul de planificare, subsistemul de statistică, subsistemul de aprovizionare etc., înseamnă a nu pune în evidență ceea ce este caracteristic comerțului interior, deoarece în această formulare ele se regăsesc în toate activitățile din economia națională. De aceea, credem că în organizarea sistemelor informaționale, inclusiv pentru alte domenii, proiectanții trebuie să precizeze corect obiectivul activității și să facă abstracție de actuala organizare a compartimentelor de muncă, care ar urma să se regăsească, într-o concepție nouă în noile sisteme informaționale.

Sperăm că modul de gândire care ne-a călăuzit în realizarea proiectului de organizare a sistemului informațional decizional

nal integrat al comerțului interior, expus succint mai sus, poate contribui la precizarea concepției care trebuie să stea la baza organizării sistemelor informaționale, în general.

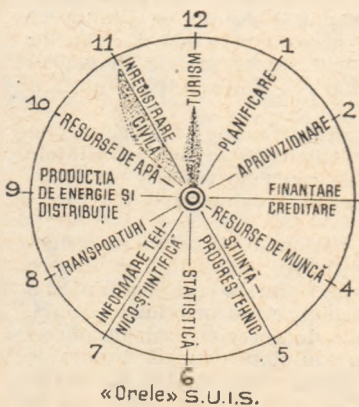
Pentru transformarea lui în sistem informațional bazat pe informatică, este necesar, în prealabil, să se stabilească indicatorii necesari, astfel, încât cunoscându-se ieșirile, să se determine întregul volum de informații de intrare. Totodată, trebuie elaborați algoritmi de calcul, precum și schemele logice cuprinzând elementele de intrare, operațiunile de analiză și prelucrare a acestora în cadrul subsistemelor și ieșirile de date pe baza unor metodologii clare de lucru privind fundamentarea, elaborarea, defalcarea și urmărirea planului, stabilirea fondului de marfă necesar și contractarea acestuia etc.

Odată rezolvate aceste probleme, se poate trece la elaborarea formularelor adaptate la prelucrarea pe calculator, la precizarea fișierelor necesare, la organizarea bazei de date și, evident, la stabilirea capacității de prelucrare necesare.

Modul de abordare propus poate constitui, după opinia noastră, „coloana vertebrală” pentru proiectarea sistemului informațional decizional integrat unitar la întreprinderi, direcții comerciale județene, uniuni ale cooperăției de consum, Ministerul Comerțului Interior, Centrocoop și pentru comerțul desfășurat de alte ministere și organe centrale. În acest mod s-ar putea înfăptui integrarea sistemului informațional al comerțului interior, atît pe verticală, cît și pe orizontală. El poate fi integrat, în același timp, cu sistemele informaționale din industrie, investiții, transporturi, aprovizionare tehnico-materială și altele, în cadrul sistemului informațional decizional integrat al economiei naționale.

Vasile SMĂRÂNDESCU

face de toate. Or, în „SUIS”, fiecare trebuie să-și aibă bine stabilit locul. Astfel, creatorii „SUIS” preconizează a avea 3—

4 nivele de transmitere a informațiilor. Prima treaptă va fi treapta „Centrelor de calcul principale”, gen „dispecer”, legate de rețeaua de transmitere a datelor cu mare viteză, cu posibilitatea ca oricare centru dintre acestea să poată intra în legătura cu oricare dintre celelalte și, în același timp, de a facilita legătura centrelor de

treapta a doua cu alte Centre din sistem. Pe a doua treaptă sînt Centre care vor putea intra în legătură numai cu unul dintre Centrele principale și, prin acesta, cu celelalte.

Ținînd cont de obiectivele și sarcinile SUIS, treptat activitatea desfășurată de unele Centre va fi reorientată în funcție de locul pe care-l vor ocupa în sistemul unic de informare. Toate Centrele primei trepte, urmează să se lege cu „Centrul național de calcul” — inima și creierul întregului sistem — în care se vor păstra fișierele de bază ale datelor și care să poată executa rolul de, așa-numit „comutator” de informații. Tot aci se vor lega și cele 12 Centre principale de calcul ale celor 12 sisteme naționale de informare departamentale. La acest Centru în care se innoadă toate legăturile, va putea să apeleze conducerea de partid și de stat a țării pentru a primi orice gen de informații și în forma completă.

Paralel cu reorganizarea centrelor teritoriale de calcul se construiește rețeaua de transmitere a datelor, adică introducerea unei noi tehnici de comuni-

cații cu numărul necesar de canale.

PRIMELE „BĂNCI DE DATE”

UNUL din primele proiecte elaborate este așa-numitul „subsistem de înregistrare civilă și servire administrativă”.

Ce reprezintă acesta? Pentru fiecare cetățean au fost stabilite circa 30 de date (informații) necesare, cu posibilitatea de a le innoi, în timp (la terminarea studiilor, căsătorie etc.) și de a le obține rapid sub forma unui document. Ideea de bază a subsistemului nu este de a oferi rapid cetățeanului documentul necesar, ci ca el să fie, treptat, absolvit de a-și mai procura, direct, un astfel de document. De exemplu, la înscrierea sa la examenul de admitere în facultate, cetățeanului i se cer o serie de acte pe care astăzi el singur trebuie să le procure de la diverse instituții de stat. Așunci cînd va intra în funcțiune sistemul, și acest lucru se va întimpla odată cu recensămîntul populației, cetățeanul va fi scutit de o asemenea pierdere de timp. Instituția care are ne-

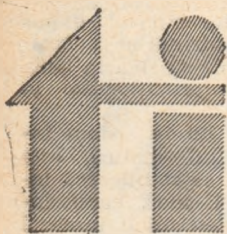
voie de o serie de date le poate procura direct de la Centrul național de informare.

Între cele 30 de date care prevese cetățeanul, vor fi incluse și informațiile privitoare la calcularea obligațiilor cetățeanului față de stat.

Cel de al doilea subsistem proiectat, rezolvă problemele de informare în domeniul aprovizionării tehnico-materiale. Există un centru de calcul, foarte puternic, dotat cu tehnică japoneză, care deja funcționează. Deocamdată el folosește, în interes propriu, canalele de transmitere a datelor din rețeaua Ministerului informațiilor și comunicațiilor legîndu-se, prin ele, cu cîteva mari depozite de materiale.

Pînă la intrarea în funcțiune a „SUIS”, aceste subsisteme separate foloseau direct unele canale, lucru ce nu se va mai întimpla atunci cînd informațiile necesare subsistemelor vor trece, în totalitate, prin „Centrul național de calcul”.

S. AMARIȚEI

TEORII IDEI

În sprijinul participanților la învățămîntul politic și economic de masă și

la cursurile de reciclare

Politica externă a României — expresie a intereselor poporului nostru, a cerințelor dezvoltării societății contemporane, Relațiile economice internaționale și cooperarea în producție cu alte state

I. POLITICA EXTERNĂ A ROMÂNIEI

Coordonatele fundamentale ale politicii externe a României

În raportul la cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, secretarul general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia următoarele: „Întreaga activitate internațională a României din această perioadă a urmărit promovarea consecventă a politicii de colaborare și pace internațională, de dezvoltare a relațiilor cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, sporirea contribuției țării noastre la inaugurarea cursului nou spre destindere“.

Pe acest temei România militează cu perseverență pentru afirmarea și înrădăcinarea în viața internațională a unor principii care să ducă la formarea unei lumi a păcii și colaborării, cum sînt:

— dreptul inalienabil al fiecărui stat la existență, libertate, independență și suveranitate națională;

— dreptul inalienabil al fiecărui popor de a-și alege sistemul politic, economic și social pe care îl dorește și de a se dezvolta corespunzător voinței și intereselor sale proprii;

— egalitatea deplină în drepturi a tuturor statelor, fără deosebire de sistem social și indiferent de mărime sau grad de dezvoltare;

— dreptul suveran al fiecărui stat de a folosi bogățiile naturale și toate resursele naționale conform intereselor poporului, de a aplica cuceririle științei și tehnologiei moderne și de a obține avantaj reciproc în relațiile de colaborare;

— dreptul și îndatorirea statelor, indiferent de sistem social, de a coopera între ele în scopul progresului economic și securității internaționale;

— dreptul imprescriptibil al fiecărui stat la autoapărarea individuală sau colectivă;

— obligația tuturor statelor de a nu interveni, sub nici o formă și nici un pretext, în treburile interne ale oricărui alt stat;

— obligația strictă a respectării inviolabilității frontierelor de stat și a integrității teritoriale a altor state;

— obligația statelor de a se abține de la orice fel de constrîngere de ordin militar, politico-economic sau de altă natură și de la amenințarea cu forța sau folosirea forței, în orice împrejurare și sub orice formă, împotriva altui stat;

— obligația tuturor statelor de a regla orice diferend dintre ele exclusiv prin mijloace pașnice;

— obligația fiecărui stat de a respecta drepturile celorlalte state, de a îndeplini cu bună credință angajamentele internaționale asumate în conformitate cu principiile și regulile de drept internațional.

Țara noastră consideră că respectarea acestor principii reprezintă o obligație a tuturor statelor față de toate statele, creîndu-se cadrul corespunzător pentru dezvoltarea liberă a fiecărei națiuni — pentru o conlucrare între state în scopul menținerii păcii în lume.

La recenta adunare consacrată aniversării Academiei „Ștefan Gheorghiu“, secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, atrăgea atenția asupra faptului că în prezent pe plan mondial se fac frecvente încercări de a prezenta istoria dominației imperialiste, colonialiste, politica de asuprire și jefuire a altor popoare, promovată timp de secole, drept manifestări progresiste care au venit în sprijinul dezvoltării popoarelor asuprite. Dezmembrarea unor state, divizarea arbitrară a unor popoare sînt prezentate, de asemenea, drept expresii ale unor necesități istorice, iar rezultatele unor asemenea situații artificiale sînt teoretizate și interpretate ca un proces firesc de formare a unor națiuni distincte.

Dezvoltarea consecventă a prieteniei și colaborării țării noastre cu toate țările socialiste

După cum a subliniat cu acest prilej tovarășul Nicolae Ceaușescu experiența istorică ne învață că dezmembrarea unor țări, fărîmițarea unor națiuni au reprezentat totdeauna o frînă în calea dezvoltării sociale, au împiedicat popoarele să-și afirme cu putere energiile și capacitatea creatoare în lupta pentru progres social, pentru civilizație și bunăstare. Pentru asigurarea unor condiții echitabile de dezvoltare economico-socială tuturor popoarelor este necesară realizarea unei noi ordini economice și politice în relațiile internaționale, democratizarea vieții politice internaționale.

Dezvoltarea consecventă a prieteniei și colaborării țării noastre cu toate țările socialiste

Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R., la cel de-al XI-lea Congres al

partidului, subliniază cursul ascendent al legăturilor frățesti cu țările socialiste, concretizat în relațiile pe linie de partid și de stat în toate domeniile, atît cu țările vecine, cit și cu țările socialiste din Asia, precum și cu primul stat socialist de pe continentul latino-american — Cuba.

În ultima perioadă au fost reinnoite tratatele de prietenie, colaborare și asistență mutuală cu Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, cu Republica Populară Bulgaria, Republica Populară Ungară, Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Populară Polonă. S-a încheiat primul Tratat de prietenie, colaborare și asistență mutuală cu Republica Democrată Germană, care a deschis o etapă nouă în relațiile dintre cele două țări. Au fost semnate 400 de tratate, acorduri, convenții, instrumente de colaborare bi și multilaterale cu țările socialiste.

Pornind de la analiza clară a situației internaționale contemporane, tovarășul Nicolae Ceaușescu subliniază necesitatea dezvoltării relațiilor de colaborare cu țările socialiste membre ale CAER și participante la Tratatul de la Varșovia și cu celelalte state socialiste — Albania, Iugoslavia, China, Coreea, Cuba, Mongolia, Vietnam — ținîndu-se seama de faptul că dezvoltarea în această perioadă a relațiilor noastre de colaborare cu țările socialiste se înscrie în cadrul politicii generale îndreptate spre întărirea solidarității și unității țărilor socialiste.

Forța socialismului, prestigiul său în lume, în concepția Partidului Comunist Român, sînt condiționate de rezultatele obținute de fiecare țară socialistă pe calea dezvoltării economico-sociale, de dezvoltare cit mai largă a colaborării lor internaționale.

Diversitatea de condiții istorice, naționale și sociale se reflectă nemijlocit și în formele de edificare socialistă din fiecare țară și tocmai în aceasta constă superioritatea socialismului și a noilor relații între țările care construiesc noua orînduire socială. Existența sau apariția unor deosebiri de aprecieri, sau de păreri nu trebuie, potrivit concepției partidului nostru, să împietze asupra colaborării dintre țările socialiste. Congresul al XI-lea al P.C.R. a reliefat hotărîrea partidului nostru de a face totul și în viitor pentru a contribui activ la cauza colaborării între toate țările socialiste, considerînd că aceasta corespunde pe deplin intereselor poporului nostru, intereselor tuturor popoarelor din țările socialiste, cauzei socialismului și păcii în lume.

Colaborarea cu țările în curs de dezvoltare

Una din direcțiile principale ale politicii externe și ale activității

internațională a României socialiste este extinderea și adîncirea relațiilor sale cu țările în curs de dezvoltare care au pășit pe calea dezvoltării independente din Africa, Asia, America Latină.

Dezvoltarea raporturilor cu aceste state, reprezintă o contribuție la progresul fiecăruia dintre aceste state, la reducerea

DOCUMENTAR ECONOMIC

decalajelor economice, la consolidarea și întărirea forțelor antiimperialiste, la afirmarea normelor de legalitate și etică în viața internațională. România acordă sprijin tinerelor state pentru depășirea stadiului subdezvoltării, pentru valorificarea potențialului lor material și uman, susține cauza lor dreaptă de a deveni stăpîne pe bogățiile naționale.

România sprijină cu hotărîre lupta pentru eliberare națională a popoarelor aflate încă sub dominația colonială, lupta popoarelor din Namibia, Rhodesia și Republica Sud-Africană împotriva regimurilor minoritare rasiste, este solidară cu aspirațiile legitime ale poporului palestinian.

Colaborarea cu țările capitaliste Acționînd consecvent în spiritul principiilor coexistenței pașnice, așa cum se menționează în Raportul la cel de-al XI-lea Congres al P.C.R., am extins în continuare colaborarea cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, inclusiv cu țările capitaliste dezvoltate. Poziția țării noastre în problemele vieții internaționale a arătat clar multor popoare din diferite părți ale lumii, că la ora actuală dialogul politic între țări cu sisteme sociale diferite, este posibil și are consecințe favorabile întăririi păcii și colaborării în lume.

Partidul nostru așează în mod ferm la baza relațiilor cu toate statele principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne etc. În baza lor a fost extinsă în continuare colaborarea cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, inclusiv cu țările capitaliste dezvoltate.

Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul la Congres : „Sîntem animați de hotărîrea fermă de a acționa și în perioada care urmează, în spiritul principiilor coexistenței pașnice, pentru intensificarea colaborării multilaterale cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială, considerînd că aceasta corespunde intereselor reciproce, cauzei progresului general, păcii în lume“.

Securitatea și pacea în Europa Pentru a înțelege mai clar conceptul de securitate europeană în viziunea partidului nostru, este necesar să pornim de la definiția pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a formulat-o cu ani în urmă, cînd ea a contribuit la inițierea unui program de acțiune pe plan european : „Securitatea europeană reclamă, după convingerea noastră, un sistem de angajamente ferme din partea tuturor statelor, precum și de măsuri concrete de natură să ducă la excluderea forței din relațiile interstatale, să ofere tuturor țărilor garanții depline că se află la adăpost de orice act de agresiune ; un asemenea sistem va trebui să asigure dezvoltarea pașnică, nestingherită, a fiecărei națiuni, în conformitate cu propria voință, într-un climat de respect reciproc — al independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, deplină egalitate în drepturi a tuturor statelor și popoarelor“.

În prezent, eforturile în vederea statornicirii securității și colaborării pașnice pe continent se desfășoară în condiții calitativ noi, cu perspective de a se realiza noi progrese.

În cadrul reuniunii pregătitoare a Conferinței statelor pentru securitatea și colaborare în Europa, ale cărei lucrări au durat pînă în iunie 1973, România a acționat cu energie alături de alte state pentru formularea corespunzătoare a ordinii de zi a conferinței și pentru adoptarea unor principii organizatorice și reguli de procedură care să asigure în fapt egalitatea în drepturi a tuturor statelor participante, indiferent de forța, mărimea sau potențialul lor, de sistemul lor social-politic, de nivelul de dezvoltare economică, de apartenența sau neapartența lor la blocurile militare existente. Contribuția României se regăsește în acordul realizat privind folosirea metodei consensului în elaborarea și adoptarea soluțiilor în toate problemele dezbătute, precum și în aplicarea principiului democratic al rotației în ceea ce privește deținerea posturilor de conducere și stabilirea locului de desfășurare a diferitelor faze ale conferinței.

Secretarul general al partidului nostru a subliniat în repetate rînduri necesitatea soluționării problemelor litigioase pe calea tratativelor, prin metode pașnice, în contextul în care situația complexă în care se află continentul nostru reclamă concentrarea eforturilor în direcția lichidării oricăror surse de încordare, de război. În contextul asigurării unui climat de pace, securitate și colaborare pe continent, România acordă o atenție deosebită problemelor din Balcani pentru transformarea acestei regiuni într-o zonă fără trupe și baze militare străine, fără armament atomic.

Partidul și statul român se pronunță pentru reglementarea situației din Cipru pe cale politică, pentru integritatea și suve-

ranitatea acestei țări, pentru negocieri directe între cele două comunități, pentru găsirea unei structuri statale corespunzătoare năzuințelor și intereselor fundamentale ale tuturor ciprioților, inclusiv forma de stat federal, dar aceasta ca urmare a acordurilor și nu ca o măsură unilaterală.

Înfăptuirea dezarmării generale, în primul rînd a dezarmării nucleare

România acordă o deosebită importanță înfăptuirii dezarmării generale și, în primul rînd, dezarmării nucleare, acționînd continuu în vederea realizării acestui obiectiv. Se impune trecerea de la discuții generale despre dezarmare, la măsuri concrete, soluționarea problemelor majore ale eliminării înarmării nucleare.

Pe această linie țara noastră propune un ansamblu de măsuri concrete care pot duce la oprirea înarmărilor. Aceste măsuri constau în : înghețarea și reducerea treptată a bugetelor de război, interzicerea folosirii armelor termonucleare și a altor arme de distrugere în masă ; obligația solemnă a statelor care dețin arme nucleare de a înceta producerea lor și de a trece la distrugerea celor existente ; crearea de zone denuclearizate ; lichidarea bazelor militare străine ; reducerea efectivelor armate naționale ; retragerea trupelor de pe teritoriile altor state ; reducerea trupelor și a armamentelor cu 10—15 la sută — mai substanțial în țările mari, cu armate puternice ; desființarea blocurilor militare-antagoniste, cultivarea încrederii și colaborării, interzicerea propagandei de război ; problema dezarmării să fie de resortul tuturor popoarelor ; informarea opiniei publice asupra activității ce se desfășoară în direcția dezarmării.

Problema dezarmării, fiind de importanță vitală pentru viitorul omenirii, privește în egală măsură toate statele, fie ele mari, mijlocii sau mici. În concepția României, problema dezarmării nu poate fi soluționată decît prin lupta unită a maselor populare, a tuturor popoarelor planetei noastre.

2. RELAȚIILE ECONOMICE INTERNAȚIONALE ȘI COOPERAREA ÎN PRODUCȚIE CU ALTE STATE

PORNIND de la faptul că în epoca actuală progresul forțelor de producție, al științei și tehnicii constituie motorul ce contribuie nemijlocit la dezvoltarea fiecărei națiuni, la înfăptuirea celor mai nobile aspirații ale acestora spre progres, România s-a pronunțat și se pronunță pentru participarea tuturor statelor, pe baze egale, la circuitul mondial de valori materiale și spirituale.

Dinamismul economiei românești și larga gamă a produselor realizate de industria țării noastre, competitive pe plan internațional cu produsele similare, a consolidat poziția economică a României în lume. Comerțul exterior român a urmat o curbă ascendentă. Astfel, schimburile comerciale ale României în perioada 1950—1973 au crescut de 15 ori, în timp ce comerțul mondial a crescut de 8,3 ori. În perioada 1970—1974, volumul comerțului exterior românesc s-a dublat, exportul pe locuitor crescînd de 2,2 ori.

Relațiile economice și cooperarea cu țările socialiste

În ansamblul legăturilor economice ale României socialiste, locul central îl ocupă relațiile cu celelalte state socialiste, de care țara noastră este legată prin apartenența la aceeași orînduire socială, prin unitatea țărilor și aspirațiilor fundamentale, prin idealurile socialismului și păcii în lume.

În comerțul exterior românesc, acestor țări le revine actualmente o pondere de aproximativ 50 la sută din totalul schimburilor, din care țărilor socialiste membre ale C.A.E.R. 43 la sută (cel mai important partener comercial fiind Uniunea Sovietică, cu o pondere de peste 21 la sută), iar celorlalte țări socialiste circa 7 la sută (R. P. Chineză deținînd aproape 4 la sută). Din 1960 și pînă în prezent volumul schimburilor comerciale ale României cu celelalte țări socialiste s-a triplat. Numai în ultimii ani (1965—1973), comerțul total (exporturi și importuri) al țării noastre cu Albania a crescut de 2,4 ori ; cu R. P. Bulgaria — de 5,3 ori ; cu R. S. Cehoslovacă — de peste 2,1 ori ; cu R. P. Chineză — de 4,5 ori ; cu R.P.D. Cooreană de 3,2 ori ; cu Republica Cuba — de 9,3 ori ; cu R. D. Germană — de 3,0 ori ; cu R. S. F. Iugoslavia — de 4,6 ori ; cu R. P. Mongolă — de 4,0 ori ; cu R.P. Polonă — de peste 3,0 ori ; cu U.R.S.S. — de peste 1,5 ori ; cu R.P. Ungară — de 2,5 ori ; cu R.D. Vietnam — de peste 1,1 ori.

Schimbările economice și cooperarea în producție cu țările în curs de dezvoltare, cu statele care acționează pentru dezvoltarea economico-socială independentă

conducători ai unor mișcări de popoare de a-și hotări singure destinul a fost subliniat ca o condiție fundamentală a făuririi unor noi relații în lume, fiind înscris în numeroase documente bi și multilaterale, tratate de prietenie, declarații solemne comune etc.

Sprizniul activ acordat de România mișcărilor de eliberare națională, noilor state suverane, țărilor angajate pe calea dezvoltării de sine stătătoare se bucură de o largă apreciere pe plan internațional.

România întreține relații comerciale și de cooperare economică cu 90 de țări în curs de dezvoltare. Volumul schimburilor cu țările în curs de dezvoltare în perioada 1970—1973 a crescut de șapte ori. În prezent 16 societăți mixte cu participare românească își desfășoară activitatea în țările în curs de dezvoltare.

Schimbările economice și cooperarea cu țările capitaliste dezvoltate

duire socială. Realitățile obiective ale lumii contemporane, în care există state cu orinduirii sociale diferite — exigențele păcii și securității internaționale, implicațiile considerabile ale revoluției tehnice și științifice impun o amplă activitate de colaborare pe arena mondială, participarea susținută la diviziunea internațională a muncii, la circuitul mondial de valori materiale și spirituale.

Pornind de la aceste considerente, România și-a extins continuu colaborarea economică, politică, tehnico-științifică și culturală cu toate statele lumii, inclusiv cu statele capitaliste dezvoltate. Astfel, numai în ultimul deceniu schimburile comerciale ale României cu țările capitaliste dezvoltate au crescut de peste cinci ori. Ponderea acestora în totalul schimburilor comerciale ale țării noastre se situează, în prezent, la aproape 40 la sută.

În vederea dezvoltării pe mai departe, într-un mod dinamic și echilibrat a schimburilor reciproce, România se exprimă pentru extinderea aplicării în relațiile sale cu toate statele occidentale industrializate a tratatului comercial conform clauzei națiunii celei mai favorizate, pentru eliminarea oricăror obstacole tarifare și netarifare care mai barează calea exporturilor românești către unele din țările respective, pentru lărgirea și diversificarea preferințelor comerciale acordate țării noastre.

Dezvoltarea economică a tuturor statelor. Crearea unei noi ordini economice internaționale

În lumea contemporană, a subliniat cu pregnanță necesitatea instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale. Pornind de la faptul că noua ordine trebuie să includă transformări profunde în relațiile interstatale, în concordanță cu cerințele tuturor popoarelor, România consideră că acest concept trebuie să includă, în mod necesar, următoarele cerințe: înlăturarea relațiilor inechitabile, a politicii imperialiste colonialiste și neocolonialiste; noile relații trebuie să se bazeze pe egalitatea tuturor națiunilor, pe dreptul acestora de a decide suveran asupra propriilor bogății; dreptul fiecărui popor de a se dezvolta independent, fără ingerințe externe; necesitatea apropierei între nivelurile de dezvoltare ale

Cu prilejul vizitelor tovarășului Nicolae Ceaușescu în numeroase țări din Europa, Asia, Africa, America Latină, în cursul convorbirilor avute cu numeroși șefi de state și guverne, cu eliberare, dreptul popoarelor de a-și hotări singure destinul a fost subliniat ca o condiție fundamentală a făuririi unor noi relații în lume, fiind înscris în numeroase documente bi și multilaterale, tratate de prietenie, declarații solemne comune etc.

În spiritul politicii de coexistență pașnică, țara noastră dezvoltă larg relațiile cu toate statele, fără deosebire de orinduire socială.

Aprofundata analiză cuprinsă în documentele Congresului al XI-lea al P.C.R. a tendințelor și modificărilor intervenite

În spiritul politicii de coexistență pașnică, țara noastră dezvoltă larg relațiile cu toate statele, fără deosebire de orinduire socială.

tuturor țărilor, luarea în considerare a situației specifice fiecărui stat: stabilirea de raporturi echilibrate între prețurile materiilor prime și ale produselor industriale; prețurile trebuie să pornească de la necesitatea stimulării activității productive a tuturor popoarelor, favorizând progresul mai rapid al țărilor slab dezvoltate, asigurarea accesului tuturor țărilor la materiile prime și la sursele de energie, la cuceririle științei și tehnicii moderne; elaborarea sub egida O.N.U. și a altor organisme internaționale, a unor programe care să orienteze eforturile statelor spre dezvoltarea civilizației umane; acordarea unei atenții deosebite problemei alimentației, prin acționarea în direcția creșterii rapide a producției agricole și a punerii în valoare a noilor surse alimentare; asigurarea asistenței tehnice și intensificarea ajutorului pentru pregătirea cadrelor necesare înlăturării programelor naționale de dezvoltare, în special în statele slab dezvoltate.

Înfăptuirea noii ordini economice și politice poate fi realizată prin concentrarea eforturilor tuturor forțelor sociale înaintate.

Programul P.C.R. abordând căile instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale exprimă atât realismul politicii externe a României cât și viziunea prospectivă științifică fundamentată asupra evoluției economiei mondiale.

3. SOLIDARITATEA INTERNAȚIONALISTĂ A P.C.R.

Tradițiile glorioase ale mișcării muncitorești din România, ale P.C.R. de solidaritate internațională cu forțele revoluționare din celelalte țări

Din Raportul prezentat de secretarul general al partidului nostru la cel de-al XI-lea Congres al P.C.R. rezultă clar că în perioada care s-a scurs de la cel de al X-lea

Congres, Partidul Comunist Român a desfășurat o largă activitate internațională. Detașament activ al marelui front revoluționar, antimperialist, partidul nostru întreține și dezvoltă continuu legăturile de colaborare și solidaritate internațională cu toate partidele comuniste și muncitorești, cu mișcările de eliberare națională, cu partidele de guvernământ și cu organizațiile politice din țările care au pășit pe calea dezvoltării de sine stătătoare, cu partidele socialiste și social-democrate, cu toate forțele revoluționare și antimperialiste de pretutindeni.

Partidul Comunist Român a militat continuu pentru a îmbina armonios îndeplinirea sarcinilor naționale cu participarea activă la lupta pentru progres social, pentru pace și colaborare între popoare. O expresie elocventă a acestei politici internaționaliste o constituie numeroasele contacte și întâlniri, schimburi de păreri ale partidului nostru cu partidele comuniste, socialiste, cu diferite organizații și mișcări din țările care au pășit pe calea dezvoltării independente.

Ca rezultat al faptului că partidele comuniste au ținut seama, într-o măsură mai mare, de problemele concrete din fiecare țară, pornind de la condițiile specifice în care își desfășoară activitatea, ele au putut obține succese tot mai însemnate, au devenit puternice forțe politice pe plan național, joacă un rol activ în desfășurarea evenimentelor atât din țara respectivă, cât și pe arena internațională.

Principialitatea politicii partidului nostru în relațiile internaționale este științific fundamentată în Program unde se arată că: „în etapa următoare a dezvoltării societății umane — etapă ce se va caracteriza fără îndoială, prin noi și mari transformări revoluționare, sociale și naționale, prin trecerea a noi state pe calea socialismului — întărirea solidarității internaționale, cu toate mișcările revoluționare progresiste, cu partidele comuniste și muncitorești va constitui o orientare permanentă a Partidului Comunist Român. Partidul va acționa neabătut pentru dezvoltarea colaborării internaționale cu toate partidele comuniste și muncitorești, pentru întărirea solidarității în lupta consacrată progresului social, cauzei socialismului și păcii“.

În același timp, P.C.R. va acționa în continuare pentru dezvoltarea relațiilor cu partidele de guvernământ, democratice din țările în curs de dezvoltare, din toate țările lumii. Se va extinde și întări solidaritatea cu mișcările de eliberare națională, în lupta pentru cucerirea deplină a independenței și dezvoltarea economico-socială liberă a fiecărui popor.

Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raport — ca detașament revoluționar al marelui front al progresului, socialismului și păcii — ținând seama de tendințele dezvoltării sociale, de faptul că noi și noi popoare pășesc pe calea dezvoltării socialiste, democratice, — Partidul Comunist Român își va face și în viitor datoria, atât pe plan național, asigurând înlăturarea neabătută a programului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism cât și pe plan internațional, contribuind la lupta tuturor popoarelor pentru o viață liberă, independentă, pentru progres și pace în întreaga lume.

C. CANTEMIR

BIBLIOGRAFIE

*** Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Editura politică 1974, pag. 174—184.

Nicolae Ceaușescu — Raport la cel de al XI-lea Congres al P.C.R. Editura politică 1974 pag. 14—41; 69—27.

Nicolae Ceaușescu — Cuvintare la încheierea lucrărilor celui de al XI-lea Congres al partidului, în „Scinteia“ nr. 10039 din 29 noiembrie 1974.

Nicolae Ceaușescu — Cuvintare la încheierea lucrărilor Consfătuirii cu activul de partid și de stat din domeniul Comerțului Exterior și cooperării economice internaționale; în „Scinteia“ nr. 10104 din 15 febr. 1974 sau broșură.

Nicolae Ceaușescu — Cuvintare la Adunarea populară, cetățenească din 6 Martie 1975 din București, „Scinteia“ nr. 10121 din 7 martie 1975 pag. 3 col. 2—5.

Nicolae Ceaușescu — Cuvintare la Adunarea consacrată aniversării Academiei „Ștefan Gheorghiu“ Scinteia nr. 10141 din 29 martie 1975.

Noțiuni și categorii economice

RETRIBUȚIA MUNCII ÎN SOCIALISM

ÎN CONFORMITATE cu prevederile Programului Partidului Comunist Român de edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate, paralel cu dezvoltarea forțelor de producție sînt perfectionate relațiile economice. Pe linia acestor preocupări, o deosebită atenție se acordă studierii legităților repartiției, iar în cadrul acestora, legii repartiției după muncă. Eforturile consumate în acest domeniu s-au materializat în elaborarea unor principii, forme și metode, pîrghii și instrumente de politică economică legate de mecanismul de acțiune a legii economice obiective, a repartiției după muncă în țara noastră reflectate pe plan juridic de legea nr. 57 din 1974. „Legea retribuției după cantitatea și calitatea muncii” precum și într-o serie de precizări privind formele de manifestare, esența și conținutul legii și a unor categorii economice derivate din acțiunea ei, printre care, a categoriei „retribuția după muncă”.

● Concept

Introducerea conceptului de „retribuție după muncă” a fost propusă la Plenara C.C. al Partidului Comunist Român din 25—26 martie 1974, după ce o perioadă îndelungată, atît în țara noastră cît și în alte țări socialiste, pentru desemnarea formei economice a veniturilor obținute de angajați în procesul repartiției după muncă s-a folosit categoria economică de „salariu”. „...Să renunțăm la noțiunea de salarizare și să introducem o noțiune nouă, care să oglindească noile relații de producție — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — ...noțiunea de salarizare oglindește de fapt vechile relații de producție, bazate pe exploatare, pe existența proprietății private asupra mijloacelor de producție.”¹⁾

Retribuția după muncă reprezintă un concept care reflectă, atît prin conținutul cît și prin forma sa, schimbările revoluționare petrecute în situația oamenilor muncii, în raportul acestora față de mijloacele de producție și de rezultatele activității economico-sociale. Existența ei este strîns legată și determinată de acțiunea legii repartiției după muncă, lege economică specifică socialismului.

Retribuția este o categorie economică a repartiției, a cărei esență exprimă relațiile ce se statornicesc în procesul repartiției după muncă a părții din venitul național destinată consumului individual, între locuitorii societății socialiste, unitățile social-economice și stat.

Din punctul de vedere al conținutului său natural-material, retribuția cuprinde resursele în formă bănească sau natural-materială obținute de angajații unităților economice și instituțiilor de stat și a cooperativelor / de consum, credit, meșteșugărești și agricole de producție / precum și de membrii cooperativelor de producție, în funcție de calitatea, cantitatea și importanța social-economică a muncii.

Total deosebit de retribuție, salariul este o categorie economică specifică re-

partiției capitaliste, forma social-economică în care se înfăptuiește repartiția bunurilor destinate consumului oamenilor muncii în capitalism. Salariul este expresia relațiilor de exploatare, a condițiilor în cadrul cărora lucrătorul, liber din punct de vedere juridic, este constrîns pe cale economică să producă plusvaloare. Din punctul de vedere al esenței sale, salariul reprezintă prețul mărții forță de muncă. Premisa transformării resurselor destinate oamenilor muncii în salariu este separarea factorului obiectiv de factorul subiectiv al producției și concentrarea lor în mîinile unor proprietari diferiți. Ca urmare, unirea mijloacelor de producție, concentrate în mîinile capitaliștilor, cu forța de muncă implică vînzarea-cumpărarea acesteia din urmă în calitate de marfă. Exploatarea capitalistă se bazează tocmai pe transformarea forței de muncă în marfă.

● Dimensiune

Retribuția după muncă și salariul se deosebesc nu numai din punctul de vedere al esenței și naturii lor social-economice, ci și în privința factorilor care determină nivelul și dinamica lor.

Nivelul salariului este determinat de valoarea forței de muncă și de condițiile de vînzare ale acesteia. Deoarece condițiile de vînzare ale forței de muncă sînt, de obicei, favorabile capitaliștilor, prețul forței de muncă se situează sub valoarea acesteia. Salariul, deși așa pare, nu este un venit proporționat în funcție de muncă, nu permite participarea la rezultatele muncii, ci prețul forței de muncă.

Retribuția după muncă, așa cum ne arată și denumirea acestei categorii, este un venit obținut pe bază de muncă, dimensionat în funcție de cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii depuse.

În atare condiții, legătura dintre munca depusă și retribuția obținută va fi directă și nemijlocită. Fiecare progres realizat în domeniul producției, al dezvoltării forțelor de producție va crea posibilități sporite pentru ridicarea veniturilor obținute pe bază de muncă, pentru ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii.

Această schimbare radicală are la bază modificarea condițiilor economico-sociale ale omului muncii, faptul că satisfacerea nevoilor sale, din moment subordonat producției în capitalism se transformă în scop al producției socialiste. „Politica generală a partidului — se subliniază în Programul Partidului Comunist Român adoptat la cel de-al XI-lea Congres —, edificarea societății socialiste multilaterale dezvoltate au drept țel ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor, sporirea gradului de civilizație a vieții întregii societăți. Acestui țel îi sînt subordonate toate eforturile pentru dezvoltarea în ritm intens a economiei naționale, pentru creșterea veniturii naționale.”²⁾

Legătura directă și nemijlocită între retribuție și nivelul de dezvoltare a forțelor de producție, respectiv sporirea venitului național, caracteristică esențială a întregii noastre evoluții în condițiile socialismului este deosebit de elocventă în promovarea actualului cincinal. Astfel, în timp ce în perioada 1971—1975 venitul național sporește cu 81%, retribuția reală crește cu 24%. Ca urmare a aplicării măsurilor primei etape de majorare generală a retribuțiilor în anii 1971—1973, retribuția

minimă pe economie s-a ridicat în 1972 la 1 000 lei, față de 300 cît era la începutul cincinalului. Pe baza înfăptuirii, începînd de la 1 august 1974, a măsurilor celei de-a doua etape de majorare generală a retribuției tuturor categoriilor de oameni ai muncii, retribuția minimă lunară se ridică la 1 346 lei pentru muncitorii calificați și 1 140 lei pentru muncitorii necalificați. În perioada 1976—1990, în condițiile sporirii venitului național de 3,5-3,8 ori, retribuția reală va spori de 1,7—1,9 ori.

● Cointeresare

Retribuția după muncă, prin esența și conținutul său specific socialist, reprezintă o pîrghie economică deosebit de importantă a cointeresării materiale personale.

Condiționînd obținerea veniturilor de muncă, dimensionînd partea principală a veniturilor oamenilor muncii în funcție de cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii, retribuția după muncă constituie o pîrghie importantă a atragerii oamenilor muncii în activitatea social-economică organizată, de stimulare a lor în obținerea unor rezultate cantitative și calitative superioare. Creînd o legătură nemijlocită între munca, rezultatele muncii și veniturile obținute, retribuția după muncă îmbină în mod optim și satisface în același timp interesele personale, cele de grup și sociale. Munca superioară din punct de vedere cantitativ și calitativ accelerează dezvoltarea forțelor de producție și creează condiții pentru sporirea nivelului retribuției, accelerării dinamicii acesteia.

Îmbinarea intereselor prezente la diferite nivele ale societății socialiste prin „retribuția după muncă” poate fi redată schematic, astfel :

În condițiile relațiilor de producție socialiste este înlăturată unilateralitatea circuitelor. Legăturile care pornesc de la interesul personal, prin cel de grup, la cel social, sînt însoțite de legături cu direcție opusă, prin care, de la cel social sau de grup ajungem la cel personal. Trăsătura esențială a legăturilor dintre aceste interese este tocmai interacțiunea lor multilaterală.

Introducerea noțiunii de retribuție a muncii, înlăturarea conceptului de salariu și salarizare inadecvate pentru condițiile socialismului are, așa cum se subliniază în documentele Plenarei C.C. al Partidului Comunist Român din 25—26 martie 1974, „o mare importanță principală și practică”. Pe lîngă faptul că noțiunea de retribuție creează condițiile reflectării veridice a unor procese și fenomene într-un domeniu atît de important ca repartiția după muncă, ea trebuie să ajute la eliminarea unor mentalități învechite privind poziția față de proprietatea obștească, față de mijloacele de producție, mentalități derivate din vechile relații de producție, din vechiul sistem de relații dintre patroni și oamenii muncii, dintre capitaliști și muncitori și trebuie să contribuie la dezvoltarea atitudinii noi față de proprietatea obștească, față de muncă.

lect. Ana-Maria LUPAN

Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca

1. Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la încheierea lucrărilor Plenarei Comitetului Central al P.C.R. din 25-26 martie 1974, în volumul 9, Editura Politică, București, 1974, pag. 128.

2. Programul Partidului Comunist Român de faurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Editura Politică, București, 1975, pag. 88.

A PARIȚIA unor fenomene economice nemai-intilnite în trecut sau neprevăzute, care nu mai pot fi explicate prin teoria economică tradițională și nici soluționate prin aplicarea vechilor clișee de gândire, determină, cum este și firesc, o anumită derută în încercările de generalizare teoretică. Sint semne evidente că într-un asemenea **impas** se găsește astăzi teoria occidentală a creșterii economice, care nu își mai poate îndeplini nici funcția utilitaristă de a susține un ritm adecvat al dinamicii economiei capitaliste, nici funcția apologetică de a apăra „virtuțile” modului de producție capitalist, în condițiile intensificării fenomenelor de criză care se manifestă, în prezent, pe multiple planuri, în economia capitalistă.

Marea criză economică din anii 1929-1933 a generat în Occident teoria macroeconomică a keynesismului, care — în opoziție cu liberalismul economiei politice burgheze clasice și vulgare — pleda pentru intensificarea intervenției statului în economie în scopul „relansării” activității economice, al diminuării șomajului. În ce măsură au contribuit efectiv ideile lui Keynes la remedierea situației economiei capitaliste după anul 1933 rămâne o problemă deschisă; adversarii lui Keynes din școlile burgheze de gândire economică afirmă că pregătirile de război au realizat ceea ce se atri-

Reacție anti-macroeconomică în gândirea occidentală

buie „revoluției keynesiste” din gândirea economică occidentală.

Cert este că, după cel de-al doilea război mondial, ideea „astăzi toți sintem keynesiști” reflectă o situație dominantă în teoria și practica economică anglo-saxonă, cu puternică rezonanță și în celelalte țări occidentale. Timp de trei decenii a înflorit o teorie a creșterii economice bazată pe o optică macroeconomică care simplifică întreaga dinamică economică la relația reciprocă între un număr redus de mărimi agregate la

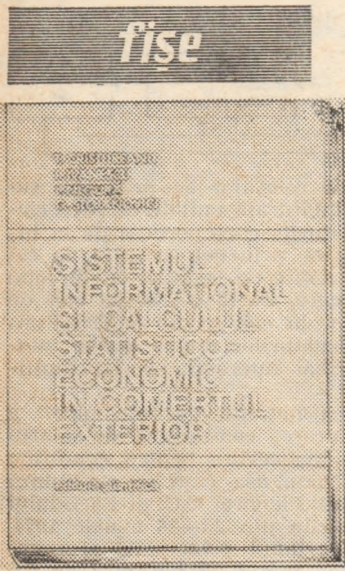
nivelul economiei naționale: produs național brut, acumulare, consum, ocuparea forței de muncă, productivitatea socială a muncii, investiții. Manipularea acestor indicatori macroeconomici — ignorându-se acțiunea obiectivă a legilor economice — era considerată singura modalitate valabilă pentru a înțelege trecutul, prezentul și viitorul economic. Formularea de generalități se făcea în detrimentul unei analize aprofundate a componentelor, ignorându-se specificul proceselor complexe ale dinamicii economice și rolul relațiilor de producție, a concordanței lor cu nivelul de dezvoltare a forțelor de producție, ca și rolul diferitelor verigi în funcționarea mecanismului de ansamblu al economiei naționale.

Comportarea omului în societate, relațiile dintre oameni în producție, nu și-au găsit locul în aria de probleme abordate. Neglijarea studiului evoluției și nivelurilor prețurilor pe produse, îndeosebi pentru materii prime, nu a permis să se prevadă tendința evoluției prețurilor și consecințele asupra echilibrului economic. S-a uitat că echilibrul macro-economic se realizează în final prin menținerea unor echilibre intersectoriale, astfel că dezagregarea balanței economiei naționale pe ramuri a fost considerată lipsită de interes. Creșterea interdependențelor pe plan mondial a determinat ca și relațiile economice

între țări să nu poată fi înțelese numai printr-o tratare globală.

Atit timp cit ritmul creșterii economice era satisfăcător, iar șomajul și inflația se mențineau în limite acceptabile, se gloriifica teoria macroeconomică, pe seama căreia se punea reușita politicii economice consacrată evitării crizelor economice. A fost „descoperită” simultan de mai mulți economiști (Joan Robinson, Maurice Allais, Edmund S. Phelps) — „regula de aur a acumulării”, menită să lanseze economia capitalistă pe o traiectorie optimă a creșterii economice, caracterizată ca „epoca de aur” — starea ideală a unei economii naționale în care indicatorii macroeconomici cresc în ritm uniform, fără cicluri, fără stagnări, fără recesiuni, generând „fericirea” întregii societăți.

Este adevărat că unii economiști, nu însă cei care influențau politica economică a statelor, au criticat absolutizarea macroeconomiei. Regula de aur — spunea Wassily Leontief — reflectă proprietățile sistemului de ecuații diferențiale liniare pe care autorii săi l-au ales pentru a introduce puțină evidență empirică pe care și-au bazat deducțiile. Deși formal corecte, ele contribuie foarte puțin la explicarea creșterii economice reale”¹. Într-un studiu publicat de experții C.E.E./O.N.U. Europa în urmă cu cinci ani despre tendințele și perspectivele structurale ale economiei europene se relevă „preferința exagerată pentru indicatorii macroeconomici de

● Apărută în Editura științifică, lucrarea Sistemul informațional și calculul statistico-economic în comerțul exterior, de Titus Cristureanu, Ion Negură, Ion Ivănescu, Gheorghe Stoianovici (268 p.) prezintă pornind de la directivele stabilite de partid pe linia ridicării pe o treaptă calitativ superioară a întregii activități de comerț exterior și cooperare economică internațională, noile concepții privind sistemul de conducere economică și metodele clasice,

ca și cele mai recente, de analiză și prognoză a diverselor procese din cadrul relațiilor economice cu celelalte țări. Aplicarea ciberneticii, informaticii, ca și a altor teorii, principii și tehnici din aparatul metodologic al științei conducerii, în domeniul relațiilor economice cu străinătatea — spun autorii —, înlătură improvizajia și rutina la elaborarea planurilor curente și de perspectivă ale exporturilor și importurilor, așează studiul pieței și al conjuncturii internaționale pe temelii unor cercetări riguroase. Cartea cuprinde trei părți: I. Comerțul exterior în strategia dezvoltării; II. Conducerea și suportul ei informațional în sistemul relațiilor economice externe; III. Metode și modele de calcul economic. În anexă se prezintă o schemă de analiză operativă economico-statistică a unei piețe externe existente sau și potențiale pentru exportul R.S. România. Un indice de termeni și noțiuni, prezentat în final, conferă în plus lucrării caracterul unui instrument de lucru operativ.

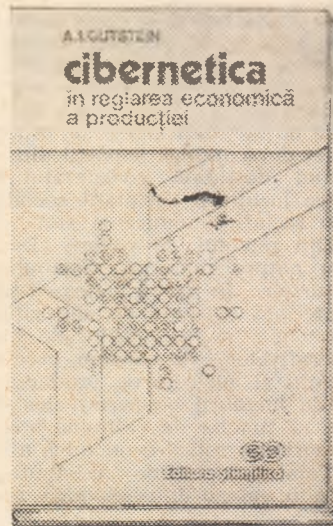
O lucrare sintetică asupra mecanismului economic sovietic

● Sub titlul Réforme économique en U.R.S.S. (Edition du Progrès, 1974, 325 p.) citiva re-

putați economiști sovietici, anume Anatoli Elimov, Alexei Rumiianțev, Nikolai Fedorenko, Tigran Haceuturov, Abel Aganbeghian, Pavel Bunici, Lev Gatovskii, Nikolai Droghicinski și Vasili Fedinin, încearcă să lămuirească pentru străinătate principalele mutații operate în U.R.S.S. în funcționarea mecanismului economic, începând din 1966. Pentru a se asigura „supleștea planificării centralizate” se spune în lucrare, s-au impus: 1) determinarea poziției optime și a celor mai bune metode de calcul privind indicatorii generali ai planului; 2) precizarea locului stimulenților, a parametrilor calitativi și a dimensiunilor cantitative ale acestora; 3) adaptarea metodelor de conducere a economiei la variațiile stocastice ale fenomenelor economice ivite în condițiile largirii autonomiei întreprinderilor; 4) asumarea de către stat a unor sarcini legate de interesele producătorilor și ale populației în general; 5) inventarierea trebuințelor sociale și asigurarea satisfacerii ameliorate a acestora.

Accentul s-a pus pe sporirea rolului metodelor economice, fără să fie omise metodele administrative, precum și cele educative. S-a acordat o atenție sporită formării unor prețuri mai suplă și mai operaționale, cal-

culării exacte a beneficiilor, la losirii creditelor, „remunerării resurselor”, autonomiei financiare a întreprinderilor; de asemenea, planificării de perspectivă, teritoriale, aplicării pe scară mai largă a metodelor economico-matematice.

● Conținutul fundamental al ciberneticii — scrie A. I. Gutstein în cartea sa Cibernetica în reglarea economică a producției, tradusă din limba rusă și apărută în Editura științifică

creștere utilizată în mod curent care nu reflectă decât în mod imperfect realitatea" 2).

Previțiunile elaborate pe baza unor modele macroeconomice sofisticate, calculate cu tehnica electronică din ultima generație de computere, s-au dovedit a nu fi decât extrapolări cuminți ale tendințelor din trecut, proiectând în viitor evoluții mai mult sau mai puțin constante ale economiei. Ceea ce s-a întâmplat în perioada interbelică cu faimosul barometru Harvard care indica „timp frumos” în momentul izbucnirii crizei economice din anii 1929-1933, se repetă astăzi cu previziunile recente bazate pe modele macroeconomice de creștere.

A fost suficient ca incinerarea prețului petrolului pe piața mondială să facă acută criza latentă de energie din economia capitalistă, pentru ca toate contradicțiile care mocneau ascuns sub fragilul echilibru economic să apară la suprafață și să pună în derută întreaga gândire economică occidentală. Este foarte semnificativ în acest sens că Alan Greenspan, președintele actual al Consiliului consilierilor economici al lui Gerald Ford, nu este un profesor universitar, cu contribuții în domeniul teoriei economice, ci a venit de la conducerea firmei de consulting „Townsend-Greenspan & Co”, fiind un partizan al pragmatismului. Copilul răsfățat al gândirii macroeconomice occidentale devine prognoza economică. Atit timp cit dinamica economică

nu a fost perturbată, nu era dificil să se elaboreze prognoze optimiste, a căror confirmare ridica prestigiul celor ce le elaboreau. Infirmarea actuală a previziunilor optimiste ale dezvoltării economice capitaliste a pus într-o lumină nefavorabilă această activitate; între altele dificultatea de a prevedea „faptele minore” a contribuit la inconsistența prognozei macroeconomice. Paul A. Samuelson observa că: „Un eveniment microeconomic poate să prezinte tot atita importanță ca și un depresiv macroeconomic... Modelele noastre macroeconomice de tip Fisher-Keynes nu ne spun cum să tratăm o asemenea restricție microeconomică asupra ofertei și productivității” 3).

Utilizarea modelării macroeconomice pe baza unei concepții teoretice lipsite de consistență științifică nu echivalează cu respingerea, ca atare, a potențelor aplicării modelelor matematice la nivel macroeconomic. În cadrul economiei politice marxiste fenomenele și procesele economice fundamentale sînt abordate la nivel macroeconomic și sînt corect soluționate, pe baza unor modele care simulează fidel realitatea economică. Complexul economic național este unic și indivizibil, secționarea sa în vederea cercetării nu poate evita un anumit grad de convenționalism; pentru a realiza obiectivul studiului, el poate (și trebuie) să fie abordat atit la nivel macroeconomic cit și la nivel microeconomic. Fiecare mod de abordare reflectă reali-

tatea economică unică printr-o prismă cu un orizont definit de specificul obiectivului de investigație; abordarea macroeconomică dă o imagine globală de ansamblu, dar estompată, în care se pierd detaliile și se nivelează legitățile fundamentale și corelațiile majore; abordarea microeconomică dă o imagine detaliată, cit este posibil de completă, despre o secțiune a complexului economic, dar parțială. Marea problemă constă în imbinarea abordării macroeconomice cu cea microeconomică spre a obține o reprezentare cit mai corectă a tuturor interdependențelor din economie, în devenirea lor continuă, ceea ce nu este posibil decit în cadrul planului economic unic de dezvoltare a economiei naționale.

Ruptura dintre teoria macroeconomică și cea microeconomică din gândirea occidentală nu este o simplă deficiență metodologică. ci reflectă o fisură existentă în realitate între conducerea la nivel macroeconomic și cea la nivel microeconomic. Creșterea rolului economic al statului în țările capitaliste, care și-a găsit expresia în încercările de planificare a economiei naționale, întîmpină dificultăți tocmai din cauza imposibilității de a transpune în practică o politică economică elaborată la nivel central, care nu găsește și nici nu poate găsi căi adecvate de realizare la nivelul întreprinderilor.

Șocul suferit de teoria macroeconomică occidentală a cau-

zat o erupție de indoieli și incertitudini asupra fundamentului științific al „economics”-ului, echivalentul anglo-saxon al economiei politice.

„Ce este în neregulă cu știința economică?” 4) se întrebă în însuși titlul cărții sale profesorul american Benjamin Ward. Problema fundamentală a lucrării sale este dacă „economics”-ul este sau nu în criză.

Reacția anti-macroeconomică din Occident reflectă impasul gândirii economice burazeze contemporane, în căutare de noi soluții la vechile tare ale capitalismului. A limita întrebarea la problema controversa macroeconomie-microeconomie nu este decit un artificiu menit să ocolească problema fundamentală a gândirii economice burgeze contemporane: neputința de a explica și soluționa criza prin care trece în prezent economia capitalistă.

M. HOROVITZ

1) Wassily Leontief „Nouvelles perspectives de l'économie politique” in „Problèmes économiques”, nr. 1108, martie 1968.

2) Nations Unies, Etude sur la situation économique de l'Europe en 1969, Première partie, New York, 1970, p. 62.

3) Paul A. Samuelson „Lessons from the Current Economic Expansion”, The American Economic Review, mai 1974, p. 77.

4) Benjamin Ward, What's wrong with economics?, Mac-Millan, Londra, 1972.

(216 p.) - nu este aparatul matematic formal, care descrie sistemele și procesele, și nici ansamblul metodelor matematice particulare, ci aparatul conceptual, ideile, abordările și tezele care caracterizează gândirea cibernetică. Autorul nu examinează metodele de optimizare și modelare care constituie obiectul cercetărilor în domeniul economiei matematice. El încearcă să precizeze zonele de interferență ale ciberneticii cu economia matematică în rezolvarea problemelor complexe de conducere economică a producției. În afara capitolului referitoare la: problema conducerii și reglării economice a producției; informația și studiul organizării producției; adaptarea în comportamentul economic; organizarea sistemelor de conducere și mecanismele de reglare; reglarea - proces de adaptare a producției, cartea cuprinde o anexă și indici de materie.

Strategia dezvoltării sociale și economice în Polonia

● Revista LA POLOGNE CONTEMPORAINE, nr. 2, februarie a.c., reproduce considerațiile economistului polonez Kazimierz Secomski asupra perspectivelor dezvoltării economice a Poloniei în 1975. În acest con-

text, autorul ia în considerare consecințele „crizei combustibililor și energiei”, precum și ale „recesiunii din Occident”. Noile obiective de plan, adoptate pentru anul în curs, vor contura o politică socială și economică „cu caracter ofensiv”, arată K.S. Planul pe anul 1975 va trebui să asigure: 1) menținerea și consolidarea ritmului rapid al dezvoltării; 2) continuarea modernizării de ordin structural prin perfecționarea proceselor de creștere și ridicarea calității acestora; 3) depășirea dificultăților externe, legate de agravarea crizei pe piața mondială, ceea ce va reclama înzecirea eforturilor organizatorice, îndeosebi în domeniul comerțului exterior, care este unul din factorii decisivi ai modernizării rapide a economiei naționale, jucînd un rol de seamă în îmbunătățirea calității și structurii producției. În strategia dezvoltării sociale și economice, accentul va cădea pe noile conținuturi economice și sociale ale consumului. Nu va mai fi vorba numai de ameliorarea nivelului de viață individual și al consumului general, ci și de satisfacerea trebuințelor la cel mai înalt grad calitativ. Pentru aceasta se are în vedere lichidarea deficitelor cantitative pe piață, ameliorarea sortimentelor și calității marfurilor.

O nouă carte a lui Alvin Toffler

● Alvin Toffler, autorul cărții „Future Shock”, apărută acum cinci ani și tradusă în 20

de limbi, printre care și limba română („Șocul viitorului”, Editura politică, 1973), a publicat o nouă carte purtînd titlul The Eco-Spasm Report (Studiu despre ecospasm).

Spre deosebire de „Șocul viitorului”, care se referea la dezorientarea produsă de schimbările rapide pe care le trăiește în genere omenirea în prezent, lucrarea recent apărută are în vedere criza sistemului economic occidental. A numi ceea ce se

petrece acum numai „depresiune”, sau „inflație”, sau chiar o combinație a ambelor, ar fi, după Toffler, mult prea simplu. Vechile cuvinte nu ar mai fi adecvate, nici vechile remedii - în particular vechiul „economics”. „Eco-spasmul” ar fi totuși mai mult decit o problemă economică. Autorul nu are, după cum o mărturisește, răspunsuri, ci numai „strategii”. Una din acestea ar fi să se dobindească un control global asupra anumitor forțe economice pe care A. T. le consideră acum în afara controlului oricărei națiuni - cum sînt, de exemplu, corporațiile multinaționale. O altă strategie ar fi a „democrației anticipative” - în sensul creării unor organe de planificare regională în probleme de educație, transport, ecologie ș.a. O a treia strategie s-ar referi la stimularea dezvoltării unor noi servicii ca mijloc de asigurare a ocupării forței de muncă. Lumea se îndreaptă - spune A. T. - spre mai multă eterogenitate, varietate, explicate prin faptul că progresul tehnologic determină o tot mai mare diviziune a muncii. Rămîne de văzut dacă remediile lui Toffler vor găsi audiență...

**ECONOMIE
MONDIALA**

Argumente pentru o nouă ordine economică internațională

**CRIZA DE RESURSE NATURALE:
CAUZE APARENTE, CAUZE
REALE, CĂI DE DEPĂȘIRE (I)**

ECONOMIA mondială contemporană cunoaște multiple forme de dezechilibre, decalaje economice, tehnologice și industriale, instabilitatea fluxurilor economice internaționale, crize economice, financiar-monetare etc, ceea ce constituie expresia grăitoare a crizei structurilor de bază ale economiei mondiale, adică a actualei ordini economice internaționale. Criza de materii prime și resurse energetice se înscrie în acest context și afectează — într-o măsură mai mare sau mai mică — toate statele în virtutea interdependențelor economice internaționale. Ea este o realitate care a căpătat o dimensiune preocupantă pentru unele state și s-a impus în atenția cercurilor politice, științifice, economice ca o problemă nodală a economiei mondiale.

În ceea ce privește resursele energetice, observăm de asemenea o creștere a utilizării combustibililor fosili, paralel cu creșterea economică și în vederea menținerii ei. Analiza de mai sus, valabilă și pentru resursele energetice, arată că economia, atât producția materială cât și serviciile, cunoaște o continuă „foame de resurse”, dar consumul acestora nu este proporțional cu dinamica producției și a populației. Există perspectiva ca — odată cu creșterea nivelului de dezvoltare — consumul pe locuitor, ca și pe unitatea valorică a producției să se stabilizeze, iar la unele resurse chiar să se reducă în mod relativ.

Resursele naturale și creșterea economică

APROAPE toate procedeele moderne de producție presupun utilizarea conjugată a diferite resurse naturale încorporate, atât în uneltele de producție, cât și în obiectele muncii. Resursele naturale constituie astfel un factor indispensabil al creșterii economice, indiferent dacă este vorba de agricultură, industrie, construcții sau servicii. Interdependența dintre creșterea economică și resursele naturale, dintre societate și natură, capătă în condițiile contemporane un caracter deosebit de complex și multilateral.

În literatura privind raporturile dintre societate și natură s-au manifestat și se manifestă două concepții în egală măsură neacceptabile: a) societatea poate și trebuie să ia de la natură totul pentru a asigura creșterea economică și să restituie naturii doar deșeurile; b) societatea a ajuns în stadiul în care nu mai dispune de resurse naturale și deci stagnarea economică devine inevitabilă. Am putea spune că aceste viziuni teoretice s-au reflectat și în politicile economice ale unor state. De fapt ambele concepții vin în contradicție cu evoluția economică reală.

Este inexact a afirma că consumul de resurse naturale este proporțional cu creșterea economică. Astfel, dacă analizăm raportul dintre producția de materii prime minerale și evoluția industriei prelucrătoare constatăm că industria prelucrătoare, în urma sporirii eficienței sale, devansează industria extractivă.

După cum rezultă din date referitoare la extracția și prelucrarea minereurilor metalifere (vezi tabelul), odată cu creșterea industrială, nevoia relativă de resurse scade ca urmare a valorificării superioare și complexe a acestora. Aceeași corelație între ritmurile de creștere se observă și în ceea ce privește raportul dintre consumul de resurse naturale și întreaga producție națională. Astfel, analize efectuate pe țări arată că, odată cu creșterea nivelului de dezvoltare (a venitului național pe lo-

cuitor), volumul consumului de metale pe locuitor crește pînă la un punct după care rămîne relativ constant, calculat fie pe locuitor, fie pe unitatea de produs național brut (P.N.B.). De exemplu, în perioada 1950—1970 P.N.B. pe locuitor în S.U.A. aproape s-a dublat, dar consumul de oțel pe locuitor a rămas relativ constant, de ordinul a 600 kg pe locuitor. O concluzie asemănătoare se poate trage referitor la alte resurse. „Contrar opiniei curente — se arată într-un document al O.N.U., consacrat analizei resurselor și populației în lume — consumul de metale pe locuitor în țările dezvoltate nu crește după o curbă exponențială, odată cu creșterea producției naționale”¹⁾.

Cercetarea tendințelor pe termen lung arată astfel că, în ciuda faptului că în mod absolut resursele naturale sînt limitate, nu se poate vorbi — din acest punct de vedere — de o limită a creșterii economice. Desigur că semnalele de alarmă trase de teoreticienii „limitelor creșterii” constituie un îndemn la reflecție și acțiune pentru a pune capăt actualei risipe de resurse naturale din unele țări capitaliste dezvoltate. A limita însă creșterea economică, a industriei, în special în țările în curs de dezvoltare, înseamnă a permanentiza decalajele economice existente și a menține cauzele diferitelor crize cu care se confruntă economia mondială în prezent.

Extrapolarea actualului ritm de creștere a consumului de resurse naturale (circa 5% în medie pe an) nu se justifică decît pentru o perioadă limitată de timp, și mai ales pentru țările în curs de industrializare; pe termen lung însă este de așteptat în țările dezvoltate o aplatizare a curbei consumului de resurse naturale pe locuitor, așa cum se constată de două decenii în S.U.A., de pildă. Această evoluție va fi accentuată și de recente creșteri de prețuri la resursele naturale, ca și de modificările în tehnicile de utilizare a resurselor. Este de așteptat să se ajungă în cele din urmă la revoluționarea modului de gîndire al consumatorilor de resurse naturale, atât la nivel de individ și unitate economică, cît și la nivel macro- și mondoeconomic.

Caracterul dinamic al rezervelor —

„pragul” tehnologic, economic și ecologic

ÎN CEEA CE PRIVEȘTE cea de-a doua concepție menționată mai sus, conform căreia ne aflăm într-o fază a epizării iminente a resurselor naturale mineraliere, viciul ei de bază constă în caracterul său static, în aceea că face abstracție de faptul că, paralel cu consumul de resurse și cu progresul în tehnologiile de producție, rezervele cunoscute cresc. Acei autori care caută să explice acuala criză de materii prime și resurse energetice prin caracterul limitat al resurselor naturale comit nu numai o eroare științifică, dar aduc prejudicii eforturilor de căutare a soluțiilor reale de ieșire din starea actuală de criză.

Este evident că resursele naturale de care dispune omenirea au o limită absolută, dată de înseși limitele Terrei. Dar această limită este atât de ridicată încît resursele din scoarța terestră, cercetate prin metode geochimice, ar fi suficiente — la actualul ritm de consum — pentru mii și mii de ani.

Desigur, limita absolută a resurselor din scoarța terestră este doar capacitate potențială pentru omenire. Transformarea capacității potențiale în capacitate efectivă este un proces complex, contradictoriu și de durată, care presupune depășirea succesivă a unor „praguri” care stau în calea exploatării efective a resurselor. Astfel, un factor care condiționează volumul efectiv al rezervelor și determină posibilitățile practice de exploatare a resurselor naturale îl constituie nivelul tehnologiei și dezvoltarea mijloacelor tehnice de extragere și prelucrare a substanțelor utile din rocile scoarței terestre. Resursele naturale determinate pe baze geochimice pot să se transforme în rezerve numai în măsura în care se depășește „pragul” tehnologic. Întrucît orice perfecționare tehnologică presupune investiții suplimentare, apare necesitatea de a include și un alt criteriu în evaluarea resurselor naturale și anume criteriul eficienței economice. În principiu, o

creștere a prețurilor materiilor prime poate să facă eficientă exploatarea unor resurse cu conținut sărac, greu accesibile, apropiind astfel „pragul” economic al exploatarea de „pragul” tehnologic.

Un alt criteriu ce se impune cu tot mai multă forță în aprecierea volumului și posibilităților de exploatare a resurselor naturale este factorul ecologic. Resursele naturale pe care le conține scoarța terestră se află în concentrații variate în ceea ce privește impuritățile nocive, iar diferite tehnici de exploatare pot avea repercusiuni inegale asupra mediului înconjurător. Dimensiunea ecologică în domeniul exploatarea resurselor naturale devine un „prag” a cărui mobilitate depinde, pe de o parte, de dezvoltarea tehnicilor de exploatare a resurselor și de protejare a mediului ambiant, iar pe de altă parte, de politicile statelor în domeniul conducerii ecosistemelor industrializate.

Din cele de mai sus rezultă că rezervele de materii prime naturale sînt o mărime dinamică, că ele evoluează pe măsura dezvoltării tehnicilor de cercetare, prospectare și exploatare, precum și în raport cu eficiența economică și ecologică a exploatarea în momentul evaluării lor. Desigur că dimensiunea dinamică a rezervelor nu anulează caracterul limitat din punct de vedere absolut al resurselor naturale. Dar a explica actuala criză de materii prime și resurse energetice prin limitele absolute ale resurselor naturale — a căror atingere nu este iminentă — înseamnă a deplasa analiza crizei de materii prime în sfera condițiilor naturale, ceea ce ar duce la ignorarea faptului că soluțiile trebuie căutate în sfera economicului și politicului, a politicilor economice față de resursele naturale, a actualei ordini economice și politice internaționale.

Repartizarea inegală pe glob a resurselor naturale nu poate și nu trebuie să fie un temel al unei ordini economice bazate pe inechitate și decalaje, ci constituie un motiv în plus ca națiunile, statele să coopereze între ele. Dar pentru aceasta este necesar mai întîi ca resursele naturale să intre în suveranitatea permanentă a statelor în solul cărora se află și, în al doilea rînd, să fie puse în valoare — pe calea prelucrării și a industrializării lor — atît în cadrul economiilor naționale ale statelor care dispun de asemenea resurse, cît și în statele deficitare în resurse,

Formele de manifestare și cauzele reale

MULȚI AUTORI care analizează criza de materii prime și resurse energetice se opresc la formele ei de manifestare. O ase-

¹⁾ Population, ressources et environnement, Doc. O.N.U., E Conf. 60/5/1974, p. 23.

²⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Editura politică, 1975, p. 179.

³⁾ Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la încheierea lucrărilor Conferinței activului de partid și de stat din domeniul finanțelor, prețurilor și retribuiri muncii, Editura politică, 1974, p. 33.

asigurîndu-se astfel accesul tuturor statelor la sursele de materii prime pe baze echitabile și în forme de cooperare reciproc avantajoase.

menea abordare în mod inevitabil îi împinge la soluții inadecvate. Astfel, o formă de manifestare a crizei constă în penuria unor resurse pentru diferite țări. De remarcat că această penurie nu este generală. Unele țări au deficite de hidrocarburi, dar dispun din abundență de cărbuni. Sînt economii naționale care dispun de anumite materii prime minerale dar au deficite în altele. În fine — și aceasta este situația multor țări în curs de dezvoltare — sînt state care suferă concomitent de penuria de materii prime minerale, resurse energetice și resurse alimentare.

Deficitul unor resurse pentru o țară sau alta nu este un fenomen nou. Elementul nou constă în aceea că, în prezent, deficitele nu mai pot fi acoperite în mod satisfăcător deoarece **mecanismele economice** internaționale s-au deteriorat într-o măsură sau alta, concomitent cu adîncirea decalajelor și interdependențelor în lume.

O altă formă de manifestare a crizei de materii prime și resurse energetice constă în creșterea — în ultimii ani — a **prețurilor** unor produse de bază. Asemenea creșteri s-au înregistrat nu numai la petrol, ci și la alte produse de bază minerale și agricole. Criza însă nu constă în creșterea prețurilor ca atare. Prețurile la

reale ale crizei de materii prime și resurse energetice. Disputele în această privință îmbrățișează o tematică foarte variată existînd tendința de a prezenta cauze secundare drept cauze primare și invers, de a nega unele cauze reale sau de a prezenta unele aspecte de profunzime drept conjuncturale etc.

În realitate, observăm o sumă de cauze, unele dintre ele cu acțiune îndelungată, care, acumulîndu-se, s-au declanșat în etapa actuală.

Cauza fundamentală a crizei de materii prime și resurse energetice rezidă în actuala ordine economică internațională bazată pe o diviziune inechitabilă a muncii, pe decalaje economice, pe subdezvoltarea majorității statelor lumii. În condițiile interdependenței crescînde din economia mondială decalajele și subdezvoltarea s-au repercutat pînă la urmă asupra întregii economii mondiale, inclusiv asupra țărilor dezvoltate. „...Starea de subdezvoltare a unor state — se arată în Programul P.C.R. — este rezultatul nemijlocit al politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste de dominație și asuprire a popoarelor, de jefuire a bogățiilor lor naționale, consecința relațiilor economice inechitabile”¹⁾. Jefuirea fostelor colonii nu putea să nu se reflecte pînă la urmă asupra situației generale a resurselor naturale în lume și asupra raporturilor economice internaționale.

O altă cauză a declanșării crizei de materii prime și resurse energetice a constituit-o **foarfecelile prețurilor**. Prețurile la materii prime fie că au scăzut, fie că au crescut mult mai încet decît cele ale produselor industriale, ceea ce a însemnat scurgerea în exterior — fără echivalent — a unei părți a venitului național de la țările exportatoare de produse primare spre țările exportatoare de produse industriale.

În condițiile adîncirii decalajului dintre țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate în ultimii ani, creșterea prețului petrolului și al materiilor prime a pus în evidență — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — „necesitatea unor măsuri hotărîte pentru lichidarea anomaliilor economice pe plan internațional și, în primul rînd, a anomaliilor legate de subdezvoltare”²⁾.

Chiar în ultimii ani ai deceniului trecut, cînd s-a conturat o anumită redresare a prețurilor la produsele de bază, foarfecelile prețurilor de favoroarea țărilor exportatoare de produse primare. Asemenea evoluții ale prețurilor, inechitabile pentru țările în curs de dezvoltare, nu puteau să nu ducă pînă la urmă la criza materiilor prime minerale.

prof. dr. Constantin MOISUC

Partea a doua a materialului examinează în continuare problema prețurilor materiilor prime și schițează unele direcții de depășire a crizei de resurse naturale.

Corelația dintre ritmurile creșterii anuale de creștere a extracției de minerale metalifere și industria prelucrătoare de metal în lume în perioada 1963-1973

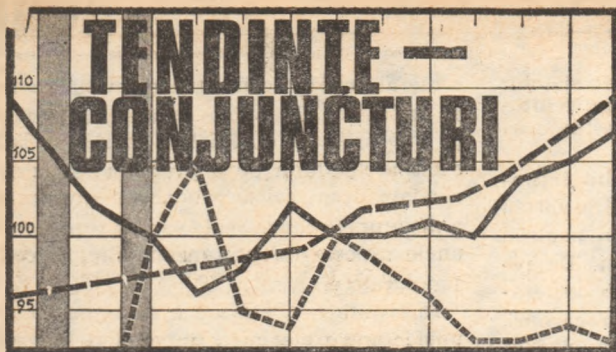
Ramuri	Total	Țări mon-dial	Țări socia-liste	Țări capi-ta-liste	Tari în curs de dezvolt.
1. Producția indus-triei prel.	6,8	8,4	6,0	7,7	
2. Extracția de min. metalifere	4,7	8,6	3,1	3,5	
3. Metalurgia de bază	6,2	6,8	5,7	7,6	
4. Construcțiile de mașini	8,2	10,9	6,5	11,0	
5. Corelația 3:2	1,32	0,79	1,84	2,16	
6. Corelația 4:2	1,71	1,24	2,10	3,14	

Sursa: După U.N. Monthly Bulletin of Statistics, august 1974.

produsele industriale și la unele produse agricole cunosc de mai mulți ani creșteri fără ca ele să fi fost interpretate atunci ca fenomene de criză.

Alți economiști analizează criza de materii prime prin prisma dezechilibrului **balanțelor de plăți** externe ale unor țări cîndva cu excedente tradiționale. Dar aceste deficite sînt un rezultat al anacronismului structurilor economice mondiale actuale. Desigur că sînt probleme speciale de reciclare a sporurilor de venituri rezultate din creșterea prețurilor la materiile prime, cu deosebire la petrol, în fluxul monetar internațional. Dar această problemă — evident dificilă și cu multe implicații — nu se poate rezolva prin ajustarea superficială a mecanismelor economice internaționale existente.

Problema constă în stabilirea cauzelor

Perspective turistice 1975

CRIZA ECONOMICA din lumea capitalistă, măsurile restrictive adoptate în domeniul monetar, fluctuația cursurilor valutare și situația politică încordată din unele zone explică scăderea numărului sosirilor de turiști pe plan mondial la 209 milioane anul trecut, cu circa 3% față de 1973. Aceleași cauze explică redistribuirea într-o anumită măsură a fluxurilor turistice pe glob în 1974, tendința turiștilor de a călători mai aproape, de a sta mai puțin, de a locui în hoteluri mai ieftine și de a mânca mai ieftin, de a cumpăra mai puține amintiri. Pentru anul în curs, previziunile, ca și evoluția de până acum indică o continuare a acestei tendințe, în favoarea țărilor considerate mai puțin scumpe. Dacă numărul turiștilor americani care traversează Atlanticul spre Europa (reduc cu 15% anul trecut) se va menține relativ scăzut, în schimb se estimează că peste 15 milioane de turiști vest-germani vor pleca peste hotare, majoritatea cu autoturisme. Un număr sporit de turiști ce vor vizita Europa va proveni din Iran.

În ansamblu, se așteaptă ca anul turistic internațional 1975 să fie mai bun decât 1974, dar încă sub nivelul din 1973.

Turismul în Europa

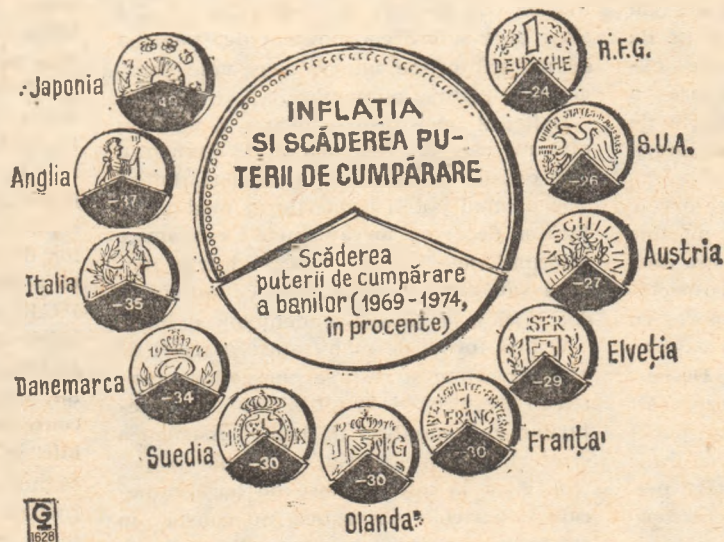
Țara	Milioane de înnoptări ale turiștilor străini		
	1973	1974*	1975**
Italia	73	65	67
Austria	72	68	67
Spania	70	63	65
Franța	44	40	41
Iugoslavia	32	28	30
Irlanda	21	21	22
Elveția	21	19	19
R.F.G.	16	15	15
Grecia	16	11	14

*) Estimări **) Previziuni
Sursa : The Economist, 19—25 aprilie 1975

Inflația și scăderea puterii de cumpărare în Occident

DATORITA ritmului accelerat dar totuși diferențiat al in-

flației, principalele monede occidentale și-au pierdut în ul-

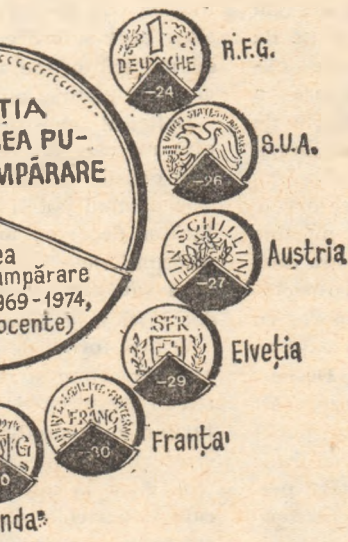
Conjunctura economiei nipone

POTRIVIT unei prognoze date publicității de Ministerul Comerțului Internațional și Industriei al Japoniei, produsul național brut al țării în actualul an fiscal va spori cu 2% în prețuri constante, creștere care ar urma să se accelereze la 5% în 1976 și la 7% în perioada 1977—1980. Această previziune oficială este mai pesimistă în ce privește anul fiscal în curs decât cea a unor surse particulare, care vorbește de circa 3%, dar sensibil superioară celei de 5% anunțate pentru perioada următoare de Takeo Fukuda, vice prim-ministru și director general al Agenției de planificare economică.

Rata șomajului, actualmente 2% din totalul forței de muncă, ar urma să se mențină la acest nivel ridicat până la realizarea unei creșteri economice mai însemnate. Pe de altă parte, un studiu al Biroului de statistică relevă că 2 530 000 din cei 51 340 000 salariați japonezi doresc să-și schimbe ocupația, cu 250 000 mai mulți decât în 1971.

Previziunile privind sporirea exportului în anul fiscal în curs au fost revizuite în jos, odată cu știrea că în martie a.c. exporturile japoneze

au sporit cu numai 16,4%, reflectare a faptului că în vreme ce exportul de nave a crescut cu 91%, iar cel de oțel cu 55%, cel de automobile a scăzut cu 9%, cel de radiouri cu 33%, cel de televizoare cu 22% etc. Încetinirea ritmului exporturilor japoneze se explică în bună măsură prin restringerea vânzărilor în S.U.A. și Asia de Sud-Est, principalele piețe de export ale Țării Soarelui-Răsare.

au sporit cu numai 16,4%, reflectare a faptului că în vreme ce exportul de nave a crescut cu 91%, iar cel de oțel cu 55%, cel de automobile a scăzut cu 9%, cel de radiouri cu 33%, cel de televizoare cu 22% etc. Încetinirea ritmului exporturilor japoneze se explică în bună măsură prin restringerea vânzărilor în S.U.A. și Asia de Sud-Est, principalele piețe de export ale Țării Soarelui-Răsare.

Cărbune: ascensiunea prețurilor

PREȚURILE la cărbunele cocsificabil exportat din S.U.A. au crescut în perioada martie 1974 — martie 1975 cu mai mult de 50% — informează agenția Reuter. În cazul Japoniei, prețurile la cărbunele american importat de aceasta (25 mil. tone în 1974) au fost majorate de două ori în cursul anului trecut, iar tranzacțiile încheiate pentru anul financiar 1975/76 prevăd o nouă mărire sensibilă a prețurilor respective.

Fibrele textile:

schimbare de tendință?

UNELE INDICII îi determină pe observatorii pieței fibrelor textile să creadă că în

a doua jumătate a anului în curs situația pe această piață s-ar putea stabiliza sub efectul unui eventual început de redresare a conjuncturii economice din țările capitaliste.

În 1974, pentru prima oară într-un răstimp de 15 ani, s-a înregistrat un regres al consumului de fibre sintetice pe plan mondial. Producția mondială a scăzut cu 3%, relatează „Neue Zürcher Zeitung“, față de o creștere cu 13% în anul premergător. La bumbac scăderea cererii în sezonul 1974/75 este evaluată la peste 2,3 milioane de baloturi, iar exportul se diminuează cu 2,5 milioane de baloturi. Date mai detaliate pentru S.U.A. arată că în 1974 volumul consumului a scăzut la fibre poliestereice cu 10%, la alte fibre sintetice cu 15%, la celofibră cu 20%, la bumbac cu 9%. Prețurile internaționale la bumbac au scăzut la jumătate, concomitent cu creșterea indicatorii în care se oglindesc costurile de producție. Producătorii s-au orientat în aceste condiții spre alte culturi, de exemplu furaje și soia. În S.U.A. suprafața ce urmează a fi destinată anul acesta bumbacului este cu 29% mai redusă decât în sezonul 1974/75.

În timp ce într-o serie de țări — Brazilia, Mexic, Pakistan, Turcia — se fac eforturi, cu sprijinul statului, de a menține prețul bumbacului, la fibrele sintetice se conturează tendințe de consolidare a așteptarea unei schimbări a climatului conjunctural. Astfel se anunță că unii producători japonezi de fibre sintetice și-au majorat prețurile de referință, iar în S.U.A. se micșorează rabaturile acordate până acum.

Canada: între pesimism și optimism

DEȘI pe ansamblul anului 1974 rezultatele economiei canadiene au fost mai bune decât în majoritatea țărilor capitaliste industriale de mărime asemănătoare, prognozele actuale pe 1975 se caracterizează printr-o notă pesimistă. Astfel, se consideră că nerealist de a se aștepta o creștere reală mai mare de 2%, iar după unii experți este posibil să nu se înregistreze nici o creștere a P.N.B. Inflația ar putea să se încetinească puțin, însă nu sub o rată anuală de circa 10%. Cele mai nefavorabile sînt prognozele referitoare la comerțul exterior, domeniu în care aproape toți observatorii se așteaptă la un deficit — primul de 15 ani încoace, și anume de ordinul unui miliard de dolari. Una din cauze o constituie slabele perspective ale unei redresări apreciable în acest an a conjuncturii economiei S.U.A., țară cu care se desfășoară două treimi din schimburile comerciale externe ale Canadei.

ÎNGRĂȘĂMINTELE CHIMICE VA PUTEA FI PREÎNTÂMPINAT UN DEFICIT MONDIAL?

LICHIDAREA fenomenului endemic de subnutriție în numeroase zone în curs de dezvoltare din lume, asigurarea în perspectivă a necesarului de alimente pentru sporul populației globului nostru în condițiile actualei dinamici demografice, constituie una dintre problemele cardinale, vitale ale contemporaneității. O cale certă și totodată eficientă pentru atingerea acestui scop o reprezintă perfecționarea continuă a agrotehnicii utilizate — considerată în sensul ei larg, privind ameliorarea soiurilor de plante și a raselor de animale, ridicarea fertilității solului pe terenurile cultivate și fertilizarea celor considerate în prezent impropriu pentru cultură, asigurarea complexului de mijloace (mașini) și tehnologii, care asigură înfăptuirea ciclului agricol în perioada cea mai favorabilă pentru dezvoltarea plantelor, pentru stringerea și depozitarea recoltei cu pierderi minime. Or, tocmai în cea mai

mare parte a țărilor în curs de dezvoltare subnutriția majorității populației merge mină în mină cu un nivel scăzut al agrotehnicii, ultimul factor determinând randamente în medie de câteva ori mai reduse decât în țările industrializate.

Apare firească în aceste condiții, atenția susținută acordată în ultimii ani dezvoltării industriei îngrășămintelor chimice nu numai de către factorii de decizie din diferite țări, ci și pe plan internațional — de O.N.U. și o serie de instituții ale sale, ca O.N.U.D.I., F.A.O. sau B.I.R.D. Prognoza expansiunii producției de îngrășăminte chimice, careia îi revine un loc important în strategia industrială a țărilor în curs de dezvoltare și care este pe cale de a deveni unul din sectoarele cheie ale industriei mondiale, reprezintă și un element fundamental al studiilor prospective privind agricultura.

Balanță deficitară

STATISTICILE ilustrează caracterul dinamic al producției și consumului de îngrășăminte chimice pe plan mondial; în perioada 1966/67—1972/73 acestea au crescut într-un ritm mediu anual de 7,5%.

În ceea ce privește situația actuală, un studiu elaborat recent sub auspiciile C.N.U.D.I.* o caracterizează astfel: cerea este în continuă creștere, în timp ce oferta de îngrășăminte și de materii prime servind la fabricarea lor este cu totul insuficientă, iar prețurile acestor materii prime și ale produselor finite sînt foarte ridicate.

Datele din tabelul nr. 1 evidențiază o situație bogată în contraste. În anul agricol

1972/73 țările dezvoltate ale lumii au furnizat circa 86% din producția mondială de îngrășăminte, excedentul producției față de consumul propriu cifrindu-se la aproape 11 milioane de tone (substanță activă). În același timp, țările în curs de dezvoltare au fabricat doar 14% din producția mondială și au fost nevoite să importe 6,3 mil. tone, cheltuiind pentru aceasta 1,6 miliarde dolari. La nivelul prețurilor din 1974, aceeași cantitate de îngrășăminte costa 4,5 miliarde dolari, creșterea prețurilor grevînd serios balanța de plăți a țărilor importatoare. Țările în curs de dezvoltare procură, de altfel, din import nu numai o treime din tonajul îngrășămintelor consumate, ci și mari cantități de materii prime necesare pentru propria lor producție de îngrășăminte, deși pe teritoriul lor se găsesc importante zăcăminte de asemenea materii prime.

Anul trecut prețurile îngrășămintelor și ale materiilor prime servind la fabricarea lor au sporit de aproape patru ori în raport cu nivelul din 1973. Se constată însă că, cu toată creșterea prețurilor și în pofida dificultăților existente în aprovizionarea cu îngrășăminte, consumul acestora continuă să se extindă rapid. Ceea ce determină pe experții C.N.U.D.I. să conchidă că, dacă nu vor fi adoptate măsuri practice imediate în acest domeniu, la sfîrșitul actualului deceniu vom asista nu numai la agravarea deficitului de îngrășăminte în țările în curs de dezvoltare, ci și la apariția unui deficit pe scară mondială (vezi tabelul nr. 1). Iar în perspectiva anului agricol

1985/86 penuria de îngrășăminte ar putea deveni și mai acută.

Previziunile sînt întrucîtva diferențiate pe diferitele tipuri de îngrășăminte. Conform documentului amintit, în anul agricol 1980/81 țările dezvoltate vor înregistra un excedent apreciabil la îngrășăminte potasice (de 6 mil. tone), unul ceva mai mic la cele fosfatice (de 2 mil.t) și nu se vor înregistra surplusuri la îngrășăminte azotoase. În ceea ce privește țările în curs de dezvoltare, se apreciază că ele vor cunoaște deficite aproape egale (de 4 mil. t) la toate cele trei tipuri de îngrășăminte, astfel că — pe plan mondial — situația cea mai dificilă va fi în aprovizionarea cu îngrășăminte azotoase. Presupunînd că țările în curs de dezvoltare își vor putea acoperi acest deficit prin import, se estimează că ele vor trebui să plătească într-un singur an 7,5 mlrd. dolari (la prețurile din 1974).

Un remediu: cooperarea

LA NIVELUL organismelor O.N.U. amintite mai sus, preocuparea de a contribui la remedierea situației existente în producția și utilizarea îngrășămintelor s-a concretizat într-o serie de studii și analize, menite să furnizeze elementele unei politici mondiale în acest domeniu. În decizia de a elabora — în cadrul F.A.O. — un program internațional de aprovizionare cu îngrășăminte privind îndeosebi țările în curs de dezvoltare care întîmpină dificultăți valutare, precum și în alte măsuri similare.

Experții O.N.U.D.I. trag un semnal de alarmă, arătînd că ar fi necesare eforturi suplimentare pentru a asigura dezvoltarea mai rapidă a producției de îngrășăminte. Anul trecut se aflau în construcție sau în stadiul de proiect 137 fabrici

Aceste pămînturi așteaptă, alături de alte elemente ale tehnicii agricole moderne, efectul fertilizant al îngrășămintelor chimice

Tabelul nr. 1

Producția, consumul și balanța îngrășămintelor în lume (milioane tone)^{x)}

Regiunea sau țara	Anul agricol 1972/73			Anul agricol 1980/81		
	produc- ție	con- sum	exce- dent(+) sau de- ficit (-)	produc- ție	con- sum	exce- dent(+) sau de- ficit (-)
Țări în curs de dezvoltare	11,3	17,6	-6,3	23,0	40,0	-17,0
din care:						
Asia de Sud și Măduri- teană	6,3	10,2	-3,9	12,5	22,0	-9,5
Asia de Nord	1,3	1,5	+0,2	4,0	3,0	+1,0
Africa	1,3	2,0	-0,7	6,0	5,0	+1,0
America Latină	1,8	3,9	-2,1	5,5	10,0	-4,5
Țări dezvoltate	70,6	59,8	+10,8	100,0	92,0	+8,0
din care:						
Europa de Sud	20,4	18,2	+2,2	23,5	25,0	-1,5
U.S.A.	16,6	16,2	+0,4	22,0	25,0	-3,0
Canada	5,5	1,1	+4,4	12,0	2,5	+9,5
Japonia	3,2	2,0	+1,2	3,2	2,75	+0,5
Oceania	1,4	1,6	-0,2	1,75	2,25	-0,5
Total mondial	81,9	77,4	+4,5	123,0	132,0	-9,0

x) Poate elementele fertilizante, în substanță activă.
Sursa: O.N.U.D.I., Doc. ID/B/C.3/35/Rev.1/Add.2.

de amoniac și 67 fabrici de acid fosforic, prevăzute să intre în funcțiune pînă la sfîrșitul anului 1980, mai mult de jumătate (115) din ele fiind sau urmînd să fie amplasate în țări în curs de dezvoltare. Cu toate acestea în cercurile de specialitate se consideră că situația nu numai că nu se va îmbunătăți, ci — ținîndu-se cont de creșterea rapidă a cererii pentru îngrășăminte — se va înrăutăți chiar. Se apreciază că în timp ce capacitatea de producție a îngrășămintelor azotoase se va mări în perioada 1973-1980 în medie cu 6,5% anual, cererea va spori (între anii agricoli 1972/73 și 1980/81) cu 8,3% anual. Pentru îngrășămintele fosfatice, cifrele corespunzătoare sînt 4,2% și 5,8%, un anumit echilibru între creșterea capacităților de producție și cea a cererii menținîndu-se doar în cazul îngrășămintelor potasice.

În aceste condiții, evoluția previzibilă a balanței îngrășămintelor chimice într-un număr de 101 țări în curs de dezvoltare evidențiază că în 1980 aproape trei-pătrimi din ele vor înregistra deficite la principalele categorii de îngrășăminte: azotoase și fosfatice (vezi tabelul nr. 2).

Or, studiile efectuate demonstrează că, pe ansamblu, țările în curs de dezvoltare

Tabelul nr. 2

Regiunea	Îngrășăminte azotoase		Îngrășăminte fosfatice	
	su un exce- dent	su un defi- cit	su un exce- dent	su un defi- cit
Asia de Sud și Măduri- teană	2	2	14	1
Asia de Nord	5	4	4	5
Africa	4	5	36	7
America Latină	1	2	18	2
Total	16	13	72	15

Sursa: O.N.U.D.I., Doc. ID/B/C.3/35/Rev.1/4432

posedă în cantități suficiente majoritatea resurselor naturale necesare pentru fabricarea îngrășămintelor. Asia, Africa și America Latină dispun de importante zăcăminte de gaze naturale și țitei, cel puțin 17 țări din Asia și Africa (precum și Peru) au zăcăminte de fosfați naturali, iar cel puțin 11 țări au suficiente zăcăminte de sulf. Ceva mai limitate, în cele trei regiuni menționate, sînt rezervele de minereu de potasiu.

În ceea ce privește fosfații naturali, zăcămintele cunoscute ale acestora se repartizau în 1972, după cum urmează (vezi tabelul nr. 3)

În Africa — regiunea cea mai bogată în fosfați naturali — exploatarea acestora a căpătat o mai mare extindere în ultima perioadă, rămînînd totuși la un nivel destul de scăzut: Maroc — 15,1 mil. tone (în 1972), Tunisia — 3,4 mil. t, R.S.A. — circa 2 mil. t, Togo — 1,86 mil. t, Senegal — 1,25 mil. t ș.a.

Valorificarea acestor resurse potențiale pentru producerea de îngrășăminte reclamă, desigur, investiții considerabile, care depășesc deseori posibilitățile țărilor în curs de dezvoltare. Numai cheltuielile necesare, de pildă, pentru edificarea celor 137 fabrici de amoniac și 67 fabrici de acid fosforic, amintite anterior, sînt evaluate la peste 20 miliarde dolari.

În viziunea experților O.N.U. această problemă atît de acută pentru țările în curs de dezvoltare ar putea fi soluționată pe calea unei largi cooperări, îndeosebi între acelea dintre ele care dețin importante resurse de materii prime specifice și constituie o piață cuprinzătoare pentru îngrășăminte, pe de o parte, și țările bogate în petrol (care dispun de rezerve valutare), organisme bancare și financiare internaționale și naționale etc., pe de altă parte. Se apreciază că pentru a extinde producția mondială de îngrășăminte de la circa 100 mil. tone în 1975/76 la 138 mil. tone în 1980/81 vor fi necesare investiții de aproximativ 40 mlrd. dolari, iar pentru a atinge nivelul necesar al producției în următoarea perioadă de cinci ani vor trebui cheltuite alte 60 miliarde dolari. Investiții de amploare, care — evident — nu pot fi finanțate și realizate la timp și

eficient decît prin efortul unei largi cooperări, atît pe plan mondial, cît și regional.

Obiectivul asigurării integrale în perspectivă a necesarului mondial la îngrășăminte nu va putea fi atins — opinează studiul O.N.U.D.I. amintit mai înainte — decît dacă în cadrul cooperării se vor înscrie, în mod eficient, și țările industrializate din lume, aducînd aportul lor de echipament, tehnologie și competență tehnico-organizatorică, contribuind la formarea cadrelor de specialitate în țările în curs de dezvoltare — în ultima analiză, la valorificarea optimă a resurselor acestora pentru ridicarea agriculturii.

După opinia experților F.A.O. deficitul de îngrășăminte al țărilor în curs de dezvoltare în anul agricol 1974/75 însumează 1,5 milioane tone (substanță activă), respectiv circa 15% din consumul lor total de îngrășăminte. În pofida unor progrese realizate în ultimele decenii, în marea majoritate a țărilor din Africa, Asia, A-

Tabelul nr. 3

Regiunea	mil. tone
Africa	18 300
America de Nord	14 600
Asia	4 100
Europa (inclusiv U.R.S.S.)	3 660
Oceania	1 160
America de Sud	830
Total	42 650

merica Latină, nivelul consumului de îngrășăminte (la hectar) rămîne de zeci de ori mai scăzut decît, de pildă, în țările Pieței Comune, vest-europene. Or o tonă de elemente fertilizante determină un spor de recoltă de aproximativ opt tone de cereale alimentare. Rezultă că în condițiile actualului deficit al țărilor în curs de dezvoltare se înregistrează o pierdere globală de 12 milioane tone de cereale anual. Un argument în plus în favoarea folosirii tuturor posibilităților pentru sporirea producției de îngrășăminte chimice în lume, înainte de toate în țările în curs de dezvoltare.

N. P.

*) O.N.U.D.I., L'industrie des engrais dans le pays en voie de développement : situation actuelle, perspectives de développement et coopération internationale, ID/B/C.3/35/Rev.1/ Add. 2.

Știați că ORMIG nu este numai denumirea unui sistem, ci și numele unei întreprinderi ? Aici a fost pus la punct acum 50 de ani procedeele ORMIG, care pînă astăzi este cel mai economic principiu de multiplicare din lume.

Dispozitivele de multiplicare ORMIG imprimă fără culori care să murdărească, în cel mult 7 culori simultan pe hirtie normală. Într-un timp extrem de scurt se obțin 50, 100, 200 și chiar mai multe copii. Cu ajutorul termografului ORMIG se obține în cca. 4 secunde, de pe o scrisoare sau un desen, o matrită pentru dispozitivul de multiplicat.

Dispozitivul de imprimare ORMIG este folosit în peste 50.000 de fabrici pentru multiplicarea documentației tehnologice. De pe desenele de execuție se pot imprima rapid și fără greșeli toate documentațiile necesare ca : specificațiile de materiale, detalii etc. Se obține o utilizare optimă a timpului de lucru, a materialului și a mașinilor. Timpii de așteptare și rebuturile se reduc la minimum.

Se garantează aprovizionarea cu piese de schimb.

Stăm la dispoziție cu plăcere pentru asistență tehnică. Solicitați documentația noastră de informare 202 Ro.2.

Organisationsmittel GmbH,
497 Bad Oeynhausen — Republica Federală
Germania Brunhildestr. 18.

PIATA MONETARA INTERNATIONALA

Cursuri

Curs central 1973	Curs la 28 XII 1973	21 IV. 1975	25 IV. 1975	Abateri ¹⁾ în % a cursului valutei în ziua de 25 IV 1975 față de		Abateri ¹⁾ în % a cursului dolarului față de diversele valute în perioada 28 XII 1973-25 IV 1975
				25 IV 1975 față de cursul central din 28 XII 1973	25 IV 1975 față de dolarul din 28 XII 1973	
Marca vest-germană	2,66904	2,6990	2,3840	2,3840	+10,96	+13,21
Francul elvețian	3,3855	3,2500	2,5660	2,5675	+31,85	+26,58
Francul francez	4,60414	4,7025	4,1950	4,1700	+10,41	+12,76
Yenul japonez	308,0	280,2	291,00	293,30	+5,01	-4,46
Florinul olandez	2,78117	2,8260	2,4310	2,4240	+14,73	+16,58
Francul belgian	40,334	41,10	35,32	35,05	+15,07	+17,26
Lira italiană	523,50	607,0	634,75	631,0	-17,03	-3,80
Lira sterlină	2,8952	2,3250	2,3665	2,3470	-18,93	+1,0
Prețul aurului la Londra		103,87	168,0	167,0	-	-

1) + revalorizare (apreciere de fapt); - devalorizare (depreciere de fapt);
2) dolari pentru 1 liră sterlină; 3) prețul surului în dolari/uncie, primul fixing.

ÎN PERIOADA 21-25 aprilie 1975, cursul dolarului S.U.A. pe piețele valutare internaționale a avut o evoluție neuniformă, înregistrând oscilații relativ importante de la o zi la alta. La mijlocul săptămânii dolarul S.U.A. a fost supus unor presiuni speculative „à la baisse”, cursul său înregistrând o scădere sensibilă față de toate valutele occidentale. Față de francul francez cursul dolarului s-a

situa în ziua de 23 aprilie a.c. la cel mai scăzut nivel din ultimele șapte săptămâni, respectiv la 1 dolar=4.1550 franci. Aprecierile în sensul că măsurile de reînviore a economiei americane luate de autorități în ultimul timp vor determina accentuarea presiunilor inflaționiste, precum și unele incertitudini legate de viitoarele plasmamente ale veniturilor țărilor exportatoare de petrol, au constituit factorii care au creat atmosfera de neîncredere în moneda americană. În ultimele două zile ale perioadei analizate cursul dolarului pe piețele valutare internaționale s-a redresat, fără însă a atinge nivelul înregistrat la începutul perioadei.

Nivelul orientativ al dobinzilor pe piața eurovalutei în perioada 21-25 aprilie 1975 (nivel minim și maxim)

VALUTA	Termen	1	2	3	4	5	6	7	8	9
DOLARUL S.U.A.	1 LUNA				5,8125	6,5625				
	6 LUNI				6,3125	7,0625				
FRANCU ELVEȚIAN	1 LUNA	3,0			4,4375					
	6 LUNI	4,0625			5,125					
MARCA R.F.G.	1 LUNA				4,50	5,25				
	6 LUNI				4,50	5,625				

Reducerea dobinzii la lombard de către autoritățile monetare din R. F. Germania de la 6,50% la 6%, prin efectul său de stimulare a tendinței de scădere a nivelului dobinzilor pe piața monetară vest-germană, alături de măsuri similare luate de alte țări cum ar fi Belgia, Luxemburg, Austria, va influența la rândul său și evoluția situației pe piețele valutare internaționale. Astfel, scăderea dobinzilor pe piețele monetare vest-europene în condițiile în care pe piața monetară americană are loc un proces de stabilizare și chiar de creștere a dobinzilor va contribui la întărirea poziției dolarului pe piețele valutare.

În perioada analizată lira sterlină a înregistrat o scădere a cursului față de majoritatea valutei, datorită în primul rând situației economice dificile pe care o cunoaște Anglia. Scăderea se datorează însă și noii tendințe de micșorare a dobinzilor pe piața monetară engleză, manifestată în primul rând prin reducerea dobinzii minime de împrumut de către Banca Angliei de la 10,0% la 9,75% și a dobinzii de bază de către unele mari bănci engleze. Pentru a evita o scădere prea accentuată a cursului lirei sterline față de principalele valute occidentale, Banca Angliei a intervenit pe piață pentru a sprijini moneda națională.

Taxa oficială a scontului în unele țări capitaliste la data de 25 aprilie 1975

Anglia	9,75%	Italia	8,00%
Austria	6,00%	Japonia	8,50%
Belgia	7,00%	Luxemburg	7,00%
Canada	8,25%	Norvegia	5,50%
Danemarca	8,00%	Olanda	6,00%
Elveția	5,00%	S.U.A.	6,25%
Finlanda	9,25%	x) Dobînda minimă de împrumut (Minimum Lending Rate)	
R.F.Germania	5,00%		
Israel	6,00%		

Teodor GIURGIU

balkancar

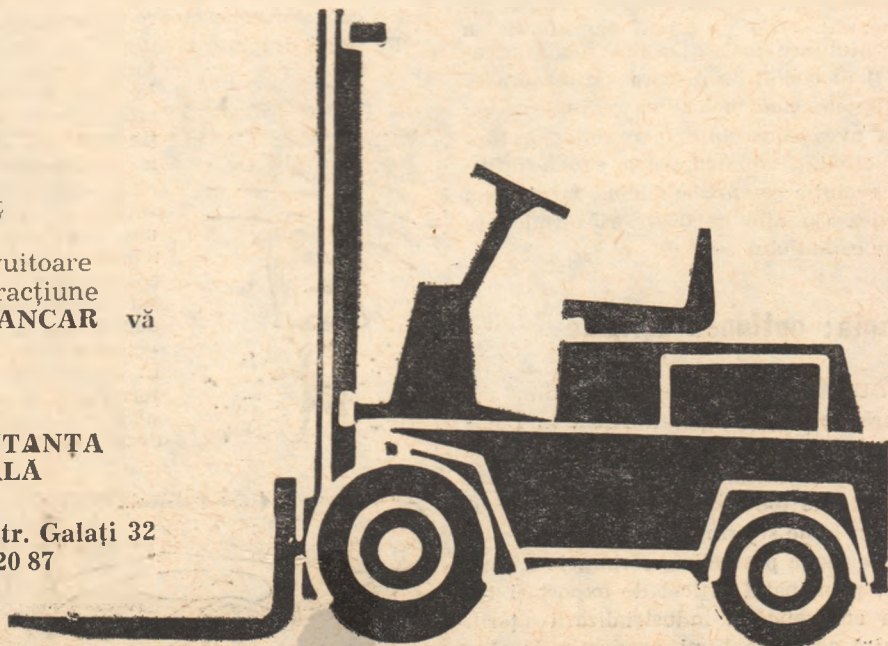
TRADIȚIE ȘI
CONTEMPORANEITATE

CÎND AVEȚI VREO PROBLEMĂ
N-O SUBESTIMAȚI

- electrocare și motocare
 - electropalane cu cablu și cu lanț
 - mașini pentru aranjat stelaje
 - poduri rulante cu consolă și stivuitoare
 - acumuloare starter și baterii de tracțiune
- Întotdeauna și pretutindeni BALKANCAR vă poate da o soluție

Exportator :
BALKANCARIMPEX
Bulgaria, Sofia,
str. Alabin 56
Telex 022386

REPREZENTANȚA
COMERCIALĂ
BULGARĂ
București, str. Galați 32
Telefon 11 20 87

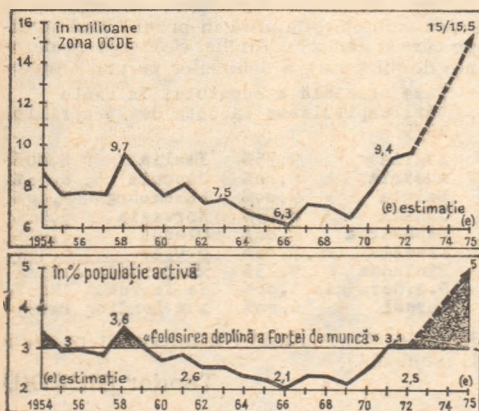

După douăzeci de ani

NU ESTE VORBA de celebrul roman al lui Dumas, ci de o istorie pe cât de contemporană pe atât de tristă din lumea capitalului. În Occidentul capitalist se numără în prezent circa 15 milioane de șomeri, ceea ce reprezintă aproximativ 5% dintr-o populație activă de 310 milioane de lucrători. Șomajul a bătut astfel recordul ultimilor 20 de ani. La aceste cifre trebuie adăugat șomajul parțial: în Franța 1/2 milion, în R.F.G. aproape un milion, în S.U.A. patru milioane.

Printre țările cele mai atinse de șomaj se situează Danemarca, țară care a ajuns

deja la două cifre: 10% din populația activă, procent care amenință și Statele Unite. În S.U.A. numărul șomerilor este așteptat să treacă peste 9 milioane, din care 13% din rîndurile muncitorilor negri și 21% din tineri. Cu toate că producția își va încetini ritmul de scădere, șomajul va continua încă o vreme să crească în S.U.A. pînă la sfîrșitul anului 1975.

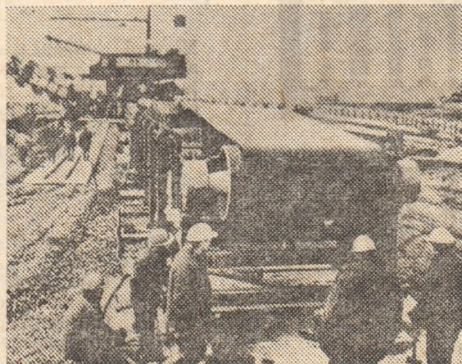
În concepția patronală (vezi L'Expansion, martie 1975) progresia persistentă a șomajului are însă o latură încurajatoare (!?) în condițiile în care, pe măsură ce activitatea economică se va redresa, aceasta va avea consecințe favorabile asupra productivității muncii, ceea ce va influența evoluția prețurilor ducînd la regresia inflației. Cu alte cuvinte, orice rău spre binele capitalului...

Polonia: opțiunea cărbune

INDUSTRIA carboniferă reprezintă o ramură de importanță națională în Polonia; zăcămintele de cărbune (prospectate pînă la adîncimea de 2 000 m) însumează 155 miliarde tone, ceea ce-i conferă locul patru în lume și primul în Europa.

În perioada postbelică, cărbunele a constituit principalul articol de export și temelie energetică a industrializării țării. Datorită acestei opțiuni, producția de cărbune nu numai că n-a scăzut — ca în alte

țări — dar a crescut constant: de la 104 milioane tone în 1960 la 160 milioane tone în 1974, și se preconizează să se extragă 185 milioane tone în 1980. Furnizînd 70% din producția mondială de huiă, Polonia contribuie cu aproape 20% la exporturile mondiale ale acestui produs. În ultimul deceniu și jumătate, sporul extracției de

cărbune s-a realizat în întregime pe seama creșterii productivității muncii, prin modernizarea procesului tehnologic în mine. Dacă productivitatea medie (pe zi-muncă) în industria carboniferă poloneză a fost în 1974 de 3 200 kg, în mina „Lenin“, complet mecanizată, ea s-a ridicat la 4 682 kg.

La începutul lui februarie a.c. au fost inaugurate lucrările de deschidere a unui nou bazin carbonifer în estul țării, în regiunea Lublin; se prevede ca acest bazin să furnizeze în perspectivă 25 milioane tone de huiă pe an, în condiții de înaltă eficiență economică.

Experți în rezolvarea conflictelor...

CONSTATÎND că în statele industrializate din Occident se înmulțesc situațiile conflictogene de ordin tehnic, economic, social-politic, mai mulți oameni de știință din R.F.G. și-au propus să elaboreze metode în vederea reducerii sau chiar eliminării cauzelor generatoare de tensiune.

Pe bună dreptate atenția lor a fost captată, printre altele, de probleme cum sînt repartiția mai echitabilă a produsului social, consecințele sociale și politice ale progresului tehnico-științific și corelarea sistemului de cercetare-dezvoltare cu obiectivele sociale... nu în întregime determinate de o logică interioară a dezvoltării“.

Rezolvarea acestor probleme presupune însă înlăturarea cauzei fundamentale situațiilor conflictogene din ce în ce mai acute în sistemul capitalist și anume conflictul organic dintre muncă și capital. Oricum, acesta nu constituie o temă de cercetare pentru savanții în chestiune. Autorul cercetărilor plătute, preluate din revista „Prisma“, arată cu mijloacele proprii, citează „metode“ prin care se speră că pot evita conflictele în societatea împărțită în clase antagonice...

Flotă fără litoral

DEȘI nu dispune de litoral maritim, Ungaria și-a constituit — mai ales începînd din deceniul trecut — o flotă maritimă compusă din 16 cargoboturi, cărora urmează să li se adauge în perioada 1976—1977 alte cinci nave. Ele au transportat anul trecut (la export și import) peste 2,5 milioane tone de mărfuri, economisind astfel sume importante, care ar fi fost plătite sub formă de navlu. Totodată — în forma mează agenția Budapress — navele ungar efectuează transporturi în contul altor țări între Europa occidentală și America de Sud sau Orientul Apropiat, avînd drept baze principale porturile Pireu, Lattaquia, Beirut și Alexandria.

Muște, căldură și... fosfat

REZIDENTII spanioli din Sahara obișnuiesc să se plîngă de faptul că acolo nu se găsesc decît muște și căldură și că ar fi dornici să plece acasă. Pe o suprafață de 102 700 mile pătrate, nu se găsesc decît 550 de palmieri, iar agricultura ocupă doar cîteva mile pătrate de teren. Singura așezare omenească mai civilizată este orașul Al-Aiun, capitala unui teritoriu cu o populație de sub 50 000 locuitori nomazi, berberii, arabii, maurii. Ce i-a reținut totuși pe acești europeni în plin deșert? Fosfatul, descoperit pe neașteptate de căutătorii de petrol — cel mai întins zăcămint de petrol din lume pînă nu de mult încă neexplorat, cu rezerve totuși apreciate la 1,7 miliarde tone în valoare de peste 8 miliarde dolari. Spania extrage aici, în prezent, circa 10 milioane de tone de mine-reu anual, ceea ce explică „rădăcinile“ pe care rezidenții le-au prins în nisipurile Saharei. Dar ele nu sînt suficient de adînci pentru ca vîntul fierbinte al decolorizării să nu poată rezolva și în acest caz, „dezagrementul“ pricinuit de căldură și muște...

adînci pentru ca vîntul fierbinte al decolorizării să nu poată rezolva și în acest caz, „dezagrementul“ pricinuit de căldură și muște...

Taxa oficială a scontului

Ion Rădulescu, Craiova — Taxa oficială a scontului este dobînda la care băncile de emisiune din țările capitaliste reconstează de la băncile comerciale din țările lor efectele de comerț (trate și bilete la ordin) obținute de acele bănci prin credite acordate de ele sub formă de scont (adică credite pe termen scurt, la care dobînda este calculată cu anticipație și scăzută din capitalul dat cu imprumut). La acordarea creditelor sub formă de scont, băncile comerciale aplică o dobîndă, adică o taxă de scont, luînd ca bază taxa oficială a scontului din țara respectivă, la care aplică o majorare pentru a avea posibilitatea de a reesconta, în caz de nevoie, la banca de emisiune portofoliul respectiv fără a înregistra pierderi. Orientativă pentru nivelul general al dobînzilor pe termen scurt, taxa oficială a scontului poate fi considerată ca dobînda minimă pentru operațiile de scont de efecte de comerț pe piața respectivă.

Taxa scontului suferă pe de o parte acțiunea variațiilor disponibilităților bancare și pe de altă parte acțiunea variațiilor prețului mărfurilor în circulație. Urcarea prețurilor va face mai presantă nevoia de credite pe termen scurt și va tinde deci să provoace o urcare a taxei scontului; scăderea prețurilor tinde să aibă consecințe inverse.

Această acțiune asupra taxei oficiale a scontului nu are însă un caracter automat. Astfel, cînd se ivește o tendință de urcare a taxei scontului pe piață, banca de emisiune poate încerca să se opună, prin menținerea neschimbată a taxei oficiale a scontului și prin înlesnirile de reescont pe care le oferă băncilor comerciale. De asemenea, banca de emisiune poate încerca să se opună și tendinței de scădere a taxei scontului pe piață, deși succesul unei asemenea acțiuni este mult mai incert.

Taxa scontului suferă, de asemenea, influența variațiilor cursurilor valutare. În ipoteza liberei convertibilități, acțiunea cursurilor valutare asupra taxei oficiale a scontului se exercită prin intermediul variațiilor rezervelor valutare. Atunci cînd cursul valutei depășește limita superioară de intervenție banca de emisiune trebuie să intervină vinzînd valute străine pentru a împiedica această depășire.

În ipoteza neconvertibilității monetare, acțiunea cursurilor valutare asupra taxei scontului se poate exercita în diverse feluri. Astfel, urcarea cursurilor valutare va putea determina o urcare a prețurilor interne, care — combinată cu mărirea volumului schimburilor — va avea drept rezultat o creștere a nevoii de numerar și deci o tendință de urcare a taxei scontului.

Dacă pronosticurile indică continuarea urcării cursurilor valutare străine, creditorul va dori să se asigure împotriva unei noi depreciere a unității monetare naționale și nu va consimți să acorde credite decît pe baza unei dobînzii mai ridicată, conținînd un fel de primă împotriva unei eventuale depreciere ulterioare a monedei naționale. La rîndul său, debitorul va fi cu alit mai dispus să plătească o dobîndă mai ridicată cu cît perspectivele unei noi urcări a cursului valutare străine apar mai probabile.

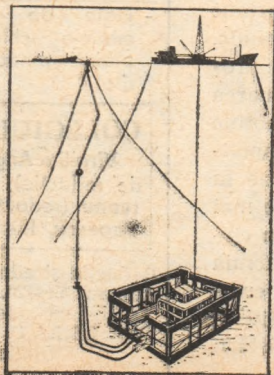
Variațiile taxei oficiale a scontului sînt determinate de către banca de emisiune care le utilizează ca un instrument de politică economică în scopul influențării ciclului conjunctural.

Gh. DANIELOPOLU

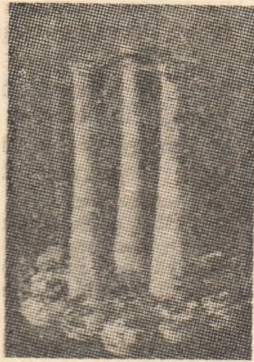
Platforme de foraj

T. Micu, Moreni — Forajul submarin cu ajutorul platformelor actualmente în exploatare nu depășește de regulă 150 m în adîncime sub nivelul mării. Abia în această vară urmează să înceapă forajul la peste 250 m adîncime, în sectorul norvegian al Mării Nordului, iar în studiu se află realizarea unei platforme cit în teren de fotbal, necesitînd peste 1 milion de tone de oțel, pentru forajul la peste 300 m adîncime în apele calme din largul coastelor Califor-

niei. În prezent se consideră că datorită valurilor,

dar mai ales datorită coroziunii, actualele platforme din oțel — a căror

reconsolidare a început la numai un an de la instalarea lor — nu vor dura mai mult de un deceniu, în loc de 25 de ani cum se credea inițial.

O soluție ar putea fi oferită de platformele din beton, acum în construcție (în fotografia de sus). Ele sînt mai puțin afectate de coroziune, pot fi construite în docuri uscate și apoi remorcate pînă la locul de amplasare și costă mai puțin decît cele din oțel.

O altă inovație, aflată în studiu la compania „Exxon”, este instalația de extracție plasată pe fundul mării la o adîncime de pînă la 700 m, telecomandată, de la care petrolul și gazele ar ajunge la suprafață printr-un sistem de conducte (fotografia de jos). Potrivit revistei *The Economist*, încercările preliminare au și început.

Unități de măsură

Margareta Comănescu, București — 1) Singura dintre țările industrializate din Occident unde se mai folosesc în mod curent unitățile de măsură anglo-saxone sînt Statele Unite ale Americii. Utilizarea unităților sistemului metric este admisă și în S.U.A. (din 1866), dar abia acum se află în studiu în Congres textele de lege care să o generalizeze.

2) Pentru transformarea simplificată a unor unități de măsură anglo-saxone de uz curent în unități metrice și vice-versa, surse americane recomandă următorii coeficienți:

Cunoscînd numărul de:	Se poate afla numărul de:	Inmulțind cu:
inci	milimetri	25
picioare	centimetri	30
yarzi	metri	0,9
mile	kilometri	1,6
milimetri	inci	0,04
centimetri	inci	0,4
metri	yarzi	1,1
kilometri	mile	0,6
unci	grame	28
livre	kilograms	0,45
tone scurte	tone	0,9
grame	unci	0,035
kilograms	livre	2,2
tone	tone scurte	1,1

Economia

R. P. D. Coreene

S. Popescu, Pitești — Venitul național pe locuitor al R.P.D. Coreene este — potrivit declarației președintelui Kim Ir Sen la Conferința muncitorilor fruntași din industrie la 6 martie a.c. — de peste 1 000 dolari. În ultimii zece ani, producția industrială a țării a crescut într-un ritm mediu anual de 12,8%, iar anul trecut chiar cu 17,2%. Pentru celelalte date solicitate, vă recomandăm să consultați mica enciclopedie „Statele lumii de la A la Z” de H. C. Matei, S. Negut, I. Nicolae, N. Stelea, apărută acum cîteva săptămîni în Editura științifică și enciclopedică, cu un cuvînt înainte de Mircea Malița.

Cote la F. M. I.

Mircea Florian, Iași — Mărirea cotei de participare (a subscripției) fiecărui țări la Fondul Monetare Internațional determină atît numărul ei de voturi, cît și limita maximă a împrumutului de care poate beneficia din partea F.M.I. Problema redistribuirii acestor cote urmează să fie abordată la reuniunea comitetului F.M.I. însărcinat cu propunerile de reformă monetară, programată la Paris pentru jumătatea lunii iunie. Există propunerea ca valoarea totală a cotelor să fie majorată cu 32,5%, iar ponderea ce revine țărilor petroliere să fie sporită cu 5 pînă la 10% pe seama celei a țărilor industrializate (ponderea celorlalte țări în curs de dezvoltare rămînd neschimbată). În condițiile actuale, S.U.A. dispun de 20,8% din voturi, Anglia de 8,74%, R.F.G. de 5,02%, Franța de 4,72%, Japonia de 3,79% etc. Conform statutului în vigoare al F.M.I., în problemele fundamentale ale Fondului deciziile se iau cu majoritate de 80%, pentru alocarea de drepturi speciale de trageri este necesară o majoritate de 85% din voturi, iar pentru anumite hotărîri de importanță deosebită — cum este modificarea cotelor de participare la Fond — este necesară unanimitatea.

Mercur

D. Iacobescu, Bejuș — La 16 aprilie la Geneva, a fost adoptat statutul Asociației internaționale a producătorilor de mercur (ASSIMER), elaborat în ianuarie 1975. Din ASSIMER fac parte societăți de stat din mai multe țări producătoare de mercur, și anume Al-

geria, Spania, Peru, Turcia și Iugoslavia. Nu este exclusă aderarea într-un viitor apropiat și a Mexicului.

După cum au declarat purtătorii de cuvînt ai ASSIMER, asociația nu intenționează să acționeze ca un cartel, ci își propune să apere interesele comune ale membrilor săi, favorizînd cooperarea lor tehnică și aducîndu-și contribuția la raționalizarea producției, acordînd în același timp atenție problemelor poluării.

T. V. color

Teofil Petrescu, Reșița — Este adevărat că Italia a optat abia acum în principiu, după nouă ani de oscilații între sistemul francez (Secam) și cel vest-german (Pal) de televiziune în culori, în favoarea acestuia din urmă. Totuși, fără a dispune de o piață internă, Italia a produs și exportat anul trecut 240 000 televizoare în culori în sistemul Pal. Introducerea transmisiei în culori pe două canale ale televiziunii italiene ar costa această instituție o sumă estimată la echivalentul a 20 milioane lire sterline. În privința răspîndirii în lume a principalelor sisteme de televiziune în culori, va rugăm să consultați rubrica „Intrebări ● Răspunsuri” din nr. 26/1974 al revistei noastre.

Uranium din apa mării

Ovidiu Păun, Radna — Ministerul de finanțe japonez a alocat 130 milioane de yen pentru studierea unor tehnologii care să permită extragerea uraniului din apa mării, urmată eventual de construirea unei uzine în acest scop. Deosebit de afectată de „criza petrolieră”, Japonia dorește să-și accelereze programul de construcție de centrale nucleare. Resursele sale de uraniu nu depășesc însă 7 000 t, în vreme ce necesitățile sînt estimate la 2 300 t pentru acest an și 7 800 t în 1980.

Oceanul ar putea fi o sursă considerabilă de uraniu, rezervele continute în apa mării fiind estimate la 4 miliarde de t, față de 860 000 t pe uscat. Fiecare kg de apă de mare conține însă numai 3 milionimi de gram de uraniu, fiind necesare cu alte cuvînte 1 milion de tone de apă de mare pentru a obține, teoretic, 3 kg de uraniu, de fapt mai puțin dacă ținem seama de randamentul scăzut al procedeelelor de extracție. Experții estimează că fiecare livră (0,453 kg) de uraniu astfel obținută ar putea costa între 50 și 65 dolari, adică de 4—5 ori mai mult decît uraniu extras din minele obișnuite.

MASELE PLASTICE

(Urmare din pag. 11)

Tabelul nr. 1

Structura comparativă a producției de mase plastice din România cu cea din unele țări capitaliste dezvoltate

	România		Italia		Franța		R.F.G.	
	1975	1970	1975	1970	1975	1970	1975	1970
Totul	100	100	100	100	100	100	100	100
P.V.C.	35,8	28,2	20,9	25,8	25,5	26,4	18,4	18,4
Polietilenă	24,6	33,3	29,3	22,2	32,5	29,9	22,0	22,0
Polipropilenă	-	11,2	6,2	10,7	2,6	8,4	5,0	5,0
Polistiren	7,5	6,3	10,2	15,4	12,7	10,6	6,6	6,6

ar fi materialele greu inflamabile, cu stabilitate termică și durabilitate superioară, rezistente la intemperii și agenți chimici, transparentă mărită ș.a. Vor fi produse, totodată, noi sortimente, îmbunătățite calitativ de polietilenă de înaltă și joasă presiune, tipuri superioare de rășini pentru lacuri și vopsele, melamină și rășini furanice, rășini schimbătoare de ioni, urmînd a fi asimilate noi tipuri de aditivi și stabilizatori care largesc domeniile de utilizare a materialelor plastice.

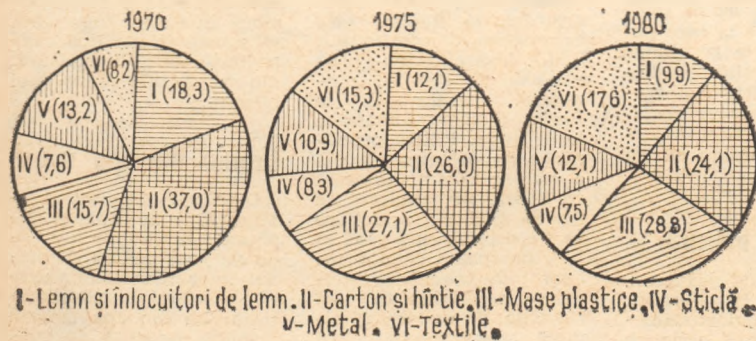
În atenția cercetătorilor este, de asemenea, problema **extinderii sortimentelor de mase plastice armate**. Se știe că masele plastice armate cu fibre de sticlă au căpătat o răspîndire destul de largă, întrucît prin procedeul de armare au fost îmbunătățite considerabil calitățile lor mecanice și rigiditatea. Astfel, rășina poliesterică armată cu fibră de sticlă prezintă un modul de elasticitate, o duritate, o rigiditate și rezistență la tracțiune de 2—4 ori mai mari decît acelea ale rășinii nearmate. Rășinile armate se

sigur, o soluție cu caracter provizoriu și nu poate constitui o rezolvare nici din punct de vedere ecologic, nici din punct de vedere economic.

Un număr din ce în ce mai mare de cercetători sînt antrenati în lucrări care tind să rezolve problema reîntoarcerii deșeurilor în circuitul economic. Au și apărut de altfel firme care oferă instalații industriale pentru recuperarea deșeurilor, însă considerăm că încă nu se poate vorbi de o rezolvare integrală a acestei probleme.

Industria materialelor plastice va trebui să se ocupe din ce în ce mai mult nu numai de problema producției, ci și de cea a **înlăturării produselor sale după utilizare**. Privite în perspectivă, aceste probleme ar putea provoca creșterea cheltuielilor de fabricație, ceea ce ar putea constitui — temporar — o frînă în dezvoltarea în perspectivă a acestor produse.

Semnificativ pentru dezvoltarea industriei noastre de polimeri și mase plastice prelucrate este și rolul din ce în ce mai important al acestora în susținerea exportului de produse chimice. Masele plastice vor reprezenta la nivelul anului 1980 circa 16—18% din totalul exportului de produ-

Graficul nr. 2 — Ponderea maselor plastice în structura producției de ambalaje

caracterizează, de asemenea, prin rezistența lor la eforturi dinamice, ceea ce constituie un avantaj important în realizarea unor piese ca : palete de ventilator sau dispozitive de ventilator pentru răcirea motoarelor electrice, piese sau părți de utilaje, ambarcațiuni etc.

Pentru piese supuse unor solicitări foarte mari, capătă extindere în diverse țări metodele de armare cu fibră de carbon, care conferă acestor materiale un raport de rigiditate/greutate mai favorabil decît al metalelor. Deși fibrele de carbon au un preț încă ridicat, ele și-au găsit aplicabilitate în aviație (paletele suflate ale propulsorului avionului Rolls Royce RB24, paletele rotorului pentru elicoptere, elice de avioane, elice de vapoare ș.a.). Desigur că, pe măsura ieftinirii producției acestor elemente, aplicațiile lor practice vor cunoaște o diversificare însemnată.

Problema înlăturării deșeurilor din mase plastice devine încă de pe acum acută. Practica arderii deșeurilor este azi, de-

se chimice și petroliere, față de numai circa 9% în anul 1975. Aceasta oglindește în mod elocvent tendința de creștere la export a produselor cu grad superior de prelucrare, factor hotărîtor în sporirea eficienței acestuia și implicit a întregii activități economice în industria chimică.

În lumina datelor expuse mai sus, credem că se poate aprecia cu deplin temei că masele plastice — aceste produse moderne ale industriei noastre chimice — ocupă un loc din ce în ce mai important în toate sectoarele economiei naționale. Bazate pe calitățile lor multiple, pe progresul tehnic previzibil în perfecționarea acestora, pe posibilitatea de a le obține în cantități sporite și la prețuri competitive, datorită unor tehnologii moderne în instalații cu o capacitate din ce în ce mai mare, aceste produse s-au introdus în circuitul valorilor materiale din economia noastră națională în plin proces de creștere și modernizare, contribuind activ la progresul țării și la ridicarea bunăstării întregului popor.

revista economica

editată de

CONSILIUL SUPREM
AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE
ȘI SOCIALE

Institutul Central de Cercetări
Economice

Sumarul numărului 18 din 2 mai 1975

- File de istorie contemporană : Contribuția României la marea victorie asupra fascismului (conf. univ. dr. Ștefan Lache) 1
- Documentele Congresului al XI-lea — ghid în acțiune. Făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate — expresie a marxismului; creator (lector univ. Ioan Iosep, lector univ. Elena Turturea) 5
- ECONOMIE NAȚIONALĂ**
- În fiecare întreprindere, la fiecare produs, consumuri de materiale cit mai reduse (Mircea Pirjol) 7
- Masele plastice, produse ale prezentului și viitorului în economia românească (dr. Radu Comșa) 10
- Investigație „R.E.” în 36 unități agricole pe tema : Cum se desfășoară programul național de dezvoltare a zootehniei ? (Ion Manea) 12
- CONDUCERE—ORGANIZARE**
- Informatică : Coordonate ale organizării unui sistem informațional decizional integrat pentru activitatea de comerț interior (V. Smărăndescu) 15
- Informatica în lume : „SUIS” — Sistemul unic de informare socială al R. P. Bulgaria (S. Amariței) 15
- TEORII — IDEI**
- Documentar economic. Politica externă a României — expresie a intereselor poporului nostru, a cerințelor dezvoltării societății contemporane. Relațiile economice internaționale și cooperarea în producție cu alte state. (C. Cantemir) 18
- Noțiuni și categorii economice. Retribuția muncii în socialism (lector Ana Maria Lupan) 21
- Școli ● curente ● economiști : Reacție antimacroeconomică în gândirea occidentală (M. Horowitz) 22
- ECONOMIE MONDIALĂ**
- Argumente pentru o nouă ordine economică internațională. Criza de resurse naturale : cauze aparente, cauze reale, căi de depășire (I) (prof. dr. Constantin Moisuc) 24
- Date de prognoză. Îngrășămintele chimice : va putea fi preîntîmpinat un deficit mondial ? 27
- COLEGIUL DE REDACȚIE :**
- Virgiliu Angheliescu (secretar general de redacție), Stere Gioga, Ionită Olteanu (redactor șef adjunct), Maria D. Popescu, Ilie Șalapa (redactor șef).

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25, București 22, Sectorul 1, telefon 12 13 69
Cont I.S.I.A.P. nr. 64.03.01.53 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

**DV. AȚI FĂCUT-O BUCĂȚI...
... NOI SÎNTEM GATA SĂ
V-O FACEM LA LOC!**

**cu o singură
condiție :**

**să aveți o
asigurare
DE AVARII (casco)
CARE ACOPERĂ O
MULTITUDINE DE
RISURI ȘI PENTRU
CARE PRIMA DE
ASIGURARE ESTE
CONVENABILĂ**

Rafinamentul modei actuale impune utilizarea, pentru confecționarea rochiilor de după amiază, de vizită cit și a toaletelor de seară, a țesăturilor din mătase naturală și în amestec cu alte fibre, ușoare și suple tip crêpe de Chine, crêpe Georgette, surah, imprimate într-o varietate mare de desene florale, geometrice, desene cu influențe picturale impresioniste, poantiliste, pensulații etc.

Pentru această categorie de confecții se mai recomandă și voalurile ușoare și transparente : Elvira, Talia, Otilia cit și triplul voal Brîndușa și Zoe uni și imprimat.

Din țesăturile uni și imprimate se mai pot realiza bluze elegante, taioare, garnituri de manșete și gulerașe cu sau fără broderie, funde și eșarfe care conferă îmbrăcăminții o notă distinsă și interesantă.

Magazinele : „Borangicul” — str. Lipscani 38, „Curcubeul” — str. Lipscani 65, „Noutăților” — Calea Victoriei 23, „Caleidoscop” — Bd. Magheru 1-3, „Ruxandra” — Calea Victoriei 114, „Someșeana” — Bd. Gh. Gheorghiu-Dej 7, „Cireșica” — Bd. Gh. Gheorghiu-Dej 43, precum și magazinele specializate din țară, au selecționat pentru dv. un sortiment bogat de țesături, baticuri și eșarfe (imprimate și uni) din mătase naturală, într-o mare varietate de desene și culori.

